

Treball Final de Màster: Assetjament entre iguals i ciberassetjament

*Abordatge i anàlisi des de la competència social i
l'Educació Emocional*

***“És meravellós imaginar-se que la naturalesa humana es
podrà desenvolupar cada vegada millor a causa de
l’educació... Això ens obre a la perspectiva d’una espècie
humana més feliç.”***

Immanuel KANT

***“La violència resulta de la incompetència emocional i de
l’analfabetisme moral.***

L’educació és l’únic escenari que ens queda.” (Edgar Morin).

AGRAÏMENTS

A la meua tutora, la Dra. Mònica Figueras Maz, per el seu mestratge, ajut i dedicació.

A la Secció d'Educació Secundària de Gurb, i especialment a tot l'equip directiu, per facilitar la realització del Máster i el treball de camp, i per el seu temps.

A l'Oriol Julià, de l'Associació SEER, per el seu temps, i oferir-me una nova visió del projecte, i una nova manera d'enfocar la intervenció a través de l'educació emocional i el creixement personal.

A en Pere Soler , coordinador del Máster, i tots els coordinadors de les diferents universitats , per el seu esforç i treball per tirar endavant aquest projecte de formació que hem compartit.

Als meus pares, per el seu suport sempre incondicional.

A la Clara i la Pepi, per els seus consells i el seu suport, col·laboració i ajut en aspectes formals i tècnics d'aquest projecte.

Al meu fill Jan, per ser el que m'ha donat l'energia i alegria, per acabar aquest projecte. A en Pau, per estar sempre al meu costat. A ells, agraïda per la seva comprensió, acompanyament i estimació al llarg d'aquest projecte i sempre. Gràcies per creure amb mi i estar sempre aquí.

INDEX TREBALL FINAL DE MÀSTER

1.	PRESENTACIÓ.....	4
2.	ASSETJAMENT.....	7
	2.1 Que és l'assetjament	
	2.2 Quines característiques defineixen l'assetjament	
	2.3 Rols i tipologia d'alumnes implicats	
	2.4 Formes d'assetjament i criteris d'identificació	
	2.5 Estat de la qüestió	
3.	CIBERASSETJAMENT.....	15
	3.1 El ciberassetjament	
	3.2 Característiques	
	3.3 Tipus	
	3.4 Formes	
	3.5 Les parts implicades	
	3.6 Conseqüències del ciberassetjament	
	3.7 Sexting	
	3.8 Happy Slapping	
	3.9 Estat actual de la investigació sobre l'assetjament cibernètic	
	3.10 Diferències entre l'assetjament tradicional i el ciberassetjament	
4.	OBJECTIUS DE L'ESTUDI.....	23
	4.1 Objectius generals	
	4.2 Objectius específics	
5.	METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ.....	23
	5.1 Característiques metodològiques de l'estudi	
	5.2 Tipus i àmbit de l'estudi	
	5.3 Univers de Treball i tamany de la mostra	
	5.5 Instruments	

5.6 Treball de camp	
5.7 Limitacions de l'estudi	
6. ANÀLISI DELS RESULTATS – PART QUANTITATIVA.....	31
7. ANÀLISI DELS RESULTATS – PART QUALITATIVA.....	36
8. CONCLUSIONS.....	65
9. BIBLIOGRAFIA.....	68
10. ANNEXOS.....	72
ANNEX I: Buidatge de les entrevistes.....	73
ANNEX II: Gràfics i taules.....	146
ANNEX III: Programa d'intervenció en prevenció de l'assetjament escolar.....	154
ANNEX IV: Pla de convivència SES Gurb.....	167
ANNEX V: Instruments	178

1. PRESENTACIÓ

El tema que he escollit per realitzar aquesta investigació ha estat el de l'assetjament entre iguals , i com les noves formes de comunicació a través de les TIC poden produir nous riscos, i he analitzat com des de l'escola i/o instituts s'han de tenir eines per poder detectar aquest abús de poder i protocols d'actuació per afrontar-los.

He escollit aquest camp d'investigació per poder conèixer perquè es produeixen relacions desiguals, o de violència, per poder elaborar instruments de detecció i abordatge, per disminuir els danys que es produeixen, des de la meua vessant més professional que és la intervenció social.

El començament de la investigació ha estat en la entitat la qual vaig realitzar les pràctiques del Màster , que s'anomenava Grec – Resolució de conflictes, es tracta d'una entitat la qual treballa bàsicament temes de mediació i gestió positiva dels conflictes, i bàsicament a partir d'aquesta entitat és la que em va fer adonar de plantejar l'estudi més des de la vessant de la convivència i el clima a l'aula.

Aquest estudi pretén estudiar i analitzar les relacions entre alumnes i les formes d'assetjament entre iguals centrades en un institut de Gurb, a la comarca d'Osona.

L'estudi ha utilitzat tant tècniques quantitatives, es va facilitar una enquesta a la totalitat dels alumnes de l'Institut, així com també als seus professors, i tècniques qualitatives, per apreciar la percepció del clima a l'aula del mateix institut dels diferents agents de la comunitat educativa (professors, pares i alumnes).

S'ha volgut incidir especialment en el sector de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (en endavant TIC) , per la gran incidència que tenen amb els joves, i en el fet que Internet s'ha convertit en un dels principals agents de socialització.

Finalment, l'estudi pretén donar instruments, pautes o consells, per demostrar que unes determinades estratègies educatives, poden afavorir un bon clima de convivència.

La professió del docent està inundada de relacions interpersonals, que si no es canalitzen adequadament, interfereixen en el desenvolupament acadèmic de les classes i perjudiquen la convivència dels centres.

Alguna d'aquestes estratègies pot ser l'educació emocional, o l'entrenament dels alumnes en competències socials, per millorar la socialització dels mateixos alumnes.

La missió socialitzadora de l'escola es presenta imprescindiblement en dos sentits :

- Formar ciutadans que actuïn de forma responsable i respectuosa
- Formar alumnes que actuïn en l'escola de forma responsable i respectuosa.

O sigui, es tracta de la vessant més social i pedagògica de l'escola, però dirigida a millorar el clima del centre i les classes, però alhora per crear ciutadans més crítics i compromesos.

2. MARC TEÒRIC

2.1 QUE ES L'ASSETJAMENT ENTRE ESCOLARS

Els primers estudis que es van realitzar sobre l'assetjament van ser per els voltants dels anys 70 amb els treballs de Dan Olweus, aquest va començar l'estudi sistemàtic de les característiques i factors que determinen la conducta d'assetjament.

La conducta agressiva que es manifesta entre escolars es coneix internacionalment, amb el nom de bullying, a partir d'ara assetjament entre iguals. Es tracta d'una conducta agressiva entre escolars, intencionada i perjudicial, els quals els protagonistes són els joves escolars. Es tracta d'un fenomen de forma persistent en el temps.

Segons el suec, Dan Olweus (1989), defineix l'assetjament entre iguals com " una conducta de persecució física i/o psicològica que realitza un alumne/a contra un altre/a, a la qual escull com a víctima dels seus repetits atacs. Aquesta acció, repetida i intencionada, situa a la víctima en una posició de la qual difícilment pot escapar per els seus propis mitjans. La continuïtat d'aquesta mena de relacions provoca en les víctimes efectes clarament negatius : descens de l'autoestima, estats de l'ansietat, i inclús estats depressius, la qual cosa dificulta la seva integració en el medi escolar i el desenvolupament normal dels aprenentatges".

Pot tenir diverses formes:

- Físic: atacar físicament als demés, robar o fer mal a les seves pertinences.
- Verbal: posar mots, insultar, contestar amb un to desafiant i amenaçador.
- Indirecte: promoure rumors pejoratius, exclusió social.

Un altre autor, Farrington (1993), assenyala que hi ha sis elements que defineixen el problema de l'assetjament:

- Es tracta d'un atac o intimidació de naturalesa física, verbal o psicològica.
- L'intimidador és o es percep, superior a la víctima.
- L'intimidador busca causar danys a la víctima.
- La víctima no provoca l'acte.
- Els episodis són repetits
- Produeixen els efectes desitjats.

Degut a que la conducta de l'assetjament sol ser molt persistent, quan un alumne o grup estableix una relació d'intimidació amb un altre alumne o

grup d'alumnes, es crea a l'aula una xarxa de relacions que es reforcen la capacitat agressiva a través de la por. La resta del grup s'inhibeix en la seva totalitat i tant sols un subjecte aïllat s'atreveix a criticar la situació, les situacions d'agressivitat en l'aula troben l'aprovament en el grup, que en certa manera, les genera i les manté.

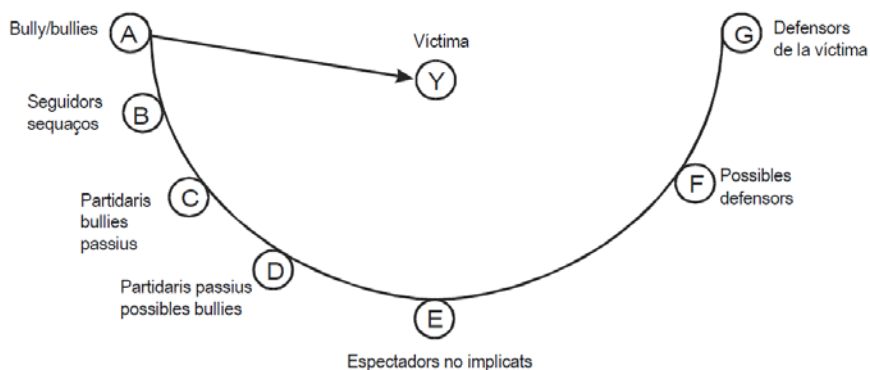
També crec que és important destacar els efectes de la victimització en les víctimes, ja que segons molts estudis aquests són duradors i provoquen alts nivells d'ansietat (és possible que apareixin trastorns en el comportament social, fòbies, negativisme, pors cap a l'escola i amb freqüència es tradueix en termes d'absentisme escolar i fugues).

2.2 QUINES CARACTERÍSTIQUES DEFINEIXEN L'ASSETJAMENT

Des de que els principals investigadors han començat a realitzar estudis sobre l'assetjament, han estat molts aspectes que s'han analitzat relacionats amb la seva naturalesa: com per exemple els rols i tipologies dels alumnes implicats (Smith i Stephenson, 1989); les formes que poden prendre les conductes d'intimidació; els factors que incideixen en el problema (Olweus, Smith i Swettenham); els factors que incideixen en el problema (Olweus, 1993a) i les conseqüències que aquest origina en els que participen en el mateix (Kochenderfer i Ladd, 1996).¹

2.3 ROLS I TIPOLOGIA D'ALUMNES IMPLICATS

Podem comentar que les tipologies més comunes d'alumnes que participen en un procés d'assetjament són : les víctimes, els assetjadors i els espectadors (anomenats així per primer cop per Mora – Merchan i Ortega al 1995). Dan Olweus a l'any 2001, representa els diferents rols que poden adoptar els alumnes davant una situació de maltractament o assetjament, que van des de l'actitud positiva-neutral a la indiferent-negativa.²

Gràfic realitzat per Collell, J. Adaptat de Dan Olweus, 2001

¹ Tesis: El fenómeno de bullying a las escuelas de Sevilla. Mora- Merchán. 2000.

² Elements per la intervenció preventiva de la violència entre iguals a l'escola. Collell Caralt, J. 2003.

- A. Bullies: comencen l'assetjament i prenen part activa.
- B. Seguidors: no comencen l'assetjament però prenen part activa.
- C. Partidaris: no prenen part activa però el recolzen buscant un suport obert.
- D. Partidaris passius: no mostren un suport obert, però els agrada.
- E. Espectadors: no prenen posició. El que succeeix "no és el meu assumpte"
- F. Possibles defensors: No els agrada l'assetjament i pensen que caldria ajudar a la víctima, però no ho fan o no saben com fer-ho.
- G. Defensors: No els agrada l'assetjament i ajuden a la víctima o ho intenten.

És important conèixer els diferents rols per així planificar una bona intervenció sobre el terreny o sobre el l'aula.

També cal mencionar que aquesta conceptualització del cercle de l'assetjament, de gran importància per a la millor comprensió del fenomen, té una limitació important: s'oblida del tipus mixt bully- víctima, que difícilment encaixa en cap de les categories abans proposades, ja que en determinades situacions pren el rol d'agressor i d'altres de víctima (rol ambivalent del assetjador – assetjat).

2.4 FORMES D'ASSETJAMENT I CRITERIS D'IDENTIFICACIÓ

Hi ha nombroses investigacions sobre l'assetjament , i no totes recullen la mateixa tipologia sobre el fenomen. Si fem un retrocés cronològic veiem que ens els diferents estudis realitzats a nivell estatal diferents matisos.

En l'Estudi per exemple Cisneros X, realitzat per Araceli Oñate (2006) , determinen la següent tipologia:

- Despreci-ridiculització
- Coacció
- Restricció- Comunicació
- Agressions
- Intimidació –amenaces
- Exclusió- bloqueig social
- Fustigament verbal
- Robatoris.

El treball d'investigació realitzat per Serrano i Iborra per el Centre Reina Sofia (2005), assenyala l'existència de diferents tipus o categories de violència escolar, concretament maltractament físic, maltractament emocional, negligència, maltractament econòmic i vandalisme.

Independent de la diferència tipològica dels diferents estudis, podem trobar un denominador comú entre ells :

- Maltractament físic
- Maltractament verbal
- Exclusió social

Per resumir, aquestes són les formes més freqüents d'assetjament i els diferents criteris d'identificació:

	Directe	Indirecte	Criteris d'identificació
Verbal	Insults Humiliacions Xantatges Mots Gestos obscens	Rumors pejoratius. Exclusió i aïllament	Conductes agressives i que fan mal de forma intencionada
Físic	Empentes Cops Agressions amb objectes	Destrucció de materials d'estudi i altres pertinences de la víctima	Es produeixen de forma repetida
Social	Excloure del grup	No deixar participar en les activitats o ignorar	Relació de poder desequilibrada.
Psicològic	Amençar per fer "por" Obligar a fer coses en contra la seva voluntat.	Treure-li els diners o pertinences.	Es produeix sense cap mena de provocació per part de la víctima.

Font : (García-Maldonado, Joffre-Velázquez, Martínez-Salazar.G, & Llanes-Castillo.A, 2011)

2.5 ESTAT DE LA QÜESTIÓ

- 1978-1983: Dan Olweus publica estudis centrats en el fenomen del maltractament i la intimidació.

A Espanya:

- **2000: "Informe sobre la violencia escolar" del Defensor del Pueblo.**

Aquest informe va estudiar a l'any 2000, en el context espanyol, la situació real de convivència als centres escolars, la incidència de les diferents conductes violentes, i les principals variables que van tenir incidència en el fenomen. I es realitza un informe sobre la incidència d'aquests conflictes violents, entre els estudiants de secundària del conjunt de l'Estat Espanyol. En aquest estudi epidemiològic hi van participar 3000 estudiants d'educació secundària obligatòria, i uns 300 professors aproximadament. El principal objectiu de l'estudi va ser mostrar la incidència de bullying (maltractament per abús de poder entre companys de classe) a nivell de l'estat espanyol.

- **2001: "El fenómeno del bullying en las escuelas andaluzas" de Mora-Merchán, Ortega, Justicia i Benítez.**

Aquesta va ser una investigació realitzada a l'any 2001, per l'investigador Mora Merchán, sobre el bullying. En l'estudi ens explica que el fenomen de maltractament sobre iguals afecta de forma considerable un percentatge d'escolars (una mica més d'un 11 %).

Les dades que ens ofereix aquest estudi són veure que no tant sols existeix el binomi agressor-víctima, sinó que també hi ha altres alumnes que estan presents quan aquests episodis tenen lloc, que aquets coneixen als implicats i que fins i tot ocasionalment poden ajudar a les víctimes o bé el que els intimiden.

La investigació de Mora Merchán, sobre el bullying, ens aporta variables que es converteixen en factors de risc, alhora de poder veure el fenomen dels implicats en aquest tipus de situacions.

- **2003: "Les relacions de convivència als centres escolars i la família" CIE-FUHEMI i IDEA**

Es tracta d'un estudi realitzat per l'Institut IDEA de Madrid, on s'investigava a través d'un qüestionari aplicat a alumnes i famílies d'educació secundària la percepció del clima i la convivència entre escolars. L'estudi plantejava oferir un panorama actualitzat sobre la percepció de la convivència en els

centres de secundària i sobre diferents col·lectius (alumnat, professorat i famílies) .

Es va aplicar un qüestionari a un total de 90 centres, és va veure la convivència en general als centres educatius i a les seves famílies com a bastant positiva o satisfactòria, que aquestes relacions no s'han deteriorat en els últims anys, i els alumnes valoren pitjor les normes del centre que els seus pares.

En l'estudi també es pot observar que el maltractament verbal, l'aïllament social i els robatoris com els comportaments més freqüents d'assetjament entre els alumnes. També s'observa que l'origen dels mateixos conflictes està en els mateixos alumnes, i es veuen diferències significatives segons la titularitat dels centres (públics o privats) i el gènere dels alumnes.

- **2005: "Violencia entre compañeros en la escuela" del Centre Reina Sofia per l'Estudi de la violència.**

Aquest és un altre estudi sobre incidència realitzat a Espanya, l'objectiu de l'estudi va ser detectar la situació actual entre companys d'instituts de secundària. Van utilitzar un instrument d'elaboració pròpia, que consistia en un qüestionari de 32 preguntes, dividides en víctima, agressor i testimoni. La mostra va ser passada a 800 adolescents de diferents comunitats autònomes. El seu qüestionari va permetre veure la conducta dels subjectes segons els tipus de maltractament que s'especifiquen i la incidència de forma directa en els tres grups.

Els resultats de l'estudi són en trets generals: els nois tendeixen més a definir-se com a agressors que les noies; les víctimes d'assetjament es defineixen com a insegures, amb pocs amics i inclús solitàries. El tipus de maltractament més comú és el de tipus emocional seguit de el físic, i el context encarà més freqüent és la classe i després el pati del centre escolar.

- **2007: "Informe Cisneros X" de Araceli Oñate i Iñaki Pinuel.**

Es tracta d'un altre estudi rellevant en l'estat espanyol, realitzat per els investigadors Araceli Oñate i Iñaki Pinuel, com a membres del Institut d'Innovació Educativa i desenvolupament directiu³, aquest estudi data de l'any 2007 i la mostra va ser de 24.990 alumnes de 14 comunitats autònomes de primària, secundària i batxillerat. L'instrument que es va utilitzar va ser el Test AVE (sobre assetjament i violència escolar), els resultats de l'estudi van apreciar que el total d'escolars que pateixen assetjament és d'un 23,2 %; essent els de primària els més vulnerables. La causa de l'assetjament pot ser desencadenada per coses sense importància

³ www.acosoescolar.com Aquesta és la pàgina de l'Institut d'Innovació Educativa i Desenvolupament Directiu. En aquesta pàgina podem trobar llibres, articles i revistes, relacionades amb l'assetjament i la violència escolar a Espanya.

i la tipologia de l'assetjament que es realitza amb més freqüència és el de l'exclusió social, la conclusió més destacada de l'estudi és el mal psicològic que pateixen les víctimes, en un 53 % presenta símptomes d'estrès, falta de concentració, i mals sons, i un 54 % presenta símptomes de depressió.

- **A Catalunya:**

- **2001: Joventut i seguretat a Catalunya” de Javier Elzo.**

Es tracta del primer estudi que es va realitzar a Catalunya sobre la violència escolar i la victimització. Es va realitzar una mostra representativa del total d'alumnes escolaritzats en centres de diferent titularitat.

- 2004: “Enquesta periòdica sobre els factors de risc en escolars de Barcelona” de l'Agència de Salut Pública.

- **2006: “Convivència i conflictes als centres educatius” Informe extraordinari del Síndic de Greuges.**

La oficina del Síndic de Greuges va realitzar un estudi sobre “Violència i conflicte als centres educatius” a l'any 2006. L'objecte de l'estudi va ser la comunitat de Catalunya, i van utilitzar diferents instruments: qüestionaris, entrevistes, grups de discussió, etc. L'estudi es va realitzar en una població de 1197 alumnes de ESO de centres de diverses titularitats.

A grans trets els resultats de l'estudi van ser: la normativa escolar és un dels factors més importants per la convivència positiva; en l'estudi es veu una escassa participació de l'alumnat en les normes de convivència del centre i d'altres aspectes relacionats amb l'organització escolar; el maltractament entre iguals no es percep com a tal, sinó que es interpretat com a bromes, jocs, insults , admesos entre els alumnes.

Com a formes de gestió dels conflictes, els centres com a novetat comencen a incloure sistemes de mediació en els centres com a alternativa a les sancions, i a la possibilitat de diàleg entre les parts. També en l'estudi es detecta que els centres, els costa detectar de forma ràpida situacions d'assetjament entre escolars, i existeix una carència de recursos, i eines metodològiques d'intervenció.

- **2008 “Un canvi de mirada per abordar i prevenir la violència a les escoles” del grup GRODE dins l'Observatori de violència escolar.**

El grup GRODE, utilitza en les seves investigacions el test sociomètric, o sociograma, que el que permet és conèixer la estructura bàsica i de relació amb el grup, a través de les respostes de les persones que el componen

sobre les atraccions, els rebutjos, i la percepció que tenen d'aquestes relacions.

El grup GRODE ha creat un software que permet realitzar un sociograma online i permet obtenir informacions bastant àmplies dels propis grups-classe.⁴

3. CIBERASSETJAMENT

Com ha crescut les noves formes de comunicació i com aquestes afecten a les nostres vides és un fenomen complex, que hem de ser capaços d'analitzar. Els mitjans audiovisuals i les noves tecnologies de la Informació i Comunicació, les TIC, han esdevingut una revolució digital en els últims 20 anys, creant noves formes de comunicació i socialització entre els joves.

Hi ha hagut molts canvis radicals i en un espai molt curt de temps, amb l'ús d'internet al capdavant.

Estem davant d'una generació de joves, que ja han nascut amb aquesta revolució tecnològica, alguns autors com per exemple Prensky, 2001, els anomena "nadius digitals", és a dir es pressuposa i se'ls atorga uns coneixements i destreses de les noves tecnologies i se'ls considera competents alhora de utilitzar-les. Els joves actuals, són "nadius" de la llengua digital dels jocs d'ordinador, vídeo i d'internet, i aquests són més hàbils en l'ús de les noves tecnologies que les generacions precedents.

Els nous usos de les TIC : Internet

La nova generació o com alguns autors l'anomenen "Generació Internet" utilitza els nous mitjans per entretenir-se, aprendre, i principalment per comunicar-se.

El més novedós de tot plegat, és que el retrobament amb el grup d'iguals pot ser virtual (a través d'Internet, xats, fòrums...).

Segons el Baròmetre de la Comunicació 2010 de Catalunya, els joves utilitzen Internet per el correu electrònic (86 %); els xats (76'2%) i les xarxes socials (69'6 %).

⁴ <http://portal.grode.org> Aquesta és la pàgina del grup GRODE de la Universitat Autònoma de Barcelona, dirigida per Maria Jesús Comellas i Sílvia Soto. Des d'una perspectiva participativa ofereixen un software als centres per a que els mateixos professors, acompanyats per l'equip investigador, puguin analitzar les relacions entre els alumnes, i poder planificar una intervenció per la millora de la convivència.

Han canviat els usos que es feien de la televisió, per exemple, ara la televisió com afirma Figueras 2012, "la televisió és la forma de desconexió dels múltiples estímuls que reben d'internet i la multitasca". Els adolescents consumeixen la tecnologia de forma simultània habitualment (veuen la televisió, consulten el mòbil i naveguen per Internet alhora).

A partir del protagonisme que tenen els mitjans tecnològics en l'actualitat dels joves exposa als mateixos a situacions de risc.

Tots aquests canvis han provocat, uns riscos dels adolescents i joves per l'ús d'Internet i les xarxes socials, un informe de l'observatori EU Kids Online, dirigit per la investigadora Sonia Livingstone, ha arribat a les següents conclusions, el 12 % dels europeus de 9 a 16 anys, s'ha sentit molest o disgustat amb el que ha passat a la xarxa, un dels riscos més comuns és comunicar-se online amb persones que no coneixes.

L'estudi també afirma que un 22% de joves d'entre 11 als 16 anys s'han exposat a un o més continguts creats per altres usuaris especialment lesius: odi (12%), pro anorèxia (11%) autolesió (8%), consum de drogues (7%); suïcidi (5%).

Un 14 % de nois entre 9 a 16 anys han vist imatges amb continguts sexualment explícits en els últims 12 mesos. També han aparegut noves formes d'assetjament com pot ser el ciberassetjament o per exemple el sexting. Aquests riscos augmenten amb l'edat, i l'estudi també conclou que els nens i adolescents que han experimentat un risc és freqüent que els pares no es donin compte.

3.1 EL CIBERASSETJAMENT

Un dels primers investigadors a parlar sobre aquest terme fou Bill Belsey⁵, aquest ho defineix com "el ciberassetjament implica l'ús de les Tecnologies de la informació i la Comunicació per recolzar una conducta deliberada, repetida i hostil per part d'un individu o grup amb la intenció de danyar un altre" (2005).

Hi ha altres autors com Smith al 2006, que utilitza el terme quan aquest no té lloc en un espai físic ni en un temps determinat, sinó que s'amplia l'ús de les xarxes socials i tecnològiques de difusió massiva com mòbils o internet.

Un altre dels investigadors sobre la temàtica és Robin Kowalski que defineix el ciberassetjament com aquell que utilitza dispositius electrònics com l'ordinador, el correu electrònic, la missatgeria instantània, els aforaments

⁵ És el president de Bullying.org i el creador de la pàgina web www.ciberbullying.org. El seu treball es basa la educació dels joves en els usos de la xarxa.

de xat, els missatges de pàgines web i les imatges digitals fetes amb el telèfon mòbil o bé amb una PDA (Kowalski et al. 2008)⁶

3.2 Característiques

Les característiques que defineixen aquest tipus d'assetjament són la minimització del dany causat a la víctima (en creure que no es pot fer mal a través de la xarxa), la sensació d'impunitat ; l'adopció de rols ficticis; les màscares que poden afavorir la impunitat de l'agressor i per últim, els menors o les víctimes no solen denunciar per por a la pèrdua de "privilegis d'ús" que els pot sentir exclosos del cercle d'iguals.

Existeixen unes característiques diferenciades de l'assetjament tradicional que es ressenyen en el Protocol d'actuació escolar davant el ciberbullying d'EMICI⁷, publicat en l'any 2011:

- Anonimat de l'assetjador: Tant agressors, com víctimes, i la resta de persones implicades poden desconèixer quines són les persones que han creat aquesta relació destructiva o vincle. És a dir qui assetja té una gran facilitat d'amagar la seva identitat, però cal esmentar que la majoria d'episodis del ciberassetjament es desenvolupen en persones que es coneixen i que tenen un cert grau de convivència.
- Situacions d'assetjament públic, amb una gran rapidesa i immediatesa de córrer la informació i una àmplia audiència potencial.
- Reiteració: la víctima rebrà la forma continuada per les pròpies característiques del mitjà (per la facilitat de distribució i còpia que els arxius digitals i les TIC possibilita).
- Intencionalitat
- Rols que intervenen en els protagonistes: Es podria dir que el rol de una determinada "audiència" és de vital importància per aquest tipus de fets, hi ha persones que sense ser agressor o víctimes, poden veure's implicades de forma indirecta en una agressió.
- Els mitjans utilitzats per el ciberassetjament: Existeixen diferents dispositius (portàtils , ordinadors de sobretaula, consoles;...); diferents canals (Internet, telefonia mòbil...) ; i diferents aplicacions (xarxes socials, xats, e-mails, videojocs, SMS...).

⁶ Robin M. Kowalski és una investigadora americana, i els seus estudis sobre el bullying són coneguts internacionalment.

⁷ EMCI, és un Equip Multidisciplinari d'investigació sobre el ciberbullying, que té per missió el desenvolupament d'aportacions a diferent fenòmens associats a l'ús de les TIC i relacionats amb el ciberbullying per part de la infància i adolescència. La seva web: www.emici.net

3.3 Tipus

Segons Peter K. Smith (2006), conclou que la conducta d'assetjament utilitzant un dispositiu tecnològic es pot donar, entre d'altres, majoritàriament en:

- Missatges de text (SMS)⁸: Una de les formes de comunicació més comunes entre els adolescents, enviament o recepció de missatges de text abusiü per el telèfon mòbil.
- Missatges multimèdia (MMS)⁹: Fer , enviar o rebre fotos desagradables i/o vídeos utilitzant els telèfons mòbils. Una de les plataformes de difusió dels continguts és Youtube.
- Trucades des del telèfon mòbil: Enviar o rebre trucades insistents, molestes, desagradables i de forma maliciosa.
- E-mails maliciosos o amenaçant directament a la víctima.
- Sessions de xat: Intimidació o abús en participar en sales de xat.
- Missatgeria instantània: de forma abusiva mitjançant programes com Messenger, Yahoo, MSN, entre d'altres.
- Pàgines web o websites: És on es revelen secrets de forma abusiva o bé, on es publiquen comentaris bruts o desagradables. Inclou també el fet de publicar opinions i degradants a les xarxes socials com Facebook, Twitter, Myspace... blocs, diaris online.

3.4 Formes

Una de les primeres autores les quals va publicar sobre l'assetjament cibernètic és l'advocada Nancy Willard¹⁰ (2006) que enumerava una sèrie de conductes les quals eren formes de ciberassetjament, les quals són:

- Insults electrònics: Aquests insults tenen lloc en contextos de la xarxa "públics", com en sales de xats o fòrums de debats. L'autora utilitza el terme anglès de *Flame War* (guerra d'insults electrònics durs).
- Fustigament: La terminologia significa "paraules , conductes i actes (habitualment reiterats o persistents) que dirigits a una persona específica, molesten, alarmen, o generen una alteració emocional substancial en una determinada persona". Una de les formes de fustigament és la guerra de texts, que inclou un o més fustigadors i una sola víctima, i els fustigadors envien cents o milers de missatges de text al telèfon mòbil de la persona escollida com a blanc.

⁸ SMS *The short Service*

⁹ MMS *Multimedia Messaging Service*

¹⁰ Llibre : *Cyberbullying and cyberthreats*. Nancy Willards és directora del Center of Safe and Responsible Internet Use. El qual promou l'ús responsable d'internet i fa prevenció dels possibles riscos entre els joves.

- Denigració: Es tracta de la informació despectiva i falsa vers un altre persona, i aquesta pot ser penjada a través d'una pàgina web o difosa per d'altres mitjans (e-mails, SMS), també s'inclou en aquesta categoria, enviar fotos d'alguna persona alterades digitalment, amb l'ànim d'ofendre
- Suplantació de la identitat: L'assetjador es fa passar per la víctima, i sol entrar en les seves comptes de Internet, i envia continguts no apropiats a d'altres persones fent-se passar per aquest.
- Difamació: Es refereix a revelar informació compromesa a d'altres persones.
- Exclusió social i ostracisme: Privació de la víctima d'accés a determinats xats o sales, per els joves l'exclusió de la xarxa pot tenir conseqüències emocionals molt sèries. L'exclusió online pot tenir lloc a qualsevol entorn protegit per una clau d'accés, o bé per l'eliminació de la víctima de les llistes de contacte.
- Ciberassetjament o persecució: Significa l'ús dels mitjans electrònics per perseguir a una altra persona a través de comunicacions reiterades, hostigadores i amenaçants.

Finalment algun altre autor com Kowalski et. Al 2010, afegeixen un altre forma anomenada *Happy Slapping* o bufetada feliç, que consisteix en donar una pallissa a un altre persona i gravar-la mitjançant l'ús de la telefonia mòbil, per després penjar-la a la xarxa. La víctima pot ser tant algú conegut com desconegut per l'agressor.

3.5 Les parts implicades

Com a novetat i a diferència del assetjament tradicional, la Dra. Ortega (2007) de la Universitat de Còrdova, diferencia aquests rols: la invisibilitat de l'agressor, augment potencial del nombre d'espectadors i la manca d'espais segurs per a la víctima.

Es solen repetir unes característiques comunes en els seus protagonistes:

- Edats similars entre agressor i víctima
- Desigualtat de forces
- Pertinença en entorns físics propers, generalment el centre escolar.
- Conductes del victimari que busquen l'aïllament social de la víctima i la marginació.
- Efectes de l'acció que es perllonguen en el temps i l'espai.
- Intencionalitat, de forma activa o passiva
- L'actor d'una agressió electrònica ho fa sota una màscara.
- L'agressió es pot produir de forma individual o de grup.
- Passivitat de terceres persones coneixedores o responsables de la custòdia dels menors implicats.

3.6 Conseqüències del ciberassetjament

La conseqüència que més s'ha de destacar és la baixa autoestima, però tant de l'agressor com de la víctima. Una de les altres conseqüències que s'han documentat són: insomnis, enuresis, ansietat, tensió, dolors abdominals, etc.

Un altre de les conseqüències que s'han detectat són: dificultats acadèmiques, problemes en el comportament, i en casos més extrems conductes delictives.

3.7 El sexting

El sexting prové del terme "sex", sexe i "texting", enviament de missatges de text via SMS des dels telèfons mòbils.

Consisteix en la difusió i o publicació de continguts (principalment fotografies i vídeos) de tipus sexual, produïts per el mateix remitent, utilitzant el seu mòbil o un altre dispositiu electrònic. El contingut de caràcter sexual, generat de forma voluntària per el seu actor, passa a mans d'un altre o altres persones, i a partir d'aquí es pot entrar en un procés d'enviament massiu multiplicant-se la seva difusió.

Una variant del mateix és el "sexcasting", que suposa la gravació de continguts sexuals a través de la webcam i la difusió dels mateixos a través del correu electrònic, xarxes socials; etc.

Un dels trets que caracteritzen aquesta pràctica és la voluntarietat inicial, els dispositius necessaris (acostuma a ser el telèfon mòbil o la webcam); l'edat (realitzada per menors d'edat) i la manca de cultura de privacitat i una baixa consciència dels riscos que comporta.

3.8 El Happy Slapping

Com em mencionat anteriorment el happy slapping o bufetada feliç, suposa l'ús de les noves tecnologies amb finalitats violentes, delictives i lúdiques.

Es podria definir com una acció en grup d'adolescents que aborden a una altre persona, i sense motiu aparent, l'agredeixen mentre o firmen amb els telèfons mòbils. La gravació amb vídeo es puja a Internet per tal de fer-la pública i compartir-la generalment amb el seu grup d'iguals.

3.9 Estat actual de la investigació sobre l'assetjament cibernètic

Els primers estudis sobre la matèria es van originar al Regne Unit , al 2003, per en Candappa i Oliver, van fer un estudi on sondejava diferents dades relacionades amb el ciberassetjament.

Un dels altres estudis al Regne Unit va ser al 2006, per Noret i Rivers, on va fer un estudi sobre el tema amb més de 11.000 alumnes. No es va detectar gaire incidència al respecte.

A Estats Units tenim les investigacions de Kowalski, Limber i Agatston, al 2008, en el qual el seu llibre : Cyberbullying, la intimidació en la era digital, intenta donar suggeriments útils com en les escoles i comunitats poden treballar en conjunt per reduir les amenaces del ciberassetjament entre nens i joves.

EU KIDS ONLINE. 2008 fins l'actualitat

Es tracta d'un programa de la Comissió Europea, encapçalat per els investigadors Sonia Livingstone, Bryan O'neill i Sharon McLaughling, i es tracta d'una investigació que va tenir els seus inicis al llarg del 2008 fins a l'actualitat.

El Projecte EU Kids Online¹¹, està dissenyat per examinar les experiències dels nens i dels seus pares així com de les seves pràctiques en l'ús, els riscos i la seguretat online. El projecte que ha comptat amb equips d'investigació de cada un dels 25 països participants, està coordinat per la London School of Economics and Political Science (LSE).

A grans trets els resultats d'aquesta investigació segons els enquestats són: el 12 % dels europeus entre 9 i 16 anys, s'han sentit algun cop molestos per alguna cosa que ha passat a Internet. Algunes de les altres dades interessants són: un dels riscos més comuns és comunicar-se amb persones desconegudes i accés a continguts , creats per altres usuaris no adequats (sexe, violència , odi racial...). Una altra dada, és que 1 de cada 12 nois/es s'ha trobat amb alguna persona que ha contactat a través d'Internet, però aquest risc quasi mai no dona als nois/es alguna experiència greu.

El 23 % de les persones enquestades, manifesta que ha vist imatges /vídeos de contingut sexual no buscat ; i això ha estat en els últims 12 mesos. I finalment, una altra dada interessant és que un 15% dels joves d'entre 11 i 16 anys han rebut algun arxiu de contingut sexual (foto, vídeo, missatges...) enviat per un amic, conegut com a "sexting".

11

<http://www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/WebsitesInNationalLanguage/spain.aspx> Pàgina web espanyola de EU Kids Online, on consten els investigadors espanyols que formen part del projecte i un resum del mateix.

Investigacions a l'Estat Espanyol sobre ciberassetjament

A l'Estat Espanyol, una de les investigacions a destacar sobre el tema és de Bartrina, M.J. on el 2011 realitza un estudi : Anàlisi i abordatge de l'assetjament entre iguals mitjançant l'ús de les noves tecnologies. En la seva recerca, destaca, la incidència dels usos tecnològics en els joves, i com això pot desencadenar situacions de risc. També ens fa una aproximació al marc normatiu i legislatiu al respecte i finalment un abordatge d'aquest tipus d'assetjament.

3.10 Diferències entre l'assetjament tradicional i el ciberassetjament

Es important comentar en l'estudi que existeixen notables diferències entre l'assetjament tradicional i el ciberassetjament.

Bàsicament en els menors , l'espai on passava l'assetjament tradicional era el medi escolar, i les seves llars eren l'espai segur almenys fins al dia següent.

En aquest nou context , el de les TIC , els missatges desagradables, els e-mails, les imatges manipulades, poden ser vistos les 24 hores del dia, sense límits per transmetre o rebre aquestes agressions.

Aquest fet li permet ser a l'agressor omnipresent, però no té cap mena de sentit tampoc pensar que Internet és un refugi per agressors.

El ciberassetjament pot acaparar l'atenció d'una àmplia audiència, i aquest té un major impacte en la víctima.

Aquestes modalitats s'aprecien en la següent taula:

ASSETJAMENT	CIBERASSETJAMENT
Cara a cara	Anònima
En grup o individual	Individualment
Cops, empentes, agressions verbals, o exclusió social.	SMS, e-mails, imatges mòbils
Només en el context escolar	A tot arreu i a totes hores
Es limita a l'agressió directa	Sense límits
Audiència escolar	Audiència exponencialment més gran per el fet d'Internet
Certesa que tan sols ocórrer en l'àmbit escolar	Incertesa de no saber qui a vist les imatges o missatges
Víctima i agressor	Ciberassetjador i cibervíctima

Font : (García-Maldonado, Joffre-Velázquez, Martínez-Salazar.G, & Llanes-Castillo.A, 2011)

Moltes vegades, el ciberassetjament pot ser conseqüència o continuació de l'assetjament escolar, encara que no sempre és el cas.

Com a similitud tant en l'assetjament tradicional com en el ciberassetjament és en el desig de fer mal de forma intencionada, i que es porta a terme de forma repetitiva i en una relació personal que es caracteritza per una asimetria, un desequilibri real o superficial de poder o de força (Olweus, 2003).

Tant en l'assetjament tradicional com en el ciberassetjament s'estructura en una dinàmica relacional perversa amb dos rols ben definits, l'agressor i la seva víctima, i que segons Ortega, el canal de comunicació, la instantaneïtat i l'absència del contacte presencial aporten característiques diferencials.

4. OBJECTIUS DE L'ESTUDI

4.1 Objectius generals

- Conèixer la incidència sobre l'assetjament entre iguals i el ciberassetjament entre escolars de la Secció d'Educació Secundària del municipi de Gurb.
- Analitzar les relacions entre els alumnes ; el personal del centre educatiu i les famílies.

4.2 Objectius específics

- Conèixer i analitzar la opinió i les necessitats del professorat respecte a les situacions que porten a la intimidació i el maltractament entre els alumnes.
- Recollir la percepció de la comunitat educativa sobre el clima a l'aula en l'institut de Gurb.
- Profunditzar en el coneixement del problema en un entorn rural, i establir línies d'actuació i de prevenció .
- Analitzar com diferents tècniques (aprenentatge cooperatiu, treball sobre valors, treball a l'aula en grups reduïts) poden reduir la conflictivitat i millorar el clima a l'aula i a les relacions interpersonals.

5 METODOLOGIA D'INVESTIGACIÓ

5.1 Característiques metodològiques de l'estudi

Aquest estudi es centra en l'assetjament entre escolars, i les noves formes d'assetjament a través de les noves tecnologies de la Informació i les Telecomunicacions (TIC). El principal objectiu va ser veure la seva incidència de les diverses modalitats d' assetjament en un centre d'educació secundària de la població de Gurb. Per un altre cantó també es volia veure la percepció dels diferents agents educatius, sobre la convivència al mateix centre.

5.2 Tipus i àmbit de l'estudi

Estudi observacional transversal descriptiu, amb una metodologia mixta: una part amb aproximació quantitativa i una altra de tipus qualitatiu.

La Secció d'Educació Secundària del municipi de Gurb. Àmbit de cobertura: els municipis de Gurb, Sant Bartomeu del Grau i Santa Eulàlia de Riuprimer.

5.3 Univers de treball i tamany de la mostra

La Secció d'Educació Secundària del municipi de Gurb, en la seva totalitat.

La població de l'estudi va ser:

1. Adolescents escolaritzats
2. Personal directiu i docent.
3. Pares de família dels adolescents escolaritzats.

La mostra va ser establerta de forma específica per cada actor escolar, d'aquesta forma la mostra va ser establerta de la següent manera:

- Per els alumnes: la totalitat dels alumnes de 1er i 2on d'ESO de l'Institut. En total es van passar enquestes a un total de 59 alumnes.
- Per al personal directiu: Es va incloure el director/a, el cap d'estudis i el/la psicopedagog.
- Per els professors: Es van incloure la totalitat dels mateixos del centre educatiu.
- Per els pares: Es va incloure un pare de 1er d'ESO, un de 2on i membre de l'AMPA.
- Expert: Es va creure convenient, incloure la opinió d'una persona experta en temes de convivència i abordatge de l'assetjament entre iguals.

5.4 Instruments

Es va creure convenient, incloure tant tècniques de metodologia quantitativa i d'altres qualitatives.

Molts estudis sobre l'assetjament entre iguals mostren que l'enquesta és el millor mètode per obtenir informació sobre la incidència de l'assetjament entre iguals en mostres àmplies i sobre les característiques puntuals com quin tipus d'agressions passen, el lloc, el gènere dels implicats; etc...

Però quan ja tenim coneixement de l'amplitud del fenomen, i volem aprofundir en aspectes més concrets sobre l'abordatge, la prevenció, les percepcions dels implicats i de la comunitat educativa en general, les enquestes se'ns mostren com un mètode insuficient, degut a la seva pròpia configuració i característiques.

És en aquest punt a on crec que podem arribar a tenir un coneixement més ajustat d'aquests elements que acabem d'enunciar és necessari l'ús d'un mètode més qualitatiu. El mètode utilitzat per aquest fi és el de la entrevista semi – estructurada.

S'han utilitzat varies dimensions que estructuraren els diferents continguts. Aquí assenyalo les principals dimensions, és a dir els marcs de la investigació principal , així com les diferents variables estudiades :

DIMENSIONS DE L'ESTUDI	
ACTOR	VARIABLES ESTUDIADES
- Alumnes	<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement de assetjament a l'escola. - Formes i tipus de maltractament. - Freqüència en la que participen en situacions de violència. - Ús de les TIC per a conductes d'assetjament entre iguals.
- Equip directiu	<ul style="list-style-type: none"> - Gestió i clima a l'aula - Funció educativa del professorat i altres professionals. - Organització escolar: clima de relacions interpersonals i de convivència, gestió de la disciplina, etc. - Coneixement de les situacions de discriminació per part dels escolars i abordatge del fenomen. - Ús de les TIC i educació en competència mediàtica.
- Professors	<ul style="list-style-type: none"> - Percepció del clima de convivència.
- Pares	<ul style="list-style-type: none"> - Percepció del clima de relacions interpersonals i

	<p>de convivència.</p> <ul style="list-style-type: none">- Implicació dels pares en la dinàmica escolar.- Gestió de les competències educatives de la família.
--	---

Font: Elaboració pròpia

5.5 Treball de Camp

La informació ha estat obtinguda a través de quatre instruments:

1. Adaptació de l'instrument: Escala de Bullying en la escuela. Equip LISIS . Universitat de València. Facultat de psicologia 2008.
2. Adaptació de l'instrument: Escala de victimització a través del telèfon mòbil i Internet (CIBVIC). Universitat de València . Equip LISIS.
3. Qüestionari per a professors . R. Ortega, J.A. Mora-Merchán y J. Mora (1995).
4. Entrevista semi-estructurada , adaptada de l'estudi: "Estudio sobre la percepción de la convivencia en la Comunidad Educativa de Ermua" .

Aquests quatre instruments es poden trobar en l'Annex del mateix estudi.

Respecte els diversos instruments utilitzats:

a) Escala de Bullying en la escola

Aquest ha estat un instrument elaborat per el Grup de Recerca Universitària LISIS ¹², que es tracta d'un grup d'investigadors de diferents universitats (Universitat de Valencia, la Universitat Miguel Hernández de Elche, la Universitat Pablo de Olavide de Sevilla, la Universitat de Zaragoza, la Universitat Autònoma del Estado de Morelos en México y la Universitat Autònoma de Nuevo León) que des de els anys 90 que estan investigant sobre la convivència escolar. S'ha utilitzat un instrument creat per el mateix grup, i adaptat en algunes preguntes.

Característiques de la enquesta

Nom: Escala de Bullying en la Escuela

¹² www.uv.es/lisis Equip d'investigadors sobre la Convivència escolar i el bullying de la Universitat de València.

Autor : Equipo LISIS. Universitat de Valencia. Facultat de Psicologia (2008).

Nº de ítems: 22

Temps aproximat d'aplicació : 6-8 minuts

Població a la que va dirigida: Població en edat escolar.

Codificació:

Bullying manifest verbal: (ítems 3 + 4 + 6 + 11 + 16 + 20)

Bullying manifesto físic: (ítems 1 + 9 + 13 + 15)

Bullying relacional: (ítems 2 + 5 + 7 + 8 + 10 + 12 + 14 + 17 + 18 + 19).

Ítem 21: Permet conèixer si una persona o persones reiteradament exerceixen bullying sobre el subjecte que contesta el qüestionari.

Ítem 22: Permet conèixer la freqüència con la que ocorren les situacions descrites en la escala.

Propietats psicomètriques

Fiabilitat: La fiabilitat de las subescalas oscil·la entre .75 y .91. segons l'alfa de Cronbach.

Validesa : Aquesta escala presenta correlaciones positives amb mesures d'ansietat , simptomatologia depressiva, estrès percebut , sentiment de soledat, comunicació familiar negativa y expectatives negatives del professor (Crik y Grotper, 1996; Estévez, Musitu y Herrero, 2005^a, 2005b; Storch y Masia-Warner, 2004).

b) Escala de victimització del telèfon mòbil i Internet (CIBVIC).

Nom : Escala de Victimització a través del telèfon mòbil i d' Internet (CYBVIC)

Autor: Buelga, Cava y Musitu (2010).

Nº de ítems: 18

Temps aproximat d' aplicació: 6-8 minuts

Població a la que va dirigida: A partir dels 11 anys.

Codificació

CyberBullying Mòbil: (ítems 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8)

CyberBullying Internet: (ítems 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10)

Escales complementàries: Aquesta informació es complementa amb dues escales més: una de duració i una altra d'intensitat. A més, es recull també informació sobre la persona/s que la víctima creu (o sap) que són els seus assetjadors, sobre la manera la qual la víctima actua davant l'assetjament, i sobre la seva percepció sobre els motius de esta situació.

Propietats psicomètriques

Fiabilitat . Ambdues subescales presenten uns índex de fiabilitat adequats. En concret, la subescala de victimització a través del telèfon mòbil té un coeficient de fiabilitat (alpha de Cronbach) de 0.76 y la subescala de victimització a través d'Internet de 0.84 (Buelga, Cava y Musitu, 2010).

Validesa . Ambdues subescales discriminen en funció del gènere, essent major la victimització de les noies tant a través del telèfon mòbil como d'Internet (Buelga, Cava y Pons, 2009). En quant, a l'escala complementària de motius o causes que l'adolescent atribueix a la situació viscuda, un elevat percentatge de víctimes atribueix l'assetjament viscut a causes relacionades amb la seva pròpia vulnerabilitat personal. (Pons, Buelga y Martínez, 2009).

Donat que les diverses enquestes van ser elaborades per població d'altres contextos poblacionals, es va portar un procés de revisió i adequació, per poder-los adaptar a l'escola en concret, del municipi de Gurb.

El resultat final de la enquesta, va ser subministrada als professors, perquè aquests l'administressin als alumnes a la hora de tutories de forma online. La enquesta va ser elaborada perquè fos entesa per la majoria d'alumnes, es va administrar en una atmosfera tranquil·la a l'hora de la classe de tutoria, i els professors van recordar que totes les respostes eren anònimes.

**c) Qüestionari per a professors . R. Ortega, J.A. Mora-Merchán¹³
y J. Mora (1995).**

Qüestionari que va ser elaborat per un projecte I+D sobre la intimidació i el maltractament entre escolars. De la conselleria d'Educació i Ciència de la Junta d'Andalusia.

d) Entrevista semi- estructurada per equip directiu i pares

Entrevista adaptada de l'estudi sobre la Percepció de la Convivència escolar al municipi de Ermua, posant èmfasi a l'apartat de les TIC, i adaptant les preguntes al context del municipi de Gurb.

Les dades es van obtenir mitjançant les entrevistes individuals i semiestructurades, per poder obtenir la informació de forma oral i personalitzada sobre els fets viscuts, les representacions i significats dels informants sobre l'objecte d'estudi. Per una millor anàlisi de la informació obtinguda, les entrevistes es van enregistrar, previ consentiment de la persona entrevistada.

L'entrevista va consistir d'una presentació, en la qual es va agrair la participació de la persona entrevistada, es va fer una breu identificació de l'entrevistadora, es va indicar el procediment el qual es seguiria , el propòsit de la entrevista i la finalitat, i es va sol·licitar la seva autorització formal per enregistrar-la, assegurant la privacitat de la persona amb el compromís que les dades únicament seran utilitzades amb la finalitat de la recerca i es mantindrà l'anonimat i privacitat de la persona, eludint o modificant aquelles que poden identificar-la.

Durant el procés de la entrevista es va tenir en compte la modalitat d'entrevista narrativa, és a dir, la pregunta podia ser tant oberta com fos possible perquè la persona pogués expressar-se ben lliurement.

Les entrevistes es van dur a terme en la dependència de la Secció d'educació secundària, al domicili de l'entrevistat/a; o d'altres dependències públiques (ajuntament, biblioteca municipal); durant el curs acadèmic 2011/2012. I les entrevistes varen ser enregistrades mitjançant registre d'àudio.

Per trobar els informants es va utilitzar la tècnica de el "boca-orella": persones disposades a col·laborar en aquest estudi a través de professionals

¹³ Joaquín Mora Merchán, professor Titular de Universitat , àrea de Psicologia Evolutiva i de l' Educació, Departament de Psicologia Evolutiva i de la Educació, Universitat de Sevilla.

de les dependències de l'Ajuntament, del Punt Jove , i professionals d'atenció primària de serveis socials del mateix Ajuntament.

5.6 Limitacions de l'estudi

Aquest estudi és de tipus transversal, es tracta de les característiques del fenomen estudiat en un moment particular. Les medicions del fenomen seran obtingudes dins dels mesos de maig a juny de 2012, per lo que no es recol•lecta informació sobre la evolució del fenomen. Per poder avaluar la evolució del problema, és necessari aplicar una investigació i un disseny longitudinal.

Una altra limitació de l'estudi és que les dades obtingudes es basen en la informació entregada per els actors involucrats en l'estudi (alumnes); personal de les escoles. Es considera donat que els resultats es basen en les declaracions dels propis joves i no en la observació de la pròpia conducta i en el fet de que la enquesta es va auto aplicar, no es pot descartar la existència de subregistres o sobre registres en les respostes.

Es a dir, no es pot descartar que alguns joves no contestessin de forma sincera alguns ítems, sobretot els més compromesos, i que falsegessin el registre del seu propi comportament o actituds.

Finalment, els resultats són vàlids per la població estudiantil subjecte de l'estudi, però no són susceptibles a extrapolar-se a poblacions estudiantils amb característiques similars.

Pel que fa a la resta d'autors, les informacions que es desprenen de l'estudi es basen en les percepcions personals dels mateixos entrevistats, però si que hi ha alguns ítems o percepcions sobre les formes de treball que es poden extrapolar d'altres instituts bàsicament de zones rurals, amb característiques socio-econòmiques similars.

6 ANÀLISIS DELS RESULTATS - PART QUANTITATIVA

6.1 Resultats proporcionats per als alumnes

6.1.1 Característiques sociodemogràfiques

En aquest apartat es mostren els resultats obtinguts mitjançant les dades obtingudes de la enquesta que es va facilitar als alumnes. Es va entrevistar un total de 59 alumnes, d'ambdós sexes .

Podem trobar els diferents gràfics a l'Annex del present document.

En la figura 1 es descriuen els alumnes segons el sexe, es pot observar que un 53 % eren noies i un 47 % eren nois. Les edats eren compreses entre els 12 i els 14 anys.

6.1.2 Resultat de la variable d'assetjament físic

Respecte a les següents preguntes de la enquesta, a la pregunta sobre assetjament físic, podem observar que un 3 % dels alumnes, verbalitzen que bastantes vegades i moltes vegades algun company l'ha pegat per fer-li mal de veritat; en un 64 % d'alumnes verbalitzen que mai els han agredit i un 29 % que algunes vegades.

Sobre les preguntes relacionades amb l'assetjament físic, s'inclouia una pregunta que deia: Algun company mai t'ha fet una pallissa?

La majoria dels alumnes, si que ha respòs que mai cap company li ha clavet una pallissa, amb un total del 86 % de les persones enquestades, però si que veiem un índex de persones molt petit, en total un 3 %, que signifiquen 2 persones a l'Institut que verbalitzen que han rebut moltes vegades alguna pallissa per part d'un company.

6.1.3 Resultat de la pregunta assetjament verbal

En les diverses preguntes que es realitzava en l'enquesta sobre assetjament verbal , dividíem el fet en diverses variables, com podria ser: explicar mentides o rumors que no són certs sobre algun company, si algun company ha cridat a un altre company, si l'ha insultat, si li ha fet amenaces. Podem destacar els següents resultats:

Podem observar que un 54 % dels alumnes verbalitzen que mai han explicat mentides ni rumors sobre ells, però tenim un 34 % d'alumnes que han respòs que algunes vegades ; un 3 % que bastantes vegades i un 8 % que moltes vegades.

Respecte a la variable de si : "algun company s'ha ficat amb mi" si que veiem uns resultats més homogenis, tal com veiem a la figura 4 del mateix annex.

Observem un 51 % dels alumnes que ha respòs que s'han posat amb ell algunes vegades. I tenim un 12 % dels alumnes que han respòs que bastantes vegades i un 7 % que s'han posat amb ell moltes vegades.

Respecte a la variable, sobre si algun company l'havia cridat, em pogut observar el següent:

Un 42 % dels alumnes, reconeixen que mai o gairebé mai un altre company els ha cridat, però hi ha un 8 % i un 7% que reconeixen que moltes i algunes vegades alguns companys els criden.

Respecte al tema de difondre rumors sobre una altra persona si que veiem uns resultats força homogenis.

Veiem un 34 % d'alumnes que diuen que han difós rumors sobre ells algunes vegades, un 19 % que verbalitza que moltes vegades, i un 12 % que respon que moltes vegades.

6.1.4 Resultats de la variable sobre assetjament social

Respecte les variables que es tenien en compte per observar la modalitat d'assetjament social eren principalment excloure del grup, deixar a l'alumne de banda o no deixar-li participar en determinades activitats.

Podem observar en la següent taula 8 que hi ha un 63 % dels alumnes que mai s'han sentit exclosos del grup, un 25 % que han respòs que algunes vegades i un 8% que bastantes vegades i un 3% que moltes vegades.

Una altre variable que es tenia en compte en aquesta categoria, era si algú havia tractat a alguna altra persona amb indiferència o si l'havien "deixat arraconada", podem veure els resultats en la Figura 8 i 9 respectivament.

En les taula anterior, la número 9 de l'annex, veiem que la majoria d'alumnes, un 46 % aproximat que verbalitzen que no s'han sentit mai o gairebé mai exclosos per altres companyes de classe, però en ambdues taules si que veiem un percentatge molt petit un 3 % aproximat que verbalitzen que senten assetjament social moltes vegades.

6.1.5 Resultats sobre la variable d'assetjament psicològic

Aquesta variable fèiem referència , a ocasionar-li por , amenaçar-la per fer-la passar por, robatoris , treure-li les seves pertinences; etc...

Respecte els resultats sobre la pregunta de si: "Algun company els havia amenaçat..." , podem observar que la gran majoria dels enquestats un 76

% mai ningú els havia amenaçat, però si que existeix un % petit, en concret un 3 i un 2 % respectivament que han respòs que els han amenaçat bastantes vegades i moltes vegades. (Figura 10)

També es va preguntar als alumnes , si alguna vegades algun company els havia robat o extret les seves pertinences, i en aquest cas si que la majoria d'alumnes, un 66 % han respòs que mai, respecte un 27 % que han respòs que alguna vegada. (Figura 11)

Aquests eren els fets i les preguntes més destacades del total de les respostes referents a quines eren les modalitats d'assetjament entre els alumnes.

6.1.6 Resultats de la variable a on i quan es realitzava l'assetjament anterior descrit

En les següent preguntes de la enquesta feia referència sobre qui era la persona que propiciava aquest assetjament i quina persistència tenia en el temps. Es pot observar en les figures 12 i 13.

Com veiem en la Figura 12, quan hem preguntat als alumnes que patien algun tipus d'assetjament, qui era el responsable dels mateixos han respòs de la següent manera:

Un company especialment , un total de 19 % d'alumnes.

Una companya especialment, un total de 15 % d'alumnes.

Un company especialment, acompanyat d'un grup d'amics que li dona suport , un 12 % .

Varis companys que són un grup d'amics, un total d'un 25 % de respostes.

I entre varis companys que són amics entre sí, un 19 % d'alumnes.

En els següents resultats, podem observar que la persona responsable d'aquest assetjament en un percentatge petit, però que és del gènere masculí. I que en la majoria de vegades són varis companys que són un grup d'amics, o que són amics entre sí, amb un 25 % i un 19 % respectivament.

Respecte a la Figura 13 que feia referència a la freqüència en la que succeïen aquest tipus de situacions , veiem:

Que un 19 % dels alumnes enquestats afirma que a ell/a mai li han passat aquests tipus de situacions; un 54 % dels alumnes afirma que tant sols li han passat un o dos cops al llarg del curs escolar; un 5 % dels alumnes afirma que ha patit algun tipus d'assetjament un o dos cops per setmana

durant varis mesos, i finalment un altre 5 % d'alumnes que afirma que li ha succeït aquestes formes d'assetjament tots o casi tots els dies del curs. O sigui si tal com hem comentat al marc teòric que per poder afirmar que una persona està patint algun tipus d'assetjament entre un altre alumne i que una de la característica de l'assetjament entre escolars era que no fos un fet aïllat i que tingués prevalença en el temps, podem observar que un total de 3 alumnes entrevistats han patit algun tipus d'assetjament en l'últim any escolar.

6.1.7 Resultats de la variable d'assetjament escolar mitjançant l'ús de les noves tecnologies de la informació i la telecomunicació (TIC): Internet i Telèfon Mòbil

En l'estudi s'ha cregut convenient incloure unes preguntes sobre el ciberassetjament, degut a l'ús que en fan els joves d'aquestes noves formes de comunicació.

7.2.8 Resultats respecte a l'assetjament a través del Telèfon Mòbil

En la Figura 15 s'aprecia els resultats de la pregunta; sobre si havien manipulat o passat vídeos de l' alumnes o de la família sense permís, podem observar que la majoria dels alumnes, un 88 % ha contestat que mai li ha passat, tant sols un alumne, ha contestat a aquesta pregunta amb la resposta de bastantes vegades.

En l'estudi s'han realitzat varies preguntes sobre l'assetjament a través del Telèfon Mòbil, però no han sortit resultats destacats, i la majoria d'alumnes, ha afirmat que quasi no utilitzen aquests mitjans.

7.2.9 Resultats respecte l'assetjament a través d'Internet

En la següent pregunta, vam demanar als alumnes si els havien insultat o ridiculitzat a través de xarxes socials (Facebook, twitter, etc...).

En aquesta figura, la número 16, la resposta ha estat més desigual, un 64 % dels alumnes ha respòs que mai els han insultat o ridiculitzat mitjançant l'ús de les xarxes socials, un 34 % que afirma que algunes vegades; un 2 % d'alumnes que ha contestat bastantes vegades, i un 3 % dels alumnes que ha respòs, moltes vegades.

La següent pregunta feia referència, al fet de si li han dit a l'alumne de connectar-se i després l'han exclòs, els resultats han estat els següents:

Els resultats han estat exactament iguals que en la pregunta anterior, tenim un % poc significatiu, que sí que li passa entre bastantes vegades i moltes vegades, un 3 i un 2% respectivament. (Figura 17).

En la Figura 18, podem observar si els alumnes han dit mentides o rumors falsos a través d'Internet:

Un 64 % dels alumnes, ha contestat que mai, un 32 % que algunes vegades, i un 3% dels alumnes que ha respòs que moltes vegades.

Un tema que preocupa especialment als professionals, és el tema de la suplantació de la identitat, o fer-se passar per una altre persona, amb les seves claus, veiem que aquest tema a l'institut gairebé no existeix.

Un 81 % dels alumnes ha contestat que mai li ha passat, un 12% algunes vegades i tant sols un 5 % ha respòs que bastantes vegades, i un alumne que moltes vegades. (Figura 18).

Respecte a la pregunta que realitzàvem per averiguar el temps que passaven aquest tipus d'assetjaments els alumnes han contestat:

Observem que a la gran majoria dels alumnes, no li ha passat, un 73 % dels alumnes; un 24 % dels alumnes ha contestat que això ha succeït durant un mes , però si que podem observar que hi ha dos alumnes, un 2 % que aquest tipus d'assetjament a través de les xarxes socials i d'Internet, li ha estat passant al llarg de l'últim any. (Figura 19)

I respecte a la freqüència:

En aquesta figura veiem, que de les persones que anteriorment han verbalitzat que patien aquest tipus d'assetjament mitjançant d'Internet, un 3% dels alumnes ha manifestat que li ha passat 1 o 2 vegades al mes, un 2 % ha contestat que li han fet 1 o 2 vegades a la setmana; i un 5 % dels alumnes ha respòs que l'han assetjat tots o quasi tots els dies de l'any. (Figura 20).

7 . ANÀLISI DELS RESULTATS – PART QUALITATIVA

En l'estudi s'entén la comunitat educativa com un concepte ampli que implica els agents educatius, les famílies, l'alumnat dels centres educatius i a la comunitat, tenint especial rellevància professionals, equips i tècnics comunitaris.

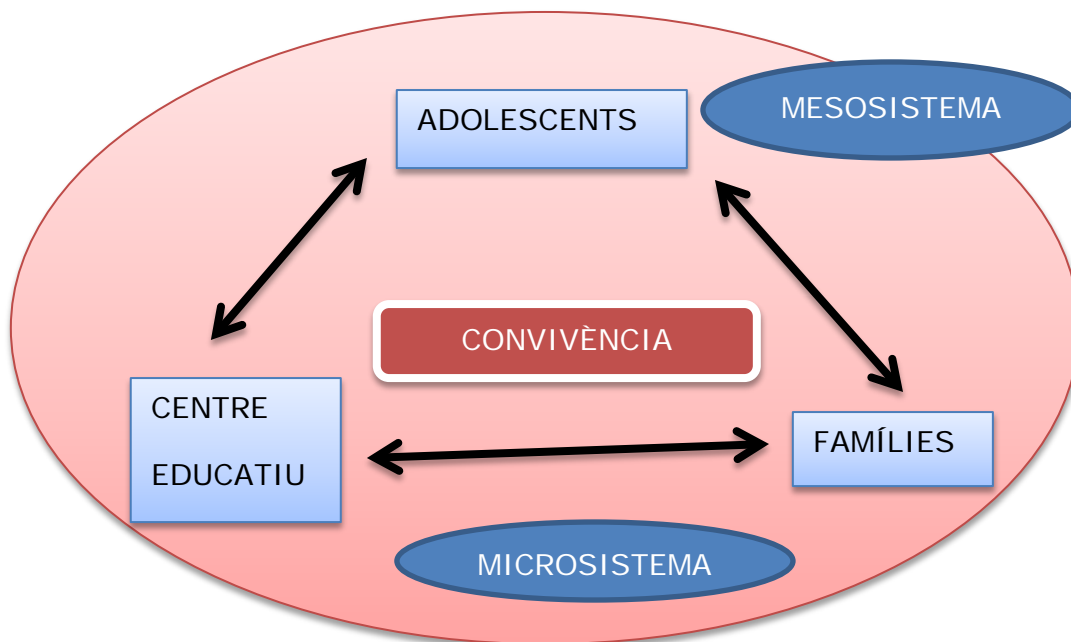
L'estudi parteix de l'enfocament ecològic que planteja la necessitat de reconèixer el sistema social en múltiples nivells i en la relativa complexitat dels fenòmens de la interacció social. El punt de vista de l'enfocament ecològic (Bronfenbrenner, 1997), considerant que les causalitats que donen com a resultat els problemes del centre son interaccions entre patrons variables a tots els nivells, des de el personal o familiar fins a l'organització i clima del centre. D'aquí ve la necessitat d'intervenir en els diferents subsistemes que integren el centre escolar, a nivell de l'alumne, de la classe, de la convivència en el centre i dels pares i famílies.

NIVELL	CONDICIONS
Microsistemes	1. Escola 2. Família: les característiques d'aquest sistema que incrementen el risc de violència són l'absència d'una relació afectiva segura amb els pares, manifestació d'actituds negatives o escassa disponibilitat per la cura dels fills, i fortes dificultats per l'ensenyança dels límits amb l'ús de permissivitat i càstigs físics. 3. Oci: impacte sobre la violència i competitivitat en competicions esportives (especialment el futbol).
Mesosistema	La quantitat i qualitat del suport que les famílies reben en les seves relacions fa disminuir el risc de violència. El potencial evolutiu dels diferents contextos que formen part del mesosistema dels adolescents augmenta quan existeix una comunicació de qualitat entre ells (p. ex. comunicació positiva entre escola i famílies).
Exosistema	Els mitjans de comunicació ens posen en contacte casi permanent amb la violència contribuint a l'increment de conductes violentes.
Macrosistema	Determinades actituds i creences existents a la nostre societat cap a la violència i als diferents rols exerceixen una decisiva influència cap als comportaments violents (p. Ex. Tolerància de la bufetada "educativa" vers els nens).

Font : Elaboració pròpia.

Anàlisi de les condicions de violència adolescent des d'una perspectiva ecològica (Bronfenbrenner, 1979)

Figura 1. Model explicatiu de l' anàlisi

Des d'aquest enfocament, l'estudi es planteja com un model el qual participen els diferents agents educatius del municipi, des de la perspectiva de la seva forma de veure les coses, opinar sobre la realitat social.

7.1 Valoració del clima de relacions al centre

En general els diferents membres de la comunitat educativa verbalitzen que les relacions entre els diferents membres de la comunitat educativa : pares; alumnes i professorat, en general són bones i que existeix un bon clima a l'aula.

Pel que respecte les relacions amb el professorat:

"entre el professorat la relació és molt bona, hi ha un clima de molta entesa, molt acord , és prenen les decisions de forma molt conjunta però si que es veritat que des de la direcció s'exerceix un lideratge i a més fort, hi ha molt d'acord amb el claustre". Directora de l'Institut.

En relació amb els pares:

“Les relacions, crec jo que són bones, si parles amb algun pares et diran que no, perquè evidentment no tothom ho fa bé per tothom, però jo crec que en general, i el que ens arriba a nosaltres com a AMPA es que hi ha molt bona relació tant professorat-alumne, com professorat-pares”. Membre de l'AMPA.

Relació entre els alumnes:

“Els alumnes, tenint en compte que són adolescents, que fa que sempre hi hagi aquesta “cosa” difícil, doncs jo diria que també bé, però tot i així a mesura que es van fent grans apareixen puntes de mal comportament, i històries, que d'altra banda se sap que és normal que passin... No tinc una sensació que hi hagi una mala relació entre els professors i els alumnes, en absolut”. Directora de l'Institut.

Els pares es relacionen amb el professorat i el centre e través de l'AMPA i també directament a través del Mail, hi ha una comunicació fluida. També els diversos membres han argumentat que les relacions equip directiu i AMPA són molt bones i la comunicació és molt fluida, a més hi ha establert bons canals de comunicació: reunions mensuals, i contacte per correu electrònic sempre que es vulgui.

Un dels elements cabdals és la col·laboració de les famílies en al funció educativa. Cal afavorir de forma positiva aquesta comunicació i establir un bon clima de confiança de forma mútua. I el paper de les associacions de pares i mares és essencial en aquest procés.

I finalment en el clima- aula i el centre en termes general:

“El centre és molt tranquil , perquè com que són molt pocs, som com una petita família”. Membre de l'AMPA i pare/mare alumne de 2on ESO.

Es pot constatar en termes generals que les relacions entre els diferents agents del centre educatiu de secundària de Gurb, que són satisfactòries.

7.2 ÀMBIT DE LA CONVIVÈNCIA I LA GESTIÓ POSITIVA DELS CONFLICTES

En aquest apartat treballarem i analitzarem diferents aspectes: com s'aborden i es treballen els conflictes al centre, i quins són els factors que fan que es disminueixi la conflictivitat al centre analitzat.

Primerament s'ha constatat que l'Institut de Secundària de Gurb, té varis formes organitzatives tant directament o indirectament que fan que millori la convivència al centre i disminueixin els conflictes, un dels primers punt a treballar és el tema de la Convivència.

La finalitat de l'escola va més enllà de l'assoliment de continguts: l'escola ha de ser per educar, no solament per instruir, amb la finalitat d'aconseguir un món més humà i més humanitzador.

L'informe de la UNESCO, conegut com *Informe Delors*, assenyala quatre grans pilars educatius: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a ser i aprendre a viure junts. Els dos darrers, aprendre a ser (construcció de la pròpia identitat i equilibri personal) i aprendre a viure junts (relacions personals i gestió positiva dels conflictes) mereixen, encara un tractament més rigorós i sistemàtic del que han tingut fins el moment.

És important la participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes de convivència del centre, i això apreciem que encara és una mica complicat:

"el problema a aquí que les sancions que ells es formulen que, quan ells han de pensar sancions que ells mateixos han de complir tendeixen a ser molt lights, curiosament després quan ells se senten afectats voldrien sancions molt dures"
Directora.

La gestió dels conflictes al centre, es a través del Pla de Convivència, elaborat per professors i alumnes, el qual s'elaboren les conductes esperades i/o desitjades i quines són les conductes problemàtiques i/o disruptives. En el Pla de convivència, també s'elabora un règim de sancions, on els conflictes lleus bàsicament es resolen amb treballs a la comunitat, i els més greus amb la mateixa sanció però més servera (o sigui més dies) i sempre és decisió del claustre o amb l'última instància amb l'expulsió.

Aquest és l'exemple de l'elaboració del Pla de Convivència (s'adjunta una còpia del mateix a l'Annex):

"Nosaltres fem, el pla de convivència suport conductual, i aquest el dissenyen els alumnes, amb els de 1er vam dissenyar les línies del centre a partir dels objectius que teníem i quines expectatives esperàvem tant professors com alumnes, i després els vam demanar a ells, a veure tenim aquestes, línies tothom ha de ser competent, tant alumnes com professors, i què farem per complir aquestes expectatives, llavors, ells ho deien, per exemple ser reflexiu, ser col•laborador, tenir disciplina, i què és el que no hauríem de fer, doncs estar inactiu, ser passiu, fer comentaris despectius, i aquests objectius van traçant, i es feia el pla de convivència, nosaltres només els dèiem quines expectatives esperaven, ells deien quines eren les conductes bones o dolentes, i nosaltres proposàvem les sancions en cas de que això no es complís. I això ho fèiem conjuntament entre els alumnes de primer i nosaltres, aquest any com que s'han incorporat nous alumnes, s'ha revistat tot el pla de convivència, i hem pogut valorar si això sí o això no, això es revisa a principi de curs, i a final de curs s'ha de tornar a revisar, i després hauríem de fer el retorn en els alumnes, el que seria l'avaluació, com hem millorat el pla de convivència entre tots." Psicopedagoga.

En el Pla de convivència es recullen els principis, les expectatives i les conductes esperades per els alumnes, es pot observar que el pla està

elaborat de forma conjunta professors alumnes: i que els professors recollien quins eren els principis i expectatives esperades, i els alumnes amb els professors conjuntament elaboraven quines eren les conductes òptimes i quines les disruptives, i aquest pla es fa difusió amb els nous alumnes, i es revisa de forma anual.

7.3 NIVELLS DE PREVENCIÓ DELS CONFLICTES I L'ASSETJAMENT ESCOLAR

7.3.1 Estratègies de gestió dels conflictes per part del professorat

En l'estudi hem observat diverses estratègies per afrontar i treballar quan un conflicte s'havia originat.

És important que tots els agents educatius reconeixien que l'inici dels conflictes i on recau una major gestió és a l'aula i sobretot el treball que es realitza en les tutories.

"En realitat, a l'aula, pel que fa a professorat i alumnat a l'aula. I també bona part del que passa entre l'alumnat és a l'aula, malgrat tot on realment després es veuen és al pati.

Però per mi , la cosa o el niu on la cosa és cuina és a l'aula." Directora.

"A nivell d'aula és important que el professor tingui ben organitzat la dinàmica de l'aula, si la dinàmica de l'aula està controlada els conflictes se't redueixen molt. Quan més ocupats tinguis als alumnes fent determinades tasques t'estalvies molts dels conflictes" Psicopedagoga.

És important saber que és en l'aula on es poden originar la majoria dels conflictes però és important la funció del tutor, però no deixar-lo sol en tota la gestió i responsabilitat de la resolució de conflictes.

Hi ha algunes estratègies de treball molt interessants, com pot ser treballar en les tutories, temes de cohesió social i convivència, i fer partícips als alumnes en temes de gestió i resolució de conflictes a través d'assemblees. Veiem com s'organitzen:

"Tenim a 1er a 2on i ara ho muntarem per 3er, blocs temàtics, a 1er tenim la branca de cohesió social, coneixement personal, cohesió de grup, convivència al centre, que quedin clar quines són les normes, fer-los partícips de la creació de aquestes normes a través del Pla de Convivència" . Cap d'Estudis.

"A l'hora de tutoria, a les hores de tutories es parlen les coses, i quan la cosa ha estat més greu, s'ha fet una assemblea, i els implicats han explicat a davant de tothom, què ha passat , perquè ho han fet i després els altres alumnes poden demanar les raons, els nanos que la fan, diem que la paguen, almenys donen la

cara davant de tots. Si la cosa és petita es fa a nivell de classe, però si el tema és prou important, de centre, es fa davant de tothom". Cap d'Estudis.

Aquest seria un primer nivell de prevenció primària. Existeixen diferents procediments, que amb freqüència es fan servir per un primer moment programes per prevenir l'assetjament (aquest seria l'enfocament primari); controlar (intervenció secundària) i eradicar (intervenció terciària) de l'assetjament entre iguals.

En aquest nivell primari serien les estratègies o procediments que pretenen intervenir perquè la conducta d'assetjament no apareixi.

L'assemblea és una bona estratègia perquè en aquesta es debat el compliment de les normes per part del grup, el clima de relacions que existeix i qualsevol problema que pugui sorgir a la classe o en el centre.

Pràctiques educatives com l'assemblea de l'aula faciliten el treball participatiu de l'alumnat, expressant com se sent i com percep l'acció educativa, fent-lo participar en els processos de millora i escoltant la seva veu.

Un altre dels llocs on resoldre els conflictes també és en les tutories, és interessant incloure en les hores de les tutories, un abordatge de les relacions socials que es donen en el grup-classe, i el centre i en les relacions i les interaccions entre l'alumnat entre sí, i aquest també amb el professorat.

El treball de tutoria es considera fonamental per afavorir el desenvolupament personal i social de l'alumnat, es considera un espai òptim per treballar l'autoconeixement i l'educació emocional, processos que tenen gran incidència en els processos d'aprenentatge. La persona tutora del grup és un referent en aquest procés d'acompanyament i ajuda en el grup, però ha d'estar acompanyada de tot el professorat que intervé en el grup, en una tasca compartida per tal d'afavorir la convivència.

7.3.2 El treball cooperatiu com a prevenció primària de l'assetjament entre iguals

He cregut convenient, analitzar com aquest Institut treballava a través de l'aprenentatge cooperatiu, i en l'estudi he pogut observar que els diferents agents educatius, veiem com a molt positiu aquest treball per la millora de la convivència i les relacions entre els alumnes.

L'aprenentatge cooperatiu segons (Johnson i Johnson 1989) és una metodologia d'aprenentatge que es va desenvolupar primerament als Estats d'Units. Amb aquest sistema l'alumnat treballa una tasca comú en petits grups. Aquests grups (entre dos i sis components) es posen a treballar junts i el que s'avalua és l'actuació del grup. Cadascú dels membres ha de ser

capaç de presentar els resultats o la solució del problema (“responsabilitat individual”) i cadascú d’ells és el responsable de que la resta del grup aprengui el que s’ha proposat.

Aquesta metodologia suposa una dependència mútua positiva entre els membres del grup.

Alguns estudis posen en èmfasi que els millors programes de resolució de conflictes inclouen un element essencial: la creació de context de cooperació. Fomentar la prevenció entre els alumnes és una mesura preventiva de conductes d’intimidació i assetjament.¹⁴

“si tu bases l’aprenentatge amb la metodologia de treball cooperatiu, també estàs ajudant a la millora de la convivència del centre. Estàs obligant als alumnes a relacionar-se per aprendre, i això ho teníem clar abans d’engegar” Cap d’estudis.

“Està clar que es coneixen molt més entre ells, valoren molt més el que són capaços de fer, al principi costa però després com que es van relacionant i anem canviant els grups cooperatius, sempre hi ha incompatibilitats, s’acaben ajuntant amb gent que al principi no tindrien cap mena de relació. I el més positiu és que tots acaba sortint amb les coses positives que tenen, que si ells entren aquí i es pensen que són 0 o tenen una autoestima molt baixa, al final de curs, es pensen que jo soc bo en aquestes coses, que fins ara no ho sabia. I els alumnes que tenen alguna dificultat, els va super bé, perquè quan tot el grup ajuda, i explica unes coses, perquè el grup cooperatiu, tenen una nota individual i una nota de grup, llavors, la nota de grup, representa que tots els alumnes, ho saben fer, la nota de grup, es demostrar que els que saben més ho saben fer i els que en saben menys ho saben fer també, i a la nota de grup es valora això... i per tant s’ajuden molt. Els que en saben molt doncs hi expliquen i ells consoliden més l’aprenentatge, i els que no ho saben ho agraeixen perquè tenen algú que els orienta i els acompanya” Psicopedagog/a.

“jo crec que la prevenció que fem és el tema de treballar en grups cooperatius, d’aquesta manera, crec que és la prevenció que fem. El fet d’ajudar-se els uns als altres, jo crec que això influeix bastant” Directora.

És important per realitzar el treball cooperatiu és realitzar una bona formació a tot el professorat encarregat d’aquestes tècniques d’aprenentatge.

“Pel que fa al treball cooperatiu segur que també fa que disminueixi la conflictivitat, però després ja hi tornem a ser, s’ha de fer ben fet, s’ha d’entendre molt bé, que fer treball cooperatiu no és agrupar els alumnes, nosaltres la formació amb el professorat, que els hi fem nosaltres mateixos, va consistint en que el treball cooperatiu consisteix en que cada persona del grup, té alguna cosa a fer i a aportar, sinó no anem bé. Ho dic perquè amb el tema del treball cooperatiu a

¹⁴ Harris. S; Garth. F. (2006). El acoso en la escuela. Los agresores, las víctimas i los espectadores. Barcelona, Paidós.

vegades, no es fa bé, i tant sols agrupa als alumnes i això no és treball cooperatiu”
Director/a.

Crec que també és important que hi hagi una bona comunicació amb les famílies d'aquest tipus de treball, ja que algunes famílies s'ha detectat que tenen alguns dubtes pel que fa als aprenentatges curriculars dels alumnes.

“La majoria de pares, entenen com a molt positiu aquesta mena de treball, d'altres pares educativament no ho acaben de veure clar, possiblement hi hauria discrepàncies”. Membre de l'AMPA i mare d'alumne de 2on d'ESO.

“sobretot en els treballs cooperatius. Està molt bé treballar en grup però en el meu cas concret, que és el que conec, si es pot escapar de fer el projecte s'escapa. El fan els altres, un no treballa, sempre toca treballar al mateix. Llavors, posat a la pràctica no és objectiu”. Mare alumne de 1er d'ESO.

Conceptualment podem afirmar que l'aprenentatge cooperatiu promou la integració dels alumnes i la convivència escolar. La utilització de tècniques d'aprenentatge cooperatiu afavoreix les relacions positives (millorar el clima i la convivència) i augmenta la motivació dels alumnes. Alguns estudis a Gran Bretanya, plantegen la utilització de mètodes de resolució de conflictes com a eines educatives per resoldre la violència. Entre aquestes eines es destaca l'aprenentatge cooperatiu.

Com a conclusió podem dir que la millora de les relacions interpersonals i el sentiment a pertinença de grup, ajuda a millorar la convivència.

8 Altres projectes que ajuden a millorar les relacions interpersonals.

En la Secció d'Educació Secundària de Gurb , hi ha tres projectes importants a destacar, que també fan una prevenció primària de l'assetjament.

Projecte de Sostenibilitat: Es tracta d'un projecte el qual està destinat a ensenyar als alumnes a fer un ús responsable de l'entorn natural, tenir cura del medi ambient, adquirir hàbits de vida sostenibles, i adquirir hàbits de vida sostenibles i desenvolupar el coneixement científic i tècnic per resoldre els problemes del propi entorn.

Projecte Emprenedors: Creació i gestió d'una cooperativa escolar per a la fabricació d'un producte que es comercialitza amb la finalitat d'obtenir beneficis que es destinen a un projecte social.

Projecte esport i escola: Els alumnes tenen la possibilitat de practicar esport a l'escola en horari no lectiu, i van a realitzar l'assignatura d'esport amb bicicleta.

Així ho descriu una mare:

“És un projecte, que hi ha un torrent que passa per darrera l’institut, i com a projecte s’ha de netejar la zona, estudiar-la, repoblar-la, i clar, això a part de que els ensenyés, ... A l’escola no tant sols se’ls ha d’ensenyar matemàtiques, ciències, no... el que se’ls ha d’ensenyar és a ser persones. Llavors, aprenen ells a ser persones amb temes d’aquests”

“El fet d’agafar les bicicletes, i anar a fer esport al pavelló també ajuda que hi hagi una cohesió, han estat de molta mala sort aquest any, amb el professor de gimnàstica, perquè el grup era totalment cohesionat i ell s’hagués aïllat completament del grup. Però clar, els nanos han d’agafar les bicicletes, hi ha d’anar, que passa, que la bicicleta que acabo d’agafar la roda està desinflada, la cadena m’ha sortit, espera que t’ajudo, que passa que els nens, entre ells han de treure unes convivències al dia a dia, que si tu vas a classe, estàs assegut i escoltes al professor, i fas els deures i a l’hora del pati surts a fora i hi ha les típiques “xafarderies” i fan 4 xuts a futbol, la convivència no hi és.

El treball emprenedor, han creat una empresa tipus cooperativa, i en aquesta empresa han decidit que farien, que treballarien, i quan ho han tingut, ho han fet el projecte , cada nen hi ha posat el capital inicial, cada nen hi ha posat 5 €, i l’han constituït , l’han fabricat, i l’han acabat a anar a vendre.

Aquesta idea, o coses, a part de que t’estan donant uns coneixements, que avui en dia, crec que són més importants aquests que no pas té un gran doctor de ... això fa grup, el professor, els alumnes, el que fan... hi ha professors que s’impliquen, però ajuda que és l’eix principal perquè hi hagi una bona convivència” Membre de l’AMPA i mare d’alumne de 2on d’ESO.

Si es pren com a partida que l’educació ha de formar a la persona de forma integral, un dels pilars bàsics és aprendre a viure junts.

En el projecte de sostenibilitat, podem observar que està dins de la metodologia de l’Aprentatge i Servei, que el podem definir com:

“ L’aprenentatge i servei és una proposta educativa que combina processos d’aprenentatge i servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en els quals els participants es formen tot treballant sobre les necessitats reals de l’entorn amb l’objectiu a millorar-lo”

Tal com expressa la definició, l’aprenentatge i servei es caracteritza per ser una metodologia que combina dos elements amplament coneguts i treballats: el servei a la comunitat i l’aprenentatge de coneixements, habilitats i valors.

En les diverses lectures es pot observar com un projecte d’Aprentatge i Servei afecta de forma positiva als estudiants que el realitzen:

A nivell personal, dels alumnes, els diversos estudis evidencien com un programa d’aquesta tipologia afecta positivament els resultats personals

(eficàcia personal identitat; creixement espiritual; desenvolupament moral). A nivell social, es pot veure en els joves que participen en els programes una (reducció dels estereotips, comprensió de la interculturalitat, compromís amb el servei; efectes perdurables en el temps); a nivells d'aprenentatges (augmenten els resultats acadèmics, aplicació d'aprenentatges en el món real, comprensió de la complexitat) i de la relació institucional (relació amb el professorat; satisfacció amb el centre d'estudis, continuació amb els estudis).

O sigui que podem afirmar que estratègies d'aquesta índole, afavoreixen a la integració dels alumnes i a una major cohesió social, i en el tema que estem tractant afavoreixen a la reducció de la conflictivitat i l'assetjament entre iguals.

9 Nivell secundari d'intervenció en assetjament escolar

En aquest nivell s'inclouen estratègies i procediments que tracten d'identificar els factors de risc i reconeixement que hi ha alguna conducta agressiva intenten limitar la seva duració.

D'aquesta forma el que s'intenta és rebaixar el nivell de risc per l'aparició d'algun cas d'assetjament i si aquests apareixen que durin el menor temps possible. Hi ha algun sistema de mediació específic que s'adapten a aquesta situació concreta:

a) Sistemes d'ajuda

Es tracta d'entrenar als alumnes perquè aprenguin a posar en marxa les seves habilitats per ajudar a d'altres companys en diverses tasques de la vida quotidiana. Així es formen grups d'alumnes que poden actuar com:

- Supervisors d'un grup d'estudiants;
- "tutors" d'aquests alumnes;
- Ajudants de l'alumnat que ha acabat d'arribar;

Així ho descriu la psicopedagoga:

"Nosaltres funcionem en brigades, les brigades són grups d'alumnes que ens ajuden en determinades tasques del centre. Tenim la brigada del ratolí, que ens ajuda en les tasques informàtiques, si algun alumne té algun problema d'aprenentatge, doncs no cal anar a buscar al profe i poden anar a buscar la brigada del ratolí perquè els ajudi (no sé com passar l'antivirus, o aquest programa no em respon, doncs en vés d'anar a buscar el professor, hi ha la brigada). Tenim la brigada verda, que és la que s'encarrega de gestionar tot el tema de la neteja de l'Institut, organitza, compostador, hort, tot el tema de sostenibilitat, recollida de residus... Llavors tenim la brigada de "magister" li diem que són els alumnes més capaços, ajuden als que no poden tant, a nivell d'organització de tasques d'estudi, agenda, deures, i tot això. I vam intentar engegar la brigada del bon rotllo, que era aquesta de mediació. En les brigades els posem nosaltres els alumnes, sinó

funciona doncs el canviem, diem que és com un privilegi estar en una brigada. La brigada del "bon rotllo" quan va començar, nosaltres des de direcció vam proposar uns alumnes que en formessin part, pensant que eren els més vàlids per fer tot aquest tema de gestió de conflictes, però ens vam trobar que un dels nois que estava dins de la brigada, estava al mig d'una discussió, llavors clar, se'ns va complicar molt el tema, van intentar fer la mediació, però després ens vam adonar que clar no teníem prou formació, que necessitàvem primer formar-los i vam apartar el tema una mica". Psicopedagog/a.

Podem observar que va haver-hi un intent a l'institut d'engegar un Programa de Mediació escolar, però els diversos agents de la comunitat educativa, van veure que no va acabar de funcionar, per un tema de formació a l'alumnat en temes de gestió de conflictes.

"l'any passat vam organitzar un grup de mediació i no ens va funcionar, aquest any ho tornarem a provar-ho, qui diu mediació, diu un grup que lideri una mica tot aquest tema de la convivència i dels conflictes, hi ha un conflicte, i que liderin el n'hem de parlar, em d'anar a veure, etc." Director/a.

"Jo crec que primerament, perquè no estaven ben formats, el professorat. La idea ja era bona, vam dir, comencem amb un grup i muntem unes petites sessions de formació. Però nosaltres en aquest punt concret ens falta formació" Director/a.

"bàsicament el que va passar és que va haver-hi un conflicte i se'ls va deixar actuar i el que va passar és que el conflicte es va agreujar, perquè un dels mediadors, eren molt amics d'una de les persones que hi estaven involucrades i es van posicionar, una mala experiència però de tot se'n aprèn" Psicopedagoga.

Els mediadors escolars és un nivell de mediació més complexa, i per tant requereix d'un major nivell de formació en habilitats socials de comunicació i resolució de conflictes. A l'hora de referir-se les seves tasques a conflictes ja existents entre l'alumnat o entre el professorat i l'alumnat, es tracta ja de encomanar-los tasques que tenen com objectiu analitzar el problema i arribar a un acord entre les parts.

Un altre dels punts a destacar és la detecció, sensibilitzar al professorat sobre el tema, formar als professors sobre possibles indicadors d'un cas d'assetjament:

"a nivell de prevenció, el que fem és treballar també la detecció. Ensenyar a treballar la detecció, treballar la cohesió de grup, treballar la consciència de grup, de com vol estar el grup, d'estar atent a quan el grup es desvia d'això, si comença a haver-hi més tensió entre ells, si es comencen a permetre més mots, tot això entre la prevenció i la detecció, és on es pot treballar prèviament. Perquè si a vegades parlem de detecció, de que ja detectem un cas de bullying, no, també hem de detectar els indicadors que t'està portant a afavorir un possible cas de bullying". Expert.

10.SISTEMA DE RELACIONS: Professorat i altres professionals; professorat-alumnes.

Partim d'una situació, com s'ha descrit anteriorment, que no s'ha detectat que hi hagi una mala relació entre alumnes i professorat.

Si que es detecta que un dels grans canvis en valors dins de la comunitat educativa, és l'absència de reconeixement que s'atorgava antigament al sistema educatiu com a tal, i més específicament al professorat.

Relacionat amb aquesta qüestió:

"Són nanos que hi ha tingut tot, i que qüestionen constantment a l'autoritat, i això perquè ho hem de fer i perquè, i perquè...Perquè t'ho dic jo, i jo a dins de la classe soc el que dona les ordres, i ho has de fer perquè jo t'ho dic, són nens que t'ho qüestionen tot, i el fet de demanar les coses està molt bé, però hi ha moments que ja no cal, i que s'ha de fer les coses perquè toca, i ja està... i això ens hi trobem". Psicopedagog/a.

Els diferents membres de la comunitat educativa reconeixen que un dels valors que manquen als alumnes, és el de la cultura de l'esforç, aquest fet fa que a vegades alguns dels conflictes s'originin per desacreditar el paper del professorat. I també a causa de el poder adquisitiu de les famílies, es detecta a l'institut una sobreprotecció al menor excessiva i uns límits poc definits en la tasca educativa.

"tenim uns adolescents molt consentits, qualsevol petit problema que tenen, des de les famílies, es veu com una agressió, el meu fill això és impossible que ho hagi fet, home doncs no, tampoc vol dir que perquè així fet això el teu fill... però això ha passat, i per tant ho em de parlar, i si cal ho em de sancionar, és difícil" Director/a.

"S'està perdent el respecte, s'està un punt en el que els nens, jo també he fet classes... El respecte amb l'adult, el que tu deies anava a missa, ara ni parlar-ne, qüestionen per culpa dels pares i també perquè tenen moltíssima informació, abans tu podia venir-te una criatura i li deies això va així, i ara et pregunten el perquè en tot, la informació que teníem abans nosaltres era la que ens ensenyava, ara és immens, si entre la Internet, la televisió, les xarxes socials... clar, el que saben els nostres fills... I això els dona en aquest punt de poder-te plantar cara perquè et diuen que ell ja ho sap això no m'has de venir a explicar res". Mare d'alumne de 2on d'ESO.

El fet de ser un institut amb nivell adquisitiu mitjà-alt de les famílies, i que tot just ara amb l'ampliació dels grups començaran a arribar alumnes d'altres realitats socioeconòmiques el que si que es detecta també uns valors marcats per la competitivitat.

"I també estan influenciats per els valors que corren per la societat, i els valors que tenen, home, m'imagino que el tema econòmic, aquí és latent una cosa que es veu, no hi ha problemes socioeconòmics, els valors estan portats una mica per

això, fins i tot els alumnes que no tenen el poder adquisitiu estan influenciats per això els seus valors: jo de gran jo també vull ser com ells...” Cap d’Estudis.

“El respecte envers els altres, són egoistes, molt materialistes, en general. Ho tenen tot i els hi costa valorar les coses” Mare alumne de 1er d’ESO.

1. Relació professorat i alumnes

La relació amb els alumnes a l’Institut de Gurb, veiem que és pròxima i que s’intenta fomentar la cultura de la participació de l’alumnat, és important aquesta proximitat perquè és la que reforça la convivència entre alumnes i professorat.

“Amb els alumnes, la tasca ha de passar per força amb la tutoria, i en aquesta tutoria és a on probablement, acabar tenint un sistema de funcionament de delegats, que sigui operatiu i que no sigui una simple figura decorativa, que realment hi hagi un canal de participació de l’alumnat molt clar, que ells si sentin realment implicats, que vegin que poden dir coses i que les seves aportacions si més no es tenen en compte, a un nivell bastant alt”. Director/a.

No cal dir que la participació, i la participació en l’àmbit educatiu vol dir ser protagonista del propi procés educatiu. El fet de participar afavoreix la convivència i millora l’entorn, i és un estímul per a la integració i per l’interès de l’aprenentatge, promou els valors cívics i prepara a l’alumnat per a la participació ciutadana.

És important que el procés socialitzador de l’escola, faci que els alumnes tinguin un sentiment de pertinença vers la mateixa com a factor de millora de la convivència i les relacions socials.

“que ells tinguin aquest sentiment de pertinença es important però se li han d’establir els canals, però hi ha unes altres coses que sabran que no, perquè una de les coses que em d’aprendre a l’Institut, és a complir normes perquè jo després pugui ser una persona social sana i autònoma”. Director/a.

“Per mi és la proximitat. Jo sóc molt més de la proximitat. Si un alumne veu l’adult d’una forma que realment cregui que li pot ajudar, evidentment, s’ha de convertir..

S’obrirà..

Serà una ajuda segurament per la resta dels companys també, etc. Per mi la proximitat és clau .”. Expert.

S’ha de tenir clar que a participar se’n aprèn participant, des de la pràctica i des de l’experiència vital d’aquest valor, la participació és tracta d’un procés ampli que és necessari iniciar en les primeres edats.

De tots els valors que em parlat anteriorment: la participació, la democràcia (entesa com el valor en ella mateixa; i alhora com un mitjà per aconseguir una societat més justa, solidària i harmònica); la responsabilitat, no

s'aprenen de discursos teòrics sinó que tant sols oferint la possibilitat d'experimentar-los o practicar-los.

2. Relació amb agents externs i altres professionals.

També és important que l'escola tant com hem explicat en la Figura 1. De (*Bronfenbrenner, 1979*) tenir en compte la complexa relació amb l'entorn, o sigui amb el mesosistema, i amb la xarxa familiar dels alumnes.

L'escola no és una institució aïllada de l'entorn, sinó que està immersa en la xarxa de relacions amb altres institucions del municipi on està ubicada. El treball amb xarxa amb les diverses entitats i institucions, fa que els conflictes es puguin treballar de una forma més coordinada i aquests es resolguin d'una forma satisfactòria.

Els diferents membres de la comunitat educativa entrevistats, veuen com a molt necessària i rellevant la col·laboració amb serveis comunitaris.

"Bueno, les institucions i els mecanismes que ens ofereix Gurb, nosaltres tenim contacte amb el Punt Jove, SS, Mossos d'esquadra, amb el CAP i si n'haguessin més, mes, es fa un treball en xarxa tant com es pot, no s'entendria que estiguéssim aquí sense coordinar-nos". Cap d'Estudis.

3. TIPOLOGIA DELS CONFLICTES AL CENTRE I FORMES D'ABORDAR-LOS

Bàsicament dels diferents agents entrevistats no hi ha consciència de problemàtiques molt greus de mal comportament entre l'alumnat, bàsicament els problemes que es troben en el centre són derivats del pas transitori del fet adolescent i la seva relació amb el món adult.

Les problemàtiques que la comunitat educativa considera com a fàcils de resoldre són els típics conflictes entre adolescents: esdevinguts per la rumorologia, per petits conflictes de convivència; etc.

"Els problemes fàcils són, m'han tret de classe, perquè no sé que... Li he dit no sé que a la Maria i aquesta m'ha contestat malament...i a l'hora del pati ens em esbatussat, m'han tirat una pilota fora... Tot això és molt fàcil de resoldre" Cap d'Estudis.

Quan es tracta d'un conflicte tipificat de lleu, normalment és soluciona amb el diàleg, i si és una mica més greu amb una petita sanció.

"Mira, el curs passat va haver-hi petits robatoris, de material d'aquí al centre, i això era el que més preocupava, i ara preocupa molt més tot el tema de relacions, ara són molt més adolescents i tot el tema de relacions, entre nois i noies, rivalitats entre nois, etc..."

La causa, de tot això és la pròpia adolescència". Psicopedagog/a.

Quan els conflictes són més greus s'ha detectat que el professorat ha estat rígid, però conseqüent, i això a vegades ha estat font de conflicte amb altres pares.

S'ha detectat que alguns pares no entenen el règim de sancions o es posen al costat del seu fill, i aquests conflictes són els que han costat més gestionar i fins i tot han perdurat fins al final del curs escolar.

"qualsevol petit problema que tenen , des de les famílies, es veu com una agressió, el meu fill això és impossible que ho hagi fet, home doncs no, tampoc vol dir que perquè així fet això el teu fill... però això ha passat, i per tant ho em de parlar, i si cal ho em de sancionar, és difícil. Director/a.

I alguns casos, fins i tot la única solució per resoldre el conflicte ha estat el canvi de centre de l'alumne.

"Hi ha coses que no es poden saltar de cap manera, perquè si ens faltem segons quines línies, aquí no podem treballar, després també te n'adones, que hi ha famílies que actuen com tu, no els fa gràcia, a ningú li fa gràcia que li sancionin al seu fill, però ho interpreten com tu, "nano t'has passat", hi ha famílies que no , hi aquí és quan el conflicte d' "enquista".

"Hi ha famílies que si i n'hi ha que no... hi ha famílies les qual el nano té molt poder d'influència, n'hi ha que no tant , etc...

En el cas de les que no ho entenen, em viscut casos de tot, alguns que la família ho acaba veient i s'arriba a un acord, i n'hi ha que no , i després es molt clar quan la relació amb una família s'enquista molt i com que la inscripció d'un centre no és obligatori és quan una família diu doncs aquí no li vull portar i és quan canvia de centre. (això passa molt poc però passa, i a vegades passa sense que el conflicte sigui res de l'altre món, cada any hi ha un vall d'alumnes d'un centre a un altre per motius d'aquests)." Cap d'Estudis.

És important que el projecte educatiu sigui coherent, i que les decisions que surtin del claustre sobre el tema de gestió de conflictes siguin inamovibles.

"La coherència amb el projecte educatiu, t'he de dir que 100 %, la direcció d'aquest institut és molt rígida , segons per quines coses pots pensar, que massa rígida. Però per l'altra banda són molt coherents i també va bé. Quan parlo de rigidesa, és que quan ells han decidit que això així no s'ha de fer així doncs no es fa, per les següents raons, te les justifiquen, amb una explicació coherent, però són rígids. A mi no em sembla malament, a mi m'agrada però hi ha altres pares que aquesta rigidesa, no els agrada". Membre de l'AMPA i mare d'alumne de 2on d'ESO.

Pel que fa a conflictes més greus que s'han detectat al centre: han estat els que no s'han detectat en un primer moment, i relacionat amb les xarxes socials.

"L'any passat que hi va haver un conflicte d'uns insults al professor, amb una xarxa pública, i a més a més s'havia fet una xerrada amb els Mossos d'esquadra on se'ls

havia informat molt bé, del que podia representar, això es va resoldre amb una expulsió". Director/a.

4. Casos d'assetjament o discriminació entre l'alumnat

Després d'entrevistar als diferents membres de la comunitat educativa si que s'ha pogut observar algun cas d'assetjament entre escolars i que aquest estava detectat per la comunitat educativa.

Els principals motius de discriminació entre l'alumnat eren bàsicament per discriminació a raó de l'aspecte físic.

"Que tinguem detectats, hi ha aquest cas concret que et deia, la paraula assetjament és una paraula molt forta i jo seria prudent a fer-la servir. Però si que és veritat que aquesta criatura és una criatura que se la molesta per el seu aspecte físic. I se la molesta de forma bastant forta". Director/a.

"Ara a nivell de característiques físiques i de caràcter si, perquè ets molt baixet, perquè ets com així... els estereotips de bellesa (els que marxen dels estàndards)" Mare d'alumne de 2on d'ESO.

"Pel que fa a la discriminació entre els alumnes, si que es veu, tot el tema aquest del físic, això és brutal. De l'aparença, molt ser prim o ser gras, o el fet de ser més guapo o més lleig, són els seus paràmetres.

I després son poc sensibles, per exemple pel que fa als nois, un alumne grassonet i baixet , té números de ser mal considerat, després dependrà de les seves característiques individuals, del carisma, de la personalitat, etc... Per exemple , curiosament hi ha un alumne que és molt ben considerat i que està bastant grassonet, però n'hi ha un altre que és molt baixet, i no està tant ben considerat, tímid i un nano amb un humor una mica soterrat, i que passa desapercbut, aquest seria un dels "margis". Pel que fa a les noies, el fet d'estar gras, mata." Director/a.

5. Abordatge de situacions d'assetjament.

En la investigació si que em vist intents d'abordatge d'algun conflicte en concret que havia passat amb algun alumne, però han estat casos aïllats i poc significatius.

Després d'analitzar l'entrevista amb l'expert en la matèria, podem veure varies fases en les quals s'ha d'intervenir quan hi ha un cas d'assetjament entre iguals.

En un primer moment seria bo intervenir en el grup classe, perquè els alumnes vagin agafant consciència, del que està passant, de que un comportament que en un primer moment l'han interioritzat com a "normal" no ho és i ser més crítics amb el que està passant o succeint.

“Grupal classe, si, si. Tant durant com després. Durant per activar el grup, perquè moltes vegades sense activar el grup, el que tu puguis fer externament és més difícil. Si tu actives el grup, si consciencies al grup de les dinàmiques que pot estar agafant també, consciencies de que s’han de posicionar i potser a vegades és més fàcil posicionar-se amb l’agressor, a vegades és més fàcil riure’l una gràcia, a vegades és més fàcil deixar-te portar per una dinàmica o pel silenci. Quan aconseguixes, també des de la comprensió, animar-los a que això no és normal realment, de que això no és positiu per ells tampoc, que això crea una tensió a la classe. Nosaltres moltes vegades parlem de les característiques del grup i quan hi ha bullying se senten identificats. No no és que a vegades és una classe que està coaccionada, que no se sent lliure d’expressar el que volen, que hi ha tensió, que potser no ni ha masses baralles però estàs molt a la defensiva”. Expert .

S’ha de realitzar un treball amb la víctima i un treball individualitzat si és possible amb l’agressor.

És important realitzar un treball psicològic individualitzat amb la víctima perquè no víctimitzi, veure que el que li està passant o succeint, no és culpa de la persona, potenciar la seva autoestima.

“Una altra part important és treballar amb la víctima i sobretot veure primer que no agafi una victimització, si l’agafes a temps, que intenti fins al límit que pugui no victimitzar-se

la víctima que no es culpable de tot això, per tant no s’ha de quedar amb aquest rol, que portant pot pujar, ara ja ha arribat aquí, l’ha molestat, l’ha molestat perquè l’agressor agafa una persona que als seus ulls és destaca, però això és un criteri de l’agressor i única i exclusivament de l’agressor, per tant intentar que no assumeixi aquest rol, normalitza aquest rol”. Expert.

El protocol en casos d’assetjament també diu que s’ha de realitzar un treball individualitzat amb els agressors:

“Si fem tot el protocol, també hem de treballar amb l’agressor, o amb els possibles agressors. A vegades per separat, còmplice – agressor, a vegades amb la persona que ha iniciat aquestes actituds agressives i que és la més potent de totes” Expert.

El treball amb l’agressor hauria d’anar dirigit a prendre consciència dels seus actes i que les seves actituds poden ser nocives per a d’altres persones.

“Normalment quan estem individualment, treballem molt més a través de l’educació emocional però a través de pregunta – auto pregunta , molt més així. Si suposem que en aquest punt els agressors se n’adonen, moltes vegades també perquè hi ha conseqüències externes, conseqüències de centre, se n’adonen que estan fent unes actituds que són nocives per d’altres persones i per ells mateixos, a partir d’aquí és més fàcil treballar, intentem treballar que no tornis al mateix” Expert.

6. MARC RELACIONAL DE LA FAMÍLIA

En aquest apartat analitzarem el paper de la família com agent de socialització primària. Concretament és en la funció educativa de les famílies la que permet capacitar als seus fills per tenir unes relacions positives i de confiança amb d'altres companys o amb els adults del seu entorn. La funció de socialització primària que es realitza a través de la criança, de l'estil educatiu, de la transmissió de determinats valors i de la col·laboració educativa amb la institució educativa, entre altres aspectes.

En l'estudi em pogut constatar que hi ha una sèrie d'activitats que fan que es reforci la convivència i el diàleg entre el centre educatiu i les famílies, com pot ser la proximitat a través del diàleg amb el centre educatiu, les entrevistes amb els tutors, i tot el tema dels aprenentatges, els pares en general ho valoren de forma molt significativa.

"diria que tot el que es fa, les famílies valoren molt tot el que és aprenentatges, tot el que serveixi, perquè els alumnes presentin no se que, pengin el seu treball en un bloc, les famílies els motiva, els agrada i fa que se't acostin, i quan se't acosten pots treballar altres temes.

Reunions de pares, etc totes aquestes coses t'ajuden" Director/a.

"Sempre és el mateix, totes les activitats que tu realitzis on el nano demostris el bé que sap una cosa, o el bé que la fa, i hi ha les famílies al davant, allò suma, aquell esdeveniment serà positiu. L'acte acadèmic que fem a final de curs on surten els nanos i tenen 5 minuts per exposar un tema, amb suport audiovisual, etc, i amb temes que s'han treballat al centre, el nen que surt allà i les famílies estan molt contents.

L'equip de futbol que tenim, quedem els primers d'equip, van a jugar els territorials a Sabadell, les famílies d'aquests nens estan contents,

Tot això reforça la convivència" Cap d'Estudis.

I bàsicament els factors que fan que s'obstaculitzi la convivència és quan hi ha un conflicte, o quan aquest esclata, és aquí on les famílies a vegades es posen en contra del centre educatiu o quan d'altres famílies es posicionen i/o en prenen part.

"En contra, quan hi ha un conflicte, per exemple en un poble petit hi ha posicionament, no només tens el rebuig de la família implicada, sinó a més a més hi ha tot aquest entorn, que llavors xerren, rumorologia, i que fa que el conflicte s'allarga, i que si ho diu la "tal" doncs clar és la veïna de tota la vida, comparat amb aquests que són 4 nous nens". Director/a.

"Que un nen entri a aquí, faci una pintada, l'enganxin, tot en contra. No hi ha més. Les activitats constructives bé, les que van en direcció contrària, els pares vindran enfadats, enfadats amb el nen.. etc" Cap d'Estudis.

També es detecta els canvis de rols en les dinàmiques familiars, que fan que les famílies no poden o no saben com transmetre determinats valors i habilitats.

"Els esdeveniments que obstaculitzen la relació, o pot ser famílies que treballen tot el dia i que veuen els seus nanos molt poc, i que els has d'anar seguint tu, perquè no hi ha manera que hi hagi un seguiment a casa, això per un cantó, tant per ells que no estan al cas de la situació tant com per als nanos". Psicopedagog/a.

Els nens aprenen les coses per imitació, i "la convivència s'aprèn o s'imita"¹⁵ i és en la llar l'escenari on en primer terme, s'aprenen i s'imiten els comportaments més altruistes i pro socials.

"Perquè això mateix és el que fan a casa, doncs no vull sopar això perquè no m'agrada, doncs no "sopo", i aquí és queda, d'exemples en podríem robar infinitat. Si els pares permetem que passi això, si ens perden el respecte a nosaltres, també el prendran al professorat, i crec que és vital, el respecte."

"Però jo veig que els pares, no mi voldria ficar perquè m'hi sabia molt greu, però hi ha pares que ja no tenen respecte per als seus fills tampoc, si els tracten com els tracten és normal que els nens facin el mateix, és el que han après. Tu has de ser un exemple". Membre de l'AMPA i mare d'alumne de 2on d'ESO.

És important lluitar per un model d'educació compartida entre pares i escola com a premissa per la educació dels adolescents.

"Jo sempre ho dic si vosaltres voleu portar els vostres fills a aquí, que vulguin venir, que aprenguin, que hi hagi un ambient de cordialitat, etc., si algú la lla a mi m'heu de deixar... m'heu de deixar fer un crit si fa falta". Cap d'Estudis.

"Les famílies eduquen com poden, estem parlant d'un model familiar, on els dos pares treballen, es cedeix la responsabilitat de l'educació a les escoles i quan tothom es troba a casa, i ja es el final de la jornada i tothom està cansat i amb aquest model és complicat, tots ho hem fet, estàs destrossat i els poses la "tele" i tu les famílies fan com poden i n'hi ha que ho tenen molt ben muntat i d'altres que no ho tenen gens ben muntat, però els fills hi són igualment".

I algunes vegades si que s'opina que en termes generals moltes famílies justifiquen molt freqüentment els comportaments dels seus fills/es. A més algunes vegades el professorat percep que se sent qüestionada la seva tasca quan té que informar sobre algun esdeveniment o ha de contrastar alguna informació.

"El problema és sempre aquest, és aconseguir que les famílies ens vegin com a persones que estem treballant en pro dels seus fills i no en contra. El professorat com que tenim aquest problema, és un problema, que de tant en tant suspenem alumnes, la tasca més difícil és que entenguin que nosaltres no estem en contra dels fills sinó en pro dels seus fills". Director/a

¹⁵ ADCARA- Departament d'Educació del Govern d'Aragó (2006). *Cuento Contigo. Guia de convivencia para los centros educativos.*

"En general són molt col•laboradors, excepte en alguns casos que els pares donen la raó als fills i llavors costa molt més entrar-hi". Psicopedagog/a.

"Hi ha famílies que això ho vehiculen més bé en un principi es mostren com més molestos però al final veuen i que la cosa s'ha reconduït i que la cosa ha millorat , però hi ha famílies que no hi ha manera que ho entenguin de que aquí hi ha coses que no poden passar. Tothom busca les seves explicacions, hi ha la versió de la família que diu no es que la meua filla aquí es porta d'aquesta manera perquè vosaltres heu portat la situació fins a aquí, però evidentment l'interès del centre no és aquest, al contrari nosaltres necessitem com espais molt tranquils per poder fer la nostra feina". Cap d'Estudis.

Si que s'ha pogut constatar que la implicació de les famílies en el centre educatiu disminueix quan el nen va creixent, així com en primària la implicació és major en els centres de secundària la implicació de les famílies disminueix.

"Entre el centre educatiu i les famílies, no es que es faci gaire, res això és una cosa que des de l'AMPA creiem que ens hi em de posar, nosaltres. L'any passat era un centre de 30 alumnes i ens coneixíem tots els pares , i aquest any 90 alumnes , va creixent el centre. No tenim la necessitat encara , això ens ho agafem més com a AMPA.

No hi em pensat gaire, però és un tema que em posat sobre la taula, de que les famílies em de fer alguna cosa, per tenir un mínim contacte entre nosaltres perquè com a centre no es fa". Membre de l'AMPA.

Com a conclusió d'aquest apartat és important assenyalar, la necessitat d'assumir la bidireccionalitat de la funció educativa dels alumnes, és a dir la coresponsabilitat del fet educatiu. La família sense el centre educatiu no té cap mena d'èxit i a la inversa: el centre educatiu sense la família tampoc.

"Per mi una cosa que fa mal, es el tema de que encara estem debatent si l'institut educa o no educa. Mentre seguim discutint això, estem perdent el temps.

Això és una pèrdua de temps. Entre mares, pares i professors, el debat de "educo jo a casa meua o eduques tu aquí o no ha d'educar vostè a casa seva o no jo també educo aquí" que en totes les parts hi ha, això és una cosa que separa, que diferencia. Hem d'assumir que hi ha una educació compartida, que hi ha una responsabilitat compartida i si aconseguim que tot el discurs cap a famílies i tots els discurs de famílies cap el centre sigui de tinc una responsabilitat compartida, de com ho fem..

Doncs fem-ho junts, busquem estratègies". Expert.

7. L'educació emocional, una assignatura pendent

S'ha detectat que en els diferents nivells de la comunitat educativa valoraven molt positivament el fet de començar a treballar l'educació emocional amb els alumnes, però si que s'han detectat algunes qüestions , que han fet que no es pogués treballar un programa d'educació emocional

complet, o com he posat en el títol fos una assignatura pendent per altres cursos.

“Jo crec que si , que totes les coses són importants, la educació emocional és evident, perquè si no t’hi poses, aquests cervellets queden tancats i treure qualsevol problema és important, hi ha de ser-hi tant per qui la fa com per qui la rep”

Les dificultats que s’han trobat al respecte, ha estat que el professorat no està format en termes de educació emocional i tampoc en resolució de conflictes.

“podem posar sobre la taula la formació dels professors de secundària quina és, i aquí és veu que els professors de secundària no tenim tenir coneixements sobre per exemple educació emocional, relacional, etc... no tenim perquè.

En el currículum escolar no hi ha cap línia marcada en aquest aspecte, i posem aquí a dintre adolescents, i adults que poden ser més hàbils o no en determinats aspectes i tracte”. Cap d’estudis.

“En el moment que tu t’has tret la llicenciatura i pots donar classes en tal lloc, ja saps solucionar els conflictes i saps gestionar les teves emocions. Això no va així. Per molta formació que hi hagi sobre això, és tot un canvi de cultura en la societat. Es demana que el creixement personal, que l’emoció, que el pensament, el sentit crític, la força del grup, tot això es vagi entrenant, es vagi formant, poc a poc, però en el petit i en l’adult”. Expert

Un dels aspectes discutits en les entrevistes era si la educació emocional s’havia de treballar en les tutories o dins dels currículums de cada assignatura de forma transversal, a nivell del Departament d’Ensenyament no està marcat.

“tenim un currículum estructurat opera assignatures i cursos on queden recollits els continguts, i tu coma professor et demanen això però clar tu per treballar allò, per exemple jo agafo un contingut competencial com per ex. Treballar un vídeo, i utilitzo els continguts d’un motor elèctric i faig un vídeo, analitzant tots els conceptes.

De la mateixa manera que agafo el vídeo , podria agafar per exemple els continguts de l’educació emocional.

A tecnologia hi ha una activitat de 1er ESO proposada per l’EAP, de cohesió de grup que nosaltres les vam modificar, nosaltres vam demanar que elaborin un eslògan per al centre, i nosaltres vam dissenyar un petit filmet, utilitzant la tècnica de stop motion (vídeo a partir de fotos) que vam treballar a Tecnologia, i van quedar vídeos interessant (vam agafar un contingut de cohesió de grup proposat per l’EAP, i vam agafar el contingut curricular de l’Stop Motion per treballar allò. Per l’assignatura lo important era stop motion, però aquets contingut per si mateix no té cap mena de gràcia, que és el que passa amb la majoria de continguts de les assignatures, tenen gràcia per algú però no per tothom i el resultat és molt bo.

Falta que algú vegi la connexió” Cap d’Estudis.

“si treballéssim d’una forma individual aquesta socialització, d’una forma totalment present, totalment clara en un programa d’institut en un currículum de primària o d’un institut això realment ajuda a la convivència, ajuda al creixement de la persona i ajuda a que evidentment se revolucionen els conflictes. I a menys consciència, a més ignorància, a més deixar-te portar per tot el que passi al teu entorn, més conflictivitat. A més responsabilitat, no la teva responsabilitat de posar-te el càrrec a sobre, sinó responsabilitat individual, el que jo faig té unes conseqüències, a més responsabilitat, a més creixement, a més consciència dels meus actes evidentment es resol la conflictivitat” Expert.

Crec com a positiu primerament una formació realitzada a primera instància als professors per poder-los sensibilitzar sobre la matèria, i així poder aplicar en les tutories o en les assignatures curriculars alguns d’aquests aspectes.

“La formació en “formació emocional” en aquest cas, sensibilitzem una mica a tots els professors, amb qui estem treballant, com viuen els “nanos” tot això, jo a vegades penso que “tens el fill en un estat emocional massa alt”; “tens un fill que està alterat” si no rebaixem aquest estat és impossible que aquest nen vingui aquí i aprengui alguna cosa... Una de les primeres activitats que vam fer d’educació emocional era posar nom a les emocions, a reconèixer les emocions, i posar-li una imatge, vam trobar una classificació, i anem a posar-i nom a les emocions, tu quan pensis amb la “ira” busca una imatge” Cap d’Estudis.

Cada cop més es posa de rellevància el fet de que en el sistema educatiu cal una intervenció que faciliti l’equilibri i l’estabilitat emocional, perquè ja se sap que les emocions i els sentiments guien força part de la presa de decisions i de moltes actuacions. L’educació emocional és educable i s’ha d’educar tota la vida, molts valors passen a ser integrats si a més de ser raonats són sentits.

“És important a nivell de centre realitzar algunes activitats perquè els alumnes puguin expressar i reconèixer les seves emocions, donar estratègies perquè els alumnes puguin autoregular les seves emocions de forma positiva, formar a la comunitat educativa en aquests aspectes.

Principalment tota discussió amb un altre té més a veure amb el que tu estàs sentint, amb el món de les emocions que amb el que t’està dient aquella persona. Tota la teva reacció té més a veure amb els teus estímuls interns, el que tu penses d’aquella persona, els patrons que has adquirit ja en aquella relació, el que et recorda de com et tractava una altra persona que no es ella però que passava el mateix, són els teus propis estímuls interns, el que pensen uns dels altres si jo em deixo vacil·lar per aquesta persona. És més els estímuls interns que els estímuls externs; per tant si jo ensenyo que hi ha un estímul extern, hi ha un estímul intern, hi ha una emoció, i després hi ha una reacció i de que si jo sóc conscient de tot aquest procés, poc a poc aconsegueixo separar aquesta emoció d’aquesta reacció i deixa de ser una reacció perquè ho estic separant, ja no és reaccionar

sinó que acaba sent una resposta. Si jo poc a poc vaig ensenyant això i la persona ho va automatitzant, evidentment arriba un moment en que tu conscientment no et vols barallar, tu conscientment no vols estar malament, tu conscientment no vols "va avui m'he aixecat i tinc ganes d'insultar unes quantes persones i de que m'insultin". Expert.

En definitiva, incorporar els valors de la educació emocional en el projecte educatiu del centre, portar la vessant més humanista de la psicologia als Instituts, per educar a joves més crítics i conscients amb el seu entorn i també com a fórmula de prevenció de situacions d'assetjament escolar.

"Educació emocional és molt general però si portem el tema de l'assetjament escolar, el que més notem és el treball de l'empatia, perquè si tu notes que l'altra persona s'està sentint malament ja directament no seràs capaç de seguir fent mal. Però si tu tens una barrera posada i no ets capaç de veure-ho, faràs el que vulguis". Expert.

8. L' ÚS DE LES TIC PER PART DELS ADOLESCENTS DEL CENTRE EDUCATIU

Com deia anteriorment, estem davant d'una nova generació que podem anomenar "nadius digitals", l'expressió de natiu digital, definida en un primer moment per Marc Prensky, utilitza el terme en contraposició al d'immigrants digitals, i utilitza el terme principalment per referir-se als joves com parlants de la tecnologia, i que tenen gran influència en el llenguatge digital dels ordinadors, videojocs i internet.

Segons el mateix Prensky les característiques que defineixen aquests nadius digitals i que es diferencien de les generacions anteriors són: presenten una major absorció de les noves tecnologies, els agrada rebre la informació de la forma ràpida, es comprometen amb el món digital, i les seves habilitats cognitives i de processament de la informació són diferents.

Una gran part d'ells són "multitasca" ja que combinen al mateix temps activitats com veure la televisió, la missatgeria instantània, i el fet de navegar per Internet, i a més solen estar sempre connectats.

Tal com comenten, Fernández-Planells i Figueras 2012, de manera quasi automàtica connecten el Facebook, Messenger i la Música, que queden com aplicacions de fons mentre realitzen altres activitats especialment els deures de l'Institut.¹⁶

¹⁶ ICONO 14. La televisión e internet hoy: diferentes roles. Usos i consumos en el tiempo libre de jóvenes de Barcelona y Lima. REVISTA ICONO 14, 201x, N° xx, pp. xx-xx. ISSN 1697-8293. Madrid (España)

En l'estudi podem veure que la majoria de la comunitat educativa està d'acord que la influència que tenen aquestes noves tecnologies amb els joves és molt alta.

"La incidència molt alta, jo no et sé dir un percentatge, però és que tot passa per les xarxes socials, i amb el mòbil és una passada." Director/a.

"Immensa, perquè estan connectats sempre i constantment". Mare d'alumne de 2on d'ESO.

"I després tot es mou, tot és imatge, per mi aquests és el gran problema, els nois estan hiperconnectats" Director/a.

Si que s'ha pogut constatar que un dels principals problemes que es veuen fa referència a l'esclatxa digital entre pares i fills.

"Respecte als pares, hi ha un problema molt clar, encara estem en un moment on la generació paterna no té els mateixos coneixements, els seus fills tenen més coneixements en aquests temes, tenen més coneixement d'ús, que això és important, tu parles amb les famílies i només sents a pares que diuen: "es que es mouen, amb l'ordinador..." . Però això no vol dir que en el seu pensament, el seu paquet de coneixements hi hagi aquesta perspectiva crítica, de triar, de contrastar, etc...

Els pares depenen absolutament del seu fill, de que aquest els ensenyi el que fa, depenen del fill, per tant estan en una situació d'inferioritat, i si recordem el que dèiem al principi, que l'escola és una representació de la família on hi ha d'haver un pare i una mare que tingui les coses molt clares, i en aquí els pares estan en total desavantatge i aquí els fills els ensenyen el que a ells els interessa". Director/a.

"doncs que vols que facin si els poses a casa un nou mitjà, que ells no controlen, i que en molts casos l'adolescent si, els adults juguen amb molta desavantatge.

Hi ha pares, que ho tenen molt clar, però n'hi ha que això dels ordinadors...

Però és una maquina, que està aquí, i ens em d'adaptar". Cap d'Estudis.

Els joves moltes vegades tenen moltes més habilitats en l'ús de qualsevol tecnologia, la seva capacitat d'aprenentatge és enorme. Ara bé, alguns pares que utilitzen l'ordinador i Internet per els seus treballs es subestimen els coneixements que en tenen i en paral·lel sobreestimen els dels seus fills perquè els veuen utilitzar l'ordinador amb més facilitat, però tot i així, no vol dir que siguin competents digitalment.

9. Usos i riscos més comuns associats a les TIC

La majoria dels entrevistats estan d'acord , en que els joves utilitzen els nous mitjans tecnològics (Internet, mòbil, etc...) principalment per comunicar-se i passar-s'ho bé o divertir-se.

"Utilitzen la xarxa per comunicar-se, aquí a casa és per tenir contacte amb els amics, té una necessitat de tenir contacte". Mare alumne de 2on d'ESO.

Tenen altres canals o vies de comunicació amb el seu grup d'iguals. També s'ha pogut observar que aquesta comunicació a vegades és més fluida per les xarxes socials o per la missatgeria instantània, que la comunicació "cara-cara".

"Esta clar que han guanyat en capacitat de comunicació, en capacitat d'enregistrament, i això ho pots treballar en positiu o ho pots treballar en negatiu. Amb això hi em guanyat, ells poden contactar amb qui volen a l'acte i ells poden enregistrar aquestes converses, escrits o imatges sempre que vulguin. I aquesta combinació pot ser explosiva, o pot anar molt bé..

Després passa de tot, que per nosaltres ens genera un problema o noves fonts de conflicte, doncs sí" Cap d'Estudis.

"El que passa doncs que ara tenen altres eines , que són més difícils de visualitzar, si nosaltres estàvem a classe, i anàvem xerrant, i al final es veia, ara tu pots estar amb el portàtil l'altre persona estaria amb el seu , estaríem allà treballant , però tindríem el xat obert i estaríem allà xatejant, i això no ho veu ningú, i el dia que l'enganxen després salten totes les alarmes, es que aquí estan tot el dia tots els alumnes, amb el xat. La meva percepció es que és exactament igual que abans però amb un altre canal. Tenir un alumne atent el 100 % totes les hores del dia és impossible, hi ha alumnes que tenen més capacitat de concentració n'hi ha d'altres que menys, i les famílies, que tenen alumnes de baixa capacitat de concentració et diuen que el tema dels ordinadors ha estat molt mala idea, perquè es desconcentren, etc..." Cap d'Estudis.

També hem observat que ha canviat l'espai físic per aquestes relacions o contactes:

"El risc més gran, ha canviat l'espai físic, abans es trobaven en una cantonada d'un carrer i s'ho deien tot, i ara ho fan des de la seva habitació , calentons, i a les 8 del dematí estan aquí, i el que passa a les 11 de la nit cadascú a casa seva al mur del facebook s'hi ha un follón, a les 8 del dematí, aquí tot son plors, ja entren plorant, sempre hi ha algú que acaba amenaçant als altres, i el que se sent amenaçat i es veu més dèbil, obre la porta i entra directe a explicar-ho , té por". Cap d'Estudis.

La majoria de persones entrevistades afirmen que el mitjà tecnològic que utilitzen els joves amb més freqüència són les xarxes socials, i especialment el Facebook.

Un dels problemes que hi veuen els professionals i els pares, és el tema de les addiccions, principalment per l'ús dels videojocs però també per l'ús de les xarxes socials.

"El tema dels videojocs , jo aquí si que ho trobo molt més complexa, hi ha alumnes que estan molt enganxats, i això si que és un gran problema, perquè el seu cap si

que tota l'estona està pensant amb el joc, malgrat que estiguin a classe, que hi posis baners, sancions, etc.". Director/a.

"Jo crec que a nivell negatiu, que crea addiccions, hi ha nanos que no es controlen, i això els pot fer mal. Quan fas a la classe algun treball, o alguna ressenya, hi ha nanos que treballen molt, però n'hi ha algun per allà que t'està manipulant algun joc. I entre ells ja t'avisen, ja et fan : ehh... però hi ha nanos que sí, que tenen més dificultats per l'aprenentatge, i que es despisten ràpid.

Hi ha nanos que costa molt el control a casa, o que els pares no se'n ensurten." Psicopedagog/a.

"tinc a la meua filla ben enganxada al Facebook s'ha passat tot l'estiu que no ha fet altra cosa, a part que passen moltes hores sols, a casa els dos treballem, i els matins estan sols, on està la meua filla, amb qui parla, i a mi el que em passa és que em genera mola desconfiança". Mare alumne de 2on d'ESO.

Amb el temps els especialistes en la matèria caldran que defineixin uns criteris que determinin quins usos tenen un major risc, quins comporten problemes, i quins han de ser entesos sota el concepte de dependència.

Un dels riscos que els experts ens han parlat és referent a una qüestió d'aprenentatges, que els alumnes en les seves tasques no contrastin la informació, que les fonts s'han de contrastar, el "copia i enganxa" i el fet de pensar que els continguts de la Wikipèdia, són els que prevalen i que la informació és veraç i li atorguen una credibilitat absoluta .

"Per una banda, a qüestió d'aprenentatges és creure's que per el fet que ho digui la wikipèdia és correcte. Nosaltres estem parlant d'adolescents però et puc assegurar, perquè tinc famílies que treballen de professor a la universitat, que els alumnes de la universitat presenten treballs que estan basats en textos de wikipèdia, doncs clar, això no pot ser. Per tant aquí hi ha un repte important per part nostre que de fonts se n'ha de consultar vàries, que han de ser contrastades, que aprenguin com una font ha de ser contrastada, això per una banda.". Director/a.

Alguns investigadors afirmen que hi ha una absència de criteri per analitzar la informació per Internet o realitzar les seves tasques (Fernández-Planells i Figueras 2012).

Un dels altres riscos és la immediatesa, el fet de tenir tota la informació que volen els joves al moment, fa que aquests mateixos no tinguin constància, falta la cultura de l'esforç, per aconseguir uns resultats.

"necessito això i ja ho tinc, això a la llarga, també, ens acostumem a viure d'una manera que tot el que no puc tenir-ho immediatament doncs passo de tenir-ho, com jo aconseguixo que un alumne tingui aquella constància, aquell esforç de no, això jo ho he de fer ben fet, realment m'ho he de tornar a llegir, si no n'estic convençut hi haig de tornar a fer, això...". Director/a.

Si que es detecta a les diferents entrevistes, que els alumnes els costa ser conscients dels riscos que poden tenir les xarxes socials, i que s'han realitzat xerrades de prevenció però que no han causat l'efecte desitjat, a nivell dels pares, el que necessiten són eines per reduir aquesta escletxa digital.

"Facebook us acabarà fent mal, perquè l'esteu utilitzant tant obertament, sou tant transparents allà quan no ho sou cara a cara, allà ho sou el 100 %". Mare d'alumne de 2on d'ESO.

Si que a nivell dels pares hi ha una gran preocupació per les xarxes socials, i es troben que no saben massa com educar als seus fills al respecte.

"Per mi és un desconeixement, hauríem d'aprendre i tenir les eines als nostres mans, per ajudar als nostres fills que no caiguin en els grans paranys, però no ho tenim"

"A mi les xarxes socials em fan molta por". Mare d'alumne de 2on d'ESO.

Finalment la gran majoria dels enquestats, tampoc podrien veure l'ensenyament sense les noves Tecnologies, i en són conscients que les TIC estan aquí i per quedar-s'hi, i que és millor educar als alumnes perquè siguin competents mediàtics.

"però a banda d'això si tu diguessis, però tu entendries l'escola , la universitat, sense Internet, doncs no, per tant, internet per mi està a qui i quina sort que hi és" Director/a.

En temes d'assetjament o intimidació entre alumnes utilitzant les noves tecnologies de la informació i les telecomunicacions, si que en l'Institut hi ha hagut algun conflicte que a començat a les xarxes socials i que l'Institut ha intervingut amb els alumnes i els familiars. En les entrevistes s'ha generat un debat sobre si el professorat i l'Institut en concret hauria de intervenir en conflictes que no són estrictament dins del mateix centre, com podria ser el seu origen en les xarxes socials.

"Tu el que intentes es que aquí dintre doncs, es mantingui un bon clima, però si els agents afectats, encara que això passi a fora, afecta a l'institut, doncs es clar, el que passa es que aquí es barreja tot, les famílies, son conflictes de difícil gestió perquè a més se't escapen de les mans, perquè, passen a fora, a fora continuen convivint, comença haver-hi conflictes entre famílies, i després aquí cadascú gestiona tot això com pot". Cap d'Estudis.

Una de les estratègies que ha començat l'Institut aquest any per reduir l'escletxa digital entre pares i fills ha estat una formació de l'Institut Virtual que utilitzen els alumnes per als pares.

"any farem una formació per als pares de la utilització de la plataforma de l'Institut virtual, perquè ens adonem que els nanos utilitzen el coneixement que ells tenen de la plataforma, per enganyar als pares.

*Malgrat que es facilíssim accedir-hi , i que tu allà pots veure si un nano ha lliurat un treball o no, quins deures té, i en les xerrades amb els pares és un constant que jo no sé el que té de deures. Doncs farem una formació sobre l'Institut virtual".
Director/a.*

Com a conclusió d'aquest apartat, podem dir que hi ha una falta de formació per les famílies en usos d'Internet i les noves tecnologies, que és important formar als alumnes i als pares sobre les coses positives d'Internet, i realitzar un treball de casos concrets en les tutories, els joves aprenen per models , i és important ensenyar els bons usos que es pot realitzar amb les TIC; per crear alumnes crítics i competents mediàticament.

"jo ensenyo com amb les noves tecnologies, pots augmentar la teva creativitat, pots materialitzar les teves idees, jo ensenyo com amb això, amb aquestes eines es poden fer coses "xules" ."

"Amb els adolescents jo necessito que vegin això, coses que , jocs d'ordinador, vídeos, que a través de les xarxes socials ens podem passar documents per treballar amb equip, i un document només l'escriu una persona passaran unes coses, i aquell mateix document, l'escriuen 4 persones, en passarà unes altres"

*"Jo crec que ensenya les coses positives que es poden fer i per models, el model els nanos agafem models, si veuen que utilitzen això per treure'n uns beneficis, aquest és el model que hauràs venut, si jo em dedico el temps a explicar totes aquelles coses dolentes que es poden fer, Bueno dolentes, perverses que es poden fer amb aquestes màquines, m'estaré equivocant, jo prefereixo ensenyar-li les coses positives, i en aquest centre que faig de coordinador informàtic, dissenyo el currículum en aquest sentit , faig la formació al professorat, doncs jo ho faig així".
Cap d'Estudis i professor de Tecnologia.*

Crec que aquí és vital analitzar el decàleg que han realitzat des del Banc de Recursos d'eines educatives i aplicacions mòbils lliures per a professors de Educational Technology and Mobile Learning, es tracta d'un resum de les habilitats que han de tenir els docents en el maneig de les TIC. ¹⁷

En les habilitats l'article ens parla de: crear i editar àudio digital; utilitzar blocs i wikis per crear plataformes d'aprenentatges; aprofitar les imatges digitals per el seu ús a l'aula; utilitzar continguts audiovisuals i de vídeo per involucrar als alumnes; tenir un coneixement de seguretat online; crear vídeos captura de pantalla i vídeos tutorials; aprofitar els jocs d'ordinador i videoconsola amb fins pedagògics; etc.

Com a conclusió d'aquest apartat, podem afirmar que l'esclatxa digital en relació als pares i als mestres fa que els nois molts cops se sentin més reforçats i no arribin a tenir present o mesurar aquests riscos els quals estan exposats.

¹⁷ www.escuela20.com Las 33 competencias digitales que todo profesor /a del siglo XXI debe tener.

Per aquest motiu, és important una bona educació mediàtica, tant a les escoles com en l'àmbit familiar. És important que els pares eduquin als seus fills sobre quines coses es poden dir o no a la xarxa, què significa la protecció de dades, i quin nivell de privacitat facilita cada web, sobre quin és el marc jurídic que els empara. És important que els menors coneguin els riscos de la xarxa, i això tant sols és possible amb una bona comunicació a nivell familiar, s'ha de realitzar un treball "amb" i no en contra o prohibitiu dels mitjans de comunicació o les TIC.

Cal dotar als adolescents d'eines i capacitats perquè puguin gestionar amb criteri i fer un bon ús de la xarxa.

Crec que els agents socialitzadors tradicionals en els joves, que són la família i la escola, han de establir unes regles de conducta sanes i acceptables per evitar que es converteixi en víctimes de agressions d'algun tipus per Internet. Els pares i educadors han d'assumir el rol d'educar sobre els riscos d'internet, s'ha de fer assumir les responsabilitats als joves sobre l'ús d'internet. Els pares han de guiar als seus fills, perquè en el cas de que es trobin amb algun risc de la xarxa aquests sàpiguen com manejar-lo i així evitar de que siguin perjudicats.

L'escola també té molta importància en la utilització amb seny dels mitjans tecnològics, és important que els responsables dels centres educatius afavoreixin un ambient positiu i potenciador del diàleg entre mestres i alumnes, a part de crear polítiques, programes, seguir protocols d'actuació per abordar de forma eficient aquests tipus de comportaments com podria ser algun tipus d'assetjament a la xarxa.

Tal com recomana el programa de seguretat d'Internet EU Kids, s'hauria des de l'escola animar als alumnes a desenvolupar activitats més variades a la xarxa, millorar la seva competència digital i els beneficis del treball online, així com millorar la confiança entre professors i alumnes perquè en el cas d'aquests últims tinguin algun problema a la xarxa que puguin dir-li a ells.

És important tenir en compte això per què totes les institucions afavoreixin l'alfabetització digital, i així es redueixi l'escletxa digital entre pares-fills; educadors- alumnes, o fins i tot amb la desigualtat que existeix entre diferents zones perifèriques d'una mateixa ciutat o fins i tot entre diversos països.

S'han d'aprofitar tots els avantatges que ens ofereix el món de les TIC; però hem de capaços de saber educar a les noves generacions, perquè aquests puguin ser capaços de tenir una mirada crítica davant l'actual producció tecnològica o mediàtica, formar persones crítiques capaces d'analitzar la informació que reben.

CONCLUSIONS

- No s'han detectat casos importants d'assetjament o ciberassetjament entre els alumnes però sí que hi ha entre un 2 o 3 % d'alumnes afectats per algun tipus de discriminació, ja sigui verbal, física com d'exclusió. En la part de l'estudi més quantitativa sí que s'ha pogut afirmar que la prevalença de l'assetjament tradicional continua essent més notòria que la del ciberassetjament.

- L'institut treballa perquè hi hagi un bon clima de relacions amb tots els agents de la comunitat educativa.

- S'ha pogut detectar que el centre realitza una bona prevenció primària, que són totes aquelles accions encaminades a millorar la convivència i el clima de centre:

a) Gestió democràtica del centre, el qual aplica un codi de disciplina positiva.

b) El plantejament de la integració de l'educació socio-emocional en el currículum o en les tutories, com una dimensió essencial per la convivència.

c) L'aprenentatge cooperatiu com a metodologia d'ensenyament i els diferents sistemes d'ajuda entre iguals establerts (les brigades). Aquest model crea l'escenari adequat per el desenvolupament de les competències socials i les relacions positives entre els alumnes.

- Sí que el centre ha realitzat la prevenció secundària, que és la encaminada a detectar possibles situacions d'abús i intervenir abans que es consolidin. En aquest cas, ho han realitzat mitjançant agents externs, en unes activitats educatives i de lleure anomenades les Combiències.

"ara vam fer les colònies de 2on que es deien Combiències, i eren com un mixta entre accions que s'han de fer per poder regenerar un bosc cremat i activitats de resolució de conflictes.

Després hi havia unes noies que feien un sociograma, analitzaven relacions entre els diferents alumnes, i es va fer una primera activitat al centre on hi van participar tots i ells de tot això en treuen un informe i te n'adones que hi ha coses que tu no te n'adones"

Sí que s'ha detectat que en casos concrets d'assetjament que s'ha tingut que actuar, per posar fi a actuacions d'assetjament i minimitzar el seu impacte entre els protagonistes, és quan més conflictes hi ha hagut a nivell de centre, i on alguna de les parts implicades, li ha costat entendre la mesura, cal l'elaboració de protocols clars per saber com s'ha d'actuar en aquests aspectes i informar a tots els agents de la comunitat educativa (pares, alumnes i comunitat).

- Un dels aspectes a destacar és que , la reducció d'alumnes per classe i el treball en grups reduïts són factors que fan que hi hagi un bon clima a l'aula, o sigui el paper de la organització del centre és fonamental.
- El tutor és el principal responsable de la gestió dels conflictes a l'aula, però és important que el seu treball s'integri en el conjunt d'altres professionals a través del Pla d'acció Tutorial, creat conjuntament.
- La indispensable formació del professorat en matèries no estrictament curriculars (educació emocional, mediació, gestió de conflictes en positiu) farà una major sensibilització al respecte i donarà eines per una gestió més efectiva dels conflictes a l'aula.
- És de vital importància la participació dels diferents agents en un procés educatiu: pares, alumnes i professors. I la participació els alumnes en els processos de gestió de la convivència (assemblees, participació en l'elaboració del Pla de Convivència), és en l'escola l'inici de l'educació dels alumnes en participació per així crear una ciutadania activa.
- Depèn de la zona geogràfica on estigui ubicat l'institut, la ubicació i les característiques socioeconòmics dels alumnes el tipus de conflictes són molts diferents.
- Un dels dubtes o tema de discussió és si els professors han d'estar formats en tot (mediació, resolució de conflictes...) o cal agents externs que realitzin aquestes tasques, crec que ara amb tot el tema de les retallades, i que casa cop costa més obtenir finançament per la contractació d'agents externs, és un moment on el professorat haurà de canviar de paradigma i formar-se en matèries que no són estrictament curriculars (resolució de conflictes, formació en habilitats socials o competències socials, educació emocional...)
- El tema de la socialització és molt important i perquè en l'Institut no hi hagi conflictes, l'educació ha de començar en el sí de la família, els nens aprenen per models. Hem de deixar els discursos enrere, sobre qui és el responsable de l'educació dels infants i joves, i apostar per un únic model integrat, on la socialització dels joves cada cop és més complexa i va des de la socialització tradicional (escola, família) a altres formes de socialització com pot ser la socialització horitzontal , o entre grup d'iguals. Cal un esforç comú de tots els agents i apostar per una educació compartida.
- Si que s'ha detectat una reduïda implicació de les famílies en el centre educatiu, si que s'ha detectat que hi ha bons canals de comunicació entre professorat i famílies, però poca participació i implicació per part dels pares, és vital crear activitats que afavoreixin aquesta bona relació, per així afavorir una millor coresponsabilitat en la funció educativa i en la pròpia convivència.

- L'escola del s. XXI, segons Jaques Delors, en el Informe de la Unesco sobre educació, posa de manifest que s'ha d'entendre l'educació com un tot on l'educació al llarg de la vida està fonamentada en quatre pilars, "l'aprendre a viure junts" és un d'ells, a conèixer, a conèixer i aprenent a través dels altres, al món i a les interdependències que es produeixen a tots els nivells. Desenvolupant la capacitat de comunicar-se amb els altres, de saber gaudir i tenir unes bones relacions interpersonals. Hem de fomentar la part més pedagògica de l'escola, donar habilitats als alumnes perquè puguin respectar a les altres persones, perquè puguin resoldre pacíficament els seus conflictes, fomentar la solidaritat i la participació en la vida democràtica de la comunitat.

- L'aplicació de metodologia combinada qualitativa i quantitativa ha estat útil per respondre als objectius de l'estudi que requeria tractar amb dades de tipus objectiu i subjectiu. La metodologia qualitativa aplicada a l'anàlisi del discurs és la que ens ha estat més útil per entendre la interacció entre els diferents agents educatius (pares, professors i alumnes) i aprofundir en les seves percepcions subjectives.

RESPECTE A LES TIC

- Els conflictes s'agreugen quan surten del àmbit estrictament educatiu, quan aquests conflictes s'originen en un mitjà virtual, com podrien ser les xarxes socials, aquests són més difícils de controlar per part dels agents educatius. A més el fet de que pugui haver-hi un assetjament utilitzant les TIC, aquest fet fa que a curt termini arribi a l'Institut, i sigui molt més complexa abordar-ho, crec que és bo que els agents educatius i fins i tot l'Institut intervingui en les situacions que s'han originat en el món virtual, perquè és una oportunitat per educar, a part sembla ser que l'Institut és una de les vies on l'alumne confessa que l'estan assetjant, per tant s'hauria de poder intervenir.

- És important ensenyar de forma positiva, les coses bones que es poden ensenyar amb les TIC, no criminalitzar, no prohibir. I formar als pares i alumnes en competències digitals.

- La majoria d'agents educatius han afirmat que els videojocs creen addiccions, i que s'hauria de controlar el temps en la utilització d'aquests aparells. Un tema que preocupa bastant a tota la comunitat educativa són les xarxes socials, que generen una gran desconfiança entre pares i fills, la comunitat educativa si que estan d'acord en afirmar que hi ha alguns riscos associats a aquest tipus de mitjans (Facebook, etc.) aïllament, més individualisme, menys comunicació oral.

BIBLIOGRAFIA

- AFTAB, P. (2006). *Cyberbullying. Guia pràctica para madres, padres i personal docente*. Bilbao: Fundacion EDEX- Pantallas Amigas.
- AVILES, J. (2006). *Bullying: el maltrato entre iguales. Agresores, victimas y testigos en la escuela*. Salamanca: Amaru Ediciones.
- AVILEZ, J. (ISBN: 84/93/2081-3-2). *Intimidacion y maltrato entre el alumnado*. Stee-Eilas.
- Bartrina, M. (2012). *Anàlisi i abordatge de l'assetjament entre iguals mitjançant l'ús de les noves tecnologies*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació especialitzada.
- BISQUERRA, R. (2012). *Com educar les emocions ? La intel·ligència emocional en la infància i adolescència*. Esplugues de Llobregat, Barcelona: Hospital Sant Joan de Déu.
- CEREZO, F. (1997). *Conductas agresivas en la edad escolar*. Madrid: Piramide.
- CEREZO, F. (2002). *La violencia en las aulas. Análisis i propuestas de intervención*. Madrid: Piramide.
- COLLELL, J. E. (2004). Rol de les emocions en els processos de maltractament entre alumnes. . *Àmbits de Psicopedagogia*, 12, pp 21-26.
- COLLELL, J. E. (2008). Cyberbullying. L'assetjament a través de la xarxa. *Àmbits de psicopedagogia*, 24.
- COLLELL, J. E. (2008). Cyberbullying. L'assetjament a través de la xarxa. . *Àmbits de Psicopedagogia*, 24.
- COLLELL, J. E. (2007). Una aproximació al fenomen del maltractament entre alumnes (Bullying). *ICVE Revista Estudis de la Violència*, N° 1.
- D'ENSENYAMENT, D. (2011). *Projecte de convivència i èxit educatiu*. Departament d'Ensenyament.
- DIAZ AGUADO, M. (2002). *Convivencia escolar y prevencion de la violencia*. Ministerio de Educacion, cultura, deporte, Centro Nacional de Informacion y Comunicación Educativa.
- DÍAZ AGUADO, M. J. (1996). *Programas de Educación para la tolerancia y prevención de la violencia en los jóvenes*. . Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

- DÍAZ-AGUADO, M. J. (2002). *Convivencia escolar y prevención de la violencia*. .
- DÍAZ-AGUADO, M. J. (2004). *Prevención de la violencia y lucha contra la exclusión desde la adolescencia. Volumen uno. La violencia entre iguales en la escuela y en el ocio .Estudios comparativos e instrumentos de evaluación*. Madrid: Instituto de la Juventud.
- EMICI. (2011). *Protocolo de actuación escolar ante el ciberbullying. Equipo multidisciplinar de Investigación sobre Ciberbullying*. Departament d'Educació del Govern Basc.
- FIGUERAS, M. (2008). Los medios de comunicación y las nuevas tecnologías como signos de identidad. *Articulo Revista Internacional de Xornalismo Social, numero 2*.
- FIGUERAS, M. (2008). Los medios de comunicación y las nuevas tecnologías como estabilizadores existenciales. *Comunicación e Ciudadanía, núm. 2*.
- FIGUERAS, M. F. (2012). La televisión y internet hoy: usos y consumos entre tiempo libre entre jóvenes de Barcelona y Lima. *Revista de Comunicación y nuevas tecnologías. Revista Icono 14*.
- García-Maldonado, G., Joffre-Velázquez, V., Martínez-Salazar, G, & Llanes-Castillo, A. (2011). Cyberbullying: forma virtual de intimidación escolar. *Revista Colombiana Psiquiatria, vol.40, 115-130*.
- GOLEMAN, D. (1995). *La inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós.
- GREUGES, S. D. (2006). *Convivència i conflictes als centres educatius*. ISBN: 84-393-7392-6: Sindic de Greuges de Catalunya.
- GUTIERREZ, H. (2001). *El maltrato entre iguales por abuso de poder en el ámbito educativo (Bullying). Las aportaciones de la entrevista semiestructurada*. Madrid: Tesis Doctoral. Universidad Autónoma de Madrid.
- INTECO. (2009). *Guía legal sobre Ciberbullying y Grooming. Observatorio de la seguridad de la Información*. Área Jurídica de Seguridad y las TIC.
- INTECO. (2011). *Guía sobre adolescencia y sexting: que és y como prevenirlo*. Observatorio de la Seguridad de la Información .
- KOWALSKI, R. L. (2010). *Cyber Bullying: El acoso escolar en la era digital*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

- LIVINGSTONE, S. (2011). *Risk and safety on the Internet. The perspective of European children*. Disponible a www.eukidsonline.net.
- LIVONGSTONE, S. (2009). *Las redes sociales online, una oportunidad con riesgos para los adolescentes*. M. Grané, & C. Willem .
- MADRID, D. D. (2011). *Cyberbullying. Guía de recursos para centros educativos en casos de ciberacoso*. Madrid: Defensor del menor.
- MAYORAL, R. (2002). *Diagnòstic i intervenció psicopedagògica en alumnes amb problemes d'agressivitat en l'educació secundària obligatòria*. ISBN: 84-688-6951-1: Tesis Doctoral Universitat de Girona.
- MERINO, J. (2008). El acoso escolar bullying. Una propuesta de estudio des de las redes sociales. *ICEV . Revista d'Estudis sobre la violència*, Núm. 4.
- MERINO, J. V. (2006). *La violencia escolar: análisis y propuestas de intervención socio-educativa*. Santiago de Chile: Arrayán.
- MORA-MERCHÁN, J. (2000). *El fenomeno del bullying en las escuelas de Sevilla*. Sevilla: Tesis Doctoral. Universidad de Sevilla.
- OLWEUS, D. (1993). *Conductas de acoso y amenaza entre escolares*. Madrid: Morata.
- OÑATE, A. Y. (2006). *Estudio Cisneros X. Violencia y acoso escolar en España*. . Madrid: Instituto de Innovación Educativa y Desarrollo Directivo.
- ORTEGA, P. Y. (2003). *Conflicto en las aulas*. Barcelona: Ariel.
- ORTEGA, R. (1998). *La convivencia escolar; qué es y cómo abordarla*. . Sevilla; Junta de Andalucía: Consejería de Educación y Ciencia.
- ORTEGA, R. M.-M. (<http://www.bullying-in-school.info>). *Actuando contra el bullying y la violencia escolar. El papel de los medios de comunicación, las autoridades locales y de Internet*. Jäger, Thomas.
- ORTEGA, R., MORA.J, & MERCHÁN.J.A, I. M. (1995). *Cuestionario sobre intimidación y maltrato entre iguales. Proyecto Sevilla anti violencia escolar*. Sevilla: Universidad de Sevilla.
- Pueblo, D. d. (1999). *Informe sobre violencia escolar: El maltrato entre iguales. En la educación secundaria obligatoria*. Madrid: Oficina del Defensor del Pueblo.
- PUJOL, M. (2006). *Aprenentatge entre parelles d'iguals. Peer to learning*. Tesis Doctoral.

- SERRANO, A. E. (Madrid). *Informe Violencia entre compañeros en la escuela*. 2005: Centro Reina Sofía para el estudio de la Violencia, Goaprint, SL.
- V.V.A.A. (sense data). *Debat a bat: L'assetjament escolar i la justícia juvenil*. Generalitat de Catalunya. Centre d'Estudis Jurídics i Formació especialitzada.
- VALADEZ, I. (2008). *Violencia escolar: Maltrato entre iguales en escuelas secundarias de la zona metropolitana de Guadalajara*. Ciudad de México: ISBN: 968-9216-09-0.
- VV.AA. (2006). *Informe sobre la percepción de la convivencia educativa en Ermua*. Ermua: Agintzari S. Coop. de Iniciativa Social.

Annexos I

1. BUIDATGE DE LES ENTREVISTES

En aquest apartat es recull el buidatge textual de les entrevistes realitzades, el contingut de les quals ha estat treballat per tal de donar forma als resultats de l'apartat pares i equip directiu.

ENTREVISTA 1 : Membre Equip Directiu

- **Presentació general dels objectius de l'estudi: relacions triangulars entre família, escola, i alumnes. S'ha insistit en cada pregunta en la funció que desenvolupen o haurien de desenvolupar cada un.**
- **Quina valoració fas sobre la situació actual de relacions en el centre educatiu del municipi de Gurb ? Ens referim a les relacions entre el personal del centre, l'alumnat i les famílies.**

Jo diria que entre el professorat la relació és molt bona, hi ha un clima de molta entesa, molt acord , és prenen les decisions de forma molt conjunta però si que es veritat que des de la direcció s'exerceix un lideratge i a més fort, hi ha molt d'acord amb el claustre.

Pel que fa al tema de famílies, nosaltres, aquest curs em tingut tres conflictes importants amb tres famílies, que entre ells i nosaltres no em sabut portar les coses d'una manera normal, dialogada. Amb la resta de pares, la relació és molt bona, i per exemple la relació amb l'AMPA és excel·lentíssima. Per tant la valoració ha de ser bona, però si que es veritat que hi ha algunes situacions que es compliquen.

Els alumnes, tenint en compte que són adolescents, que fa que sempre hi hagi aquesta "cosa" difícil, doncs jo diria que també bé, però tot i així a mesura que es van fent grans apareixen puntes de mal comportament, i històries, que d'altra banda se sap que és normal que passin... No tinc una sensació que hi hagi una mala relació entre els professors i els alumnes, en absolut.

I llavors si ens en anem a mirar, ben bé el que és el clima a l'aula , hi ha un bon clima en general.

- **Sents preocupació respecte a la convivència del centre i a les aules ? Que és el que et preocupa ? Com creus tu que es podria solucionar ? Raona la resposta.**

No sento preocupació, però això no vol dir estar-hi atent, no me'n despreocupo.

- **En línies generals ¿Quins són els agents que requereixen d'un paper més actiu i quin tipus de competències o funcions tindrien que realitzar? A on recau la gestió o la responsabilitat d'una gestió eficaç i no conflictiva ?**

Per descomptat, dins del que és el professorat, hi ha el claustre, que quan dic, tot ell, vull dir fins i tot les persones de l'equip directiu, vulguis que no, quan estem al claustre, el claustre és sobirà i això s'ha de tenir en compte, i en tot cas és important fer-hi les reflexions oportunes o adients, però quan el claustre pren una decisió, la direcció ha de saber-la gestionar. Perquè sinó es cauria en l'error del professorat pensar, tant és el que jo digui després la direcció farà el que vulgui, això per una banda.

Per tant el claustre és molt important, fonamental.

Després el que és el sector famílies, si estem parlant de conflictes, l'AMPA pot tenir un paper , però el que fas es realment parlar amb família per família, desprèn molt de com ells veuen el fill, de les seves creences, dels seus backgrounds , de moltes coses les reaccions les tindràs d'una manera o d'una altra.

Si que és veritat que com que, el centre té una excel·lentíssima relació amb l'AMPA, tu si que et sent acompanyat.

Després no ens em d'oblidar del consell escolar, que si ens mirem la normativa, és qui té la ultima paraula, però de fe5 la última paraula sempre recau en la decisió del director, la última decisió sobre expedients, sancions. Si que tens el recolzament del consell escolar, home està bé, que també tinguis aquest recolzament, perquè vulguis o no està format per diferents punt de vista.

Els diferents agents són participatius però qui participa més és el professorat.

L'altre problema és saber gestionar, que l'alumnat, també se senti participatiu d'això, això és difícil, nosaltres aquí, és a on estem ara, costa una mica organitzar, per la mateixa gestió del currículum, per l'edat que tenen ells, les seves emocions són canviant setmana a setmana, costa organitzar, per exemple l'any passat vam organitzar un grup de mediació i no ens va funcionar, aquest any ho tornarem a provar-ho, qui diu mediació , diu un grup que lideri una mica tot aquest tema de la convivència i dels conflictes, hi ha un conflicte, i que liderin el n'hem de parlar, em d'anar a veure, etc.

I després una última cosa que m'agradaria dir, és pot sonar com a tòpic o queixa, però com a reflexió crec que s'ha de dir, tenim uns adolescents molt consentits, qualsevol petit problema que tenen , des de les famílies, es veu com una agressió, el meu fill això és impossible que ho hagi fet, home doncs no, tampoc vol dir que perquè així fet això el teu fill... però això ha passat, i per tant ho em de parlar, i si cal ho em de sancionar, és difícil.

Quan dieu que no es va funcionar el projecte de mediació, perquè creus que va ser ?

Jo crec que primerament, perquè no estaven ben formats, el professorat. La idea ja era bona, vam dir, comencem amb un grup i muntem unes petites sessions de formació. Però nosaltres en aquest punt concret ens falta formació. Ara a final de curs van anar a fer una cosa que es diu Combiciències, que és que se'n van 4 dies, en la qual es planteja un problema científic que es resol, de la forma de resolució de conflictes, des d'aquesta metodologia, i va anar molt bé, i eren els mateixos.

Vol dir que amb la formació adequada per part nostre poder hagués funcionat. En això estem, una de les formacions programades és la educació emocional, però la idea seria buscar un petit curs i a partir aquí que ens assessoressin per muntar coses aquí a l'escola.

I per altra banda els alumnes que han de fer 3er, la assignatura de ciutadania, nosaltres la ciutadania ja l'enfocarem molt des d'aquest punt de vista. Si més no sabem que a 3er tots els alumnes tindran un mínim coneixement, d'aquest tema, si més no l'introduïrem. La preocupació si que hi és però si que realment no ho vam fer bé, bàsicament el que va passar és que va haver-hi un conflicte i se'ls va deixar actuar i el que va passar és que el conflicte es va agreujar, perquè un dels mediadors, eren molt amics d'una de les persones que hi estaven involucrades i es van posicionar, una mala experiència però de tot se'n aprèn.

- **En línies generals ¿Quins valors creus que primen en l'alumnat? Es percep algun tipus de discriminació entre l'alumnat ? En cas afirmatiu perquè creus que es dona.**

En realitat, a l'aula, pel que fa a professorat i alumnat a l'aula. I també bona part del que passa entre l'alumnat és a l'aula, malgrat tot on realment després es veuen és al pati.

Però per mi, la cosa o el niu on la cosa és cuina és a l'aula.

Amb la relació amb els pares, el conflicte comença quan l'alumne explica el conflicte, i se sol tancar amb la relació amb els tutors, el triangle és aquest.

Jo crec que això és una mica teòric, quan tu penses quins valors primen, t'has de mirar el context que tens, nosaltres tenim un context de famílies mitjanes, amb molt poder adquisitiu, i molt poquetes famílies amb problemes socioeconòmics.

Això per una banda, per l'altre és aquesta relació que tu veus amb els pares i els nens, amb la mesura és una família que consenteix molt al fill, que tot el que diu o fa el meu fill està bé, que el meu fill no m'enganya, etc... També hi veus tot una part, de conjunt de valors.

No crec que allò tant maco de la responsabilitat, el respecte, etc. Des de les famílies si estigui molt vetllant. En realitat acabem en coses com la competitivitat, el ser el millor, el tot això, el més atrevit, però tampoc voldria donar una sensació de molt negatiu, veig que són coses que estan passant aquí, i des del Institut has d'anar treballant-hi.

Pel que fa a la discriminació entre els alumnes, si que es veu, tot el tema aquest del físic, això és brutal. De l'aparença, molt ser prim o ser gras, o el fet de ser més guapo o més lleig, són els seus paràmetres.

I després son poc sensibles, per exemple pel que fa als nois, un alumne grassonet i baixet , té números de ser mal considerat, després dependrà de les seves característiques individuals, del carisma, de la personalitat, etc... Per exemple , curiosament hi ha un alumne que és molt ben considerat i que està bastant grassonet, però n'hi ha un altre que és molt baixet, i no està tant ben considerat, tímid i un nano amb un humor una mica soterrat, i que passa desapercebut, aquest seria un dels "margis". Pel que fa a les noies, el fet d'estar gras, mata.

Us heu trobat amb algun trastorn per alimentació ?

No, però si que tenim un cas d'una nena que ha estat molt i molt rebutjada i perquè està grassa, per altra banda aquest cas ens preocupa realment perquè si que s'ha intentat que la nena, per l'edat que té sinó la cuiden pot acabar amb una obesitat, i s'ha intentat fer-ho veure a la família i tampoc ens en ensortim, de manera que realment aquests és un conflicte que està aquí i ben gros. La nena se sent fatal perquè se sent rebutjada pels companys, li diuen coses gruixudotes, però en canvi no té d'un suport familiar, que la pugui orientar i ajudar a controlar la seva alimentació, etc,... que això seria molt bo per la seva salut.

Lligat amb el nivell socioeconòmic, el que és valora és això , ser guapo, està a la moda...

- **En determinats casos ¿Es percep en el centre la necessitat d'ajuda externa per reconduir situacions de dificultat de convivència ? Quines són aquestes situacions. Solen coincidir les solucions proposades per el centre amb la opinió de les famílies ? En cas que no, com afronteu la situació ?**

Nosaltres d'ajuda externa, no ens em trobat en cap cas, malgrat que si dic que hi ha hagut tres famílies que degut als conflictes em tingut mala relació, potser hauríem d'haver sabut veure-ho.

No . Normalment ells, els alumnes, no ho acceptarien, ells són molt, són molt condescendents amb ells mateixos, en realitat tot és una broma, home si es que això és una broma.

Nosaltres el sistema de disciplina funciona de la següent manera, tenim un Pla de Convivència, que es treballa des de les tutories, i nosaltres en base aquest pla de convivència, doncs es formulen unes expectatives de conducta, el que nosaltres, primer es donen uns principis i després unes expectatives, el que s'espera és que els professors i l'alumnat es comportin d'aquesta manera, siguin respectuosos, siguin puntuals, siguin honrats, tot una colla de valors... A partir d'aquí es van definint quines són les conductes esperades i quines podrien ser conductes problemàtiques o disruptives, i a partir d'aquí es formulen sancions, el problema a aquí que les sancions que ells es formulen que , quan ells han de pensar sancions que ells mateixos han de complir tendeixen a ser molt lights, curiosament després quan ells se senten afectats voldrien sancions molt dures.

Finalment el que acabem fent nosaltres és parlar amb el claustre, si són conflictes petits , del dia a dia, que n'hi ha , hi ha moltes feines aquí, es resolen amb treballs a la comunitat, ells saben que si ha fet alguna cosa que no tocava et tocarà a l'hora del patí a fer això o allò , això ho accepten bé. Ara quan es produeixen conflictes greus sempre és decisió del claustre.

El tipus de sancions, les més greus sempre són complir amb feines més socials, però aquí el que canvia és la quantitat de dies.

L'any passat que hi va haver un conflicte d'uns insults al professor, amb una xarxa pública, i a més a més s'havia fet una xerrada amb els Mossos d'esquadra on se'ls havia informat molt bé, del que podia representar, això es va resoldre amb una expulsió.

En el fons, quan la falta es valorés com a molt greu, s'acabaria amb l'expulsió de l'alumne, però la idea és intentar reconduir la situació.

- **Quins esdeveniments reforcen la convivència entre el personal del centre educatiu i l'alumnat ? I entre el centre educatiu i les famílies ? I quins esdeveniments els obstaculitzen ?**

Jo diria que tot el que es fa, les famílies valoren molt tot el que és aprenentatges, tot el que serveixi, perquè els alumnes presentin no se que, pengin el seu treball en un bloc, les famílies els motiva, els agrada i fa que se't acostin, i quan se't acosten pots treballar altres temes.

Reunions de pares , etc totes aquestes coses t'ajuden. El problema és sempre aquest, és aconseguir que les famílies ens vegin com a persones que estem treballant en pro dels seus fills i no en contra. El professorat com que tenim aquest problema, és un problema, que de tant en tant suspenem alumnes, la tasca més difícil és que entenguin que nosaltres no estem en contra dels fills sinó en pro dels seus fills. Per tant això , aquest tipus de coses ajuden molt.

En contra, quan hi ha un conflicte, per exemple en un poble petit hi ha posicionament, no només tens el rebuig de la família implicada, sinó a més a més hi ha tot aquest entorn, que llavors xerren, rumorologia, i que fa que el conflicte s'allargui, i que si ho diu la "tal" doncs clar és la veïna de tota la vida, comparat amb aquests que són 4 nous.

Perquè nosaltres encara tenim aquest problema, som uns nous, i ens esforçem per fer coses, però es clar, nosaltres estem treballant amb un material molt sensible que són els seus fills.

Amb els alumnes, la tasca ha de passar per força amb la tutoria, i en aquesta tutoria és a on probablement, acabar tenint un sistema de funcionament de delegats, que sigui operatiu i que no sigui una simple figura decorativa, que realment hi hagi un canal de participació de l'alumnat molt clar, que ells si sentin realment implicats, que vegin que poden dir coses i que les seves aportacions si més no es tenen en compte, a un nivell bastant alt, en realitat el que nosaltres el que realment, volem fer, la família seria un funcionament com el nostre però micro, si t'ho penses la família seria, el que sol donar molt bon resultat és un pare i una mare que tinguin les idees molt clares, i que sàpiguen, que aquestes coses si que les pactarem, i que aquestes altres 2 o 3, són inamovibles, doncs l'escola és exactament això. Que ells tinguin aquest sentiment de pertinença és important però se li han d'establir els canals, però hi ha unes altres coses que sabran que no, perquè una de les coses que em d'aprendre a l'Institut, és a complir normes perquè jo després pugui ser una persona social sana i autònoma.

- **Quins problemes poden solucionar-se fàcilment ? Com ? Quins problemes presenten una major dificultat ? Quina és la causa d'això ?**

Els problemes fàcils són, m'han tret de classe, perquè no sé que... Li he dit no sé que a la Maria i aquesta m'ha contestat malament...i a l'hora del pati ens em esbatussat, m'han tirat una pilota fora... Tot això és molt fàcil de resoldre. Tot el que es veu és molt fàcil d'arreglar, i dependrà de la situació, n'hi ha coses que només es parlen, d'altres es farà una sanció d'aquestes, ...Amb el professor li escrius una explicació del perquè ha passat tal cosa, ...tot el que es veu és molt fàcil d'arreglar.

Lo difícil són els problemes que estan soterrats, els que no es veuen. I en aquest sentit, el que deïem el famós Facebook, fa un mal brutal, perquè la criatura que es pot atrevir a explicar una cosa que està passant després la mataran, al Facebook.

- **Per bé o per malament, ha passat alguna cosa que t'ha semblat especialment important, perquè ho és ? Quines causes creus que van motivar aquesta situació ?**

Per malament, vam tenir un cas que va començar a l'inici de curs, i que encara està cuejant, i justament va ser un cas que va començar per un tema de xarxes socials, unes noies que van insultar un a companya, i en el moment que estaven insultant a la companya, era un xat, va aparèixer una tieta d'aquesta nena, que es va posar en la conversa, la cosa va anar augmentant de to, i el problema va venir aquí.

En aquell moment, jo penso que nosaltres no havíem d'haver intervingut, miri això és una cosa que ha passat el divendres a la tarda i nosaltres no i tenim res a veure, però per les alumnes que hi havia implicades, tot plegat va semblar interessant intervenir, i perquè era un problema que va passar a primer i a l'inici del curs. I es va intervenir, i de tota intervenció que es fa fer, que va ser amb 5 famílies, en 4 va anar molt bé, i amb una no, i aquell problema, va

Es va parlar amb els alumnes, es va esbrinar bé el tema, aquest és un principi que sempre complim , no imputen mai res a ningú si no n'estem ben segurs. El que fem és que diem que això és una mica seriós ,quan tens forces sospites fonamentades d'un fet així apremem una mica, si, és que si no t'ho diuen.

En aquets cas, es va parlar el tema, i es va parlar el tema amb una assemblea de primer, es va explicar el que havia passat, elles van explicar, alguna vegada ho em fet això, si afecta al centre ho fem entre tots, els alumnes els poden preguntar coses, nosaltres ens ha funcionat i en cas es va fer això i després es va parlar amb les famílies.

I aquesta part de la gestió, hi va haver-hi una família que es va enfadar , i aquesta família que es va enfadar, és una família, que ja havia tingut aquest problema a primària, i sincerament enlloc d'haver-ho dit, ens ho va tapar tot i va anar com si nosaltres haguéssim anat per la filla, a partir d'aquí, això encara ara esta cuejant.

Aquest problema , penso , ojalà , mira això ha passat fora de l'institut i nosaltres aquí no hi podem entrar. Però no ho vam veure així, ens va semblar que havíem d'actuar, t'asseguro que no ho tornaré a fer, o sigui, jo personalment em responsabilitzo que si apareix un tema de xarxes socials, trucar a les famílies i comunicar -lis que hi ha això i que convindria que en parléssiu, i que us plantegéssiu a quina edat han de tenir Facebook.

Heu fet alguna formació per pares ?

Si, però és inútil ens venen de primària que molts tenen Facebook, amb 10 anys molt tenen Facebook.

- **Existeixen casos de considerable discriminació i/o bullying entre els alumnes ? Es poden treballar aquestes situacions per el centre ? Quin tipus d'intervenció es porta a terme ? I al seu defecte, existeix algun tipus de prevenció davant les situacions de risc detectades ?**

Que tinguem detectats, hi ha aquest cas concret que et deia, la paraula assetjament és una paraula molt forta i jo seria prudent a fer-la servir. Però si que és veritat que aquesta criatura és una criatura que se la molesta per el seu aspecte físic. I se la molesta de forma bastant forta.

Després n'hi ha altres conflictes més petits derivats d'altres aspectes, si m'agrada com ets o no , però no tant generalitzat com aquest cas. Probablement n'hi deu haver algun altre que jo possiblement ignori, perquè aquest és un punt important , que quan tu te n'adones la cosa fa temps que s'està coent.

La prevenció , si ens ho hagessis demanat l'any passat t'haguéssim contestat que si , jo aquest any veig, que ens falta molt de treball preventiu, malgrat que els programes que es fan a les tutories, ja van encaminats cap a aquí, però tot i així si tu te n'adones que van apareixent cosetes , deu ser que no ho podem fer del tot prou bé, com a centre em de fer aquesta reflexió de : com a centre hem tingut algunes històries, anem a revisar, que ens fa més falta , per intentar que depèn de quina situació no es torni a reproduir. Però també em de tocar de peus a terra , nosaltres som un grup humà, molt gran, molt variat, és normal , hi ha un percentatge de conflictes que s'han de situar en la normalitat. Crec que estem fent les coses en la bona direcció, però jo crec que hi ha alguns punts que s'hauria de aprofundir. I tot el nucli de treball sempre és el grup, després puntualment si que la psicopedagoga fa intervenció en grups de treball més petits.

Pel que fa al treball cooperatiu segur que també fa que disminueixi la conflictivitat, però després ja hi tornem a ser, s'ha de fer ben fet, s'ha d'entendre molt bé, que fer treball cooperatiu no és agrupar els alumnes, nosaltres la formació amb el professorat, que els hi fem nosaltres mateixos, va consistint en que el treball cooperatiu consisteix en que cada persona del grup, té alguna cosa a fer i a aportar, sinó no anem bé. Ho dic perquè amb el tema del treball cooperatiu a vegades, no es fa bé, i tant sols agrupa als alumnes i això no és treball cooperatiu.

- **A NIVELL DE LES TIC**
- **Quina creus que és la incidència que tenen les noves tecnologies en les conductes dels joves en general ? Perquè ?**

La incidència molt alta, jo no et sé dir un percentatge, però és que tot passa per les xarxes socials, i amb el mòbil és una passada.

Jo mateixa, penso, que la feina educativa es complicarà molt i molt i molt a causa de tot això.

- **Quins creus tu que són els riscos relacionats amb l'ús dels nois i noies d'aquestes tecnologies com són Internet, Telefonía Mòbil i videojocs ?**

El risc d'Internet és molt clar, jo en diria que n'hi ha dos:

Per una banda, a qüestió d'aprenentatges és creure's que per el fet que ho digui la wikipèdia és correcte. Nosaltres estem parlant d'adolescents però et puc assegurar, perquè tinc famílies que treballen de professor a la universitat, que els alumnes de la universitat presenten treballs que estan basats en textos de wikipèdia, doncs clar, això no pot ser. Per tant aquí hi ha un repte important per part nostre que de fonts se n'ha de consultar varies, que han de ser contrastades, que aprenguin com una font ha de ser contrastada, això per una banda.

Per l'altre, aquesta immediatesa, necessito això i ja ho tinc, això a la llarga, també, ens acostumem a viure d'una manera que tot el que no puc tenir-ho immediatament doncs passo de tenir-ho, com jo aconseguixo que un alumne tingui aquella constància, aquell esforç de no, això jo ho he de fer ben fet, realment m'ho he de tornar a llegir, si no n'estic convençut hi haig de tornar a fer, això...

I després tot es mou, tot és imatge, per mi aquests és el gran problema, els nois estan hiperconnectats, però a banda d'això si tu diguessis, però tu entendries l'escola, la universitat, sense Internet, doncs no, per tant, internet per mi està a qui i quina sort que hi és.

El tema dels videojocs, jo aquí si que ho trobo molt més complexa, hi ha alumnes que estan molt enganxats, i això si que és un gran problema, perquè el seu cap si que tota l'estona està pensant amb el joc, malgrat que estiguin a classe, que hi posis baners, sancions, etc.

Respecte als pares, hi ha un problema molt clar, encara estem en un moment on la generació paterna no té els mateixos coneixements, els seus fills tenen més coneixements en aquests temes, tenen més coneixement d'ús, que això és important, tu parles amb les famílies i només sents a pares que diuen: "es que es mouen, amb l'ordinador..." . Però això no vol dir que en el seu pensament, el seu paquet de coneixements hi hagi aquesta perspectiva crítica, de triar, de contrastar, etc...

Els pares depenen absolutament del seu fill, de que aquest els ensenyi el que fa, depenen del fill, per tant estan en una situació d'inferioritat, i si recordem el que dèiem al principi, que l'escola és una representació de la família on hi ha d'haver un pare i una mare que tingui les coses molt clares, i en aquí els pares estan en total desavantatge i aquí els fills els ensenyen el que a ells els interessa, llavors, aquí el que fem és destrossar completament

aquesta imatge de que el nen que té a la seva habitació, amb la taula, etc... no el nen, que el puguis veure, destrossar el tòpic, que si més no la criatura hagi d'ensenyar el que estigui fent, que sigui visible.

Hi ha protocols d'ús d'ordinador, però passen coses, constantment, el que ens em plantejat és que aquest any farem una formació per als pares de la utilització de la plataforma de l'Institut virtual, perquè ens adonem que els nanos utilitzen el coneixement que ells tenen de la plataforma, per enganyar als pares.

Malgrat que es facilíssim accedir-hi , i que tu allà pots veure si un nano ha lliurat un treball o no, quins deures té, i en les xerrades amb els pares és un constant que jo no sé el que té de deures. Doncs farem una formació sobre l'Institut virtual, i també fem la xerrada de Mossos.

Però jo penso que els pares no s'acaben de creure... es parla en la xerrada de tot el tema de la pederàstia, perquè és veritat , es cert, aquí hi ha una professora que va ser present en un cas, d'una persona que la va assetjar i va acabar, bastant malament, i és una cosa que si que ens preocupa...

Heu detectat algun cas de "sexting"?

Algun, i després nois que porten la biblioteca carregada d'imatges "pornos". Els pares ni idea....

- Què creus que es podria fer des de la teva pràctica professional per oferir una solució òptima a aquests tipus de conflictes i problemes ?

Solució òptima, t'ho juro que si la tingués estaria encantada de la vida, però no.. A part que nosaltres xerrem molt de que aquí a dintre tinguem una actitud vigilant, aquí el que venim a fer és feina, no venim a xatejar, ni passar-nos fotos, i després explica-ho igual als pares, sincerament , jo no sé que ,més es pot fer...

La Mossa de proximitat, em deia que el 80 % de la feina que estan fent ells està relacionada amb el món de les noves tecnologies, tant de bo algun dia va acabar dient, posi algú a Facebook en situació de delicte i es faci tancar, que llavors, va dir al cap de quatre dies se'n obriria un altre, però és com la impotència, ...

A nivell legislatiu hi ha un buit, a mi qualsevol persona pot implantar la meva personalitat i posar en boca meva, coses que no he dit , que realment és molt greu el tema.

ENTREVISTA 2 : Cap d'Estudis

- **Presentació general dels objectius de l'estudi: relacions triangulars entre família, escola, i alumnes. S'ha insistit en cada pregunta en la funció que desenvolupen o haurien de desenvolupar cada un.**

- **Quina valoració fas sobre la situació actual de relacions en el centre educatiu del municipi de Gurb ? Ens referim a les relacions entre el personal del centre, l'alumnat i les famílies.**

En general bé, en general hi ha una bona convivència , no hi ha grans problemes. Estem treballant amb adolescents, els adolescents tenen la relació que tenen amb el món dels adults , però dintre la normalitat.

En altres instituts que he treballat si que detectes tensions entre diferents grups que es poden donar per temes d'origen, però aquí no, tot és molt tranquil, aquí no tenim cap col·lectiu o ètnia, hi ha molts baixos índex d'immigració.

Quan jo era petit, per exemple, anava a Vic, i havia el grup de castellanoparlant, però aquí no està passant això.

- **Sents preocupació respecte a la convivència del centre i a les aules ? Que és el que et preocupa ? Com creus tu que es podria solucionar ? Raona la resposta.**

Bueno, els problemes que estem tenint aquí són derivats, del pas aquest del adolescent i la seva relació amb el món adult, que són els problemes que crec que es deuen generar dins les cases, i són els que es donen a dins de les aules. Estan generant la seva pròpia personalitat i en aquest procés, nosaltres tenim el protocol que tenim per treballar tots aquets temes, treballem per temàtiques, etc.

Tenim a 1er a 2on i ara ho muntarem per 3er, blocs temàtics, a 1er tenim la branca de cohesió social, coneixement personal, cohesió de grup, convivència al centre, que quedin clar quines són les normes, fer-los partícips de la creació de aquestes normes a través del Pla de Convivència. Aquesta és una primera acció (sense que hagi passat res) , i després passen coses, ens anem al pla de convivència, el llegim i treballem amb conseqüència, quan els conflictes són molts greus, actuem amb conseqüència...els fem entendre que si l'acció és greu tindrà una conseqüència, i quan ha set molt greu, em estat molt seriosos, suposo que quan s'engega un institut, vols generar precedents perquè quedi tot clar.

Hi ha coses que no es poden saltar de cap manera, perquè si ens faldem segons quines línies, aquí no podem treballar, després també te n'adones, que hi ha famílies que actuen com tu, no els fa gràcia, a ningú li fa gràcia

que li sancionin al seu fill, però ho interpreten com tu, "nano t'has passat", hi ha famílies que no, hi aquí és quan el conflicte d' "enquista".

Com treballem quan passa alguna cosa d'aquestes?

S'intenta treballar en la línia positiva, positivista, a veure ha passat una cosa, nosaltres l'analitzem, hi ha unes conseqüències, i esperem que aquesta sanció sigui per bé, i això s'ha de treballar de forma positiva.

Però tot això, hi ha vegades que surt més bé i altres que no. Poden passar dos casos d'entrada si tens el recolzament familiar, i si el tens i funcionarà bé, però hi ha nanos que te n'adones que el conflicte és a casa també, que el pare ja ho veu bé perquè té un fill que és un "cafret" i el fill continuarà sent un cafret. (no acaba de funcionar)

Hi ha famílies que això ho vehiculen més bé en un principi es mostren com més molestos però al final veuen i que la cosa s'ha reconduït i que la cosa ha millorat, però hi ha famílies que no hi ha manera que ho entenguin de que aquí hi ha coses que no poden passar. Tothom busca les seves explicacions, hi ha la versió de la família que diu no es que la meua filla aquí es porta d'aquesta manera perquè vosaltres heu portat la situació fins a aquí, però evidentment l'interès del centre no és aquest, al contrari nosaltres necessitem com espais molt tranquils per poder fer la nostra feina.

Això ho tindràs sempre, perquè treballem amb alumnes que tenen entre 12 i 16 anys... després es poden aquí fer més coses, per exemple, això me n'he adonat dels blocs que fem en tutoria, volem treballar aspectes que els mateixos adults, no acabem de tenir clars, podem posar sobre la taula la formació dels professors de secundària quina és, i aquí és veu que els professors de secundària no tenim tenir coneixements sobre per exemple educació emocional, relacional, etc... no tenim perquè.

En el currículum escolar no hi ha cap línia marcada en aquest aspecte, i posem aquí a dintre adolescents, i adults que poden ser més hàbils o no en determinats aspectes i tracte, i a més ens marquem uns objectius, que si els analitzes d'entrada, dius, doncs deu ni dir que voleu fer...perquè l'any que bé tindrem més de 150 nanos, 15 adults i ens plantejarem que entre el setembre fins al juny, que els nanos aprenguin una sèrie de coses que si ho analitzes bé, no són pas bufar i fer ampolles i a més t'ho plantejarem en grup, i no individualment. En grups de 20 alumnes, i perquè ho organitzem com ho organitzem sinó serien grups de 30, i després te n'adones, que potser des del mateix centre igual s'ha de treballar una mica la formació del professorat, si vols treballar l'educació emocional comença amb els professors per veure que està passant.

Per aquest motiu aquets setembre, abans de començar les classes, fem com dos intensius, que d'una noia, que ens farà formació sobre educació emocional. En realitat vam demanar un assessorament, per muntar aquests blocs de tutoria, tenim un PAT el Projecte d'Acció Tutorial, el muntem per

temàtiques, i el que volem és una persona que tingués clar aquest tema i ens fes un assessorament, que ens digues m'agrada com ho enfoqueu però penso que aquí falta això..

Sobretot pensant que aquest any em engegat tot el tema d'educació sexual i després vam fer la part d'educació emocional, i jo tant en un cas cim en l'altre vaig tenir la sensació que quan n'estem parlant, la gent dubta, i això ja és un mal inici.

Jo ja havia proposat , la idea de formar-nos.

Es com el treball cooperatiu que en un primer moment heu tingut que formar al professorat ?

Està clar que tot ho podem lligar, si tu bases l'aprenentatge amb la metodologia de treball cooperatiu, també estàs ajudant a la millora de la convivència del centre. Estàs obligant als alumnes a relacionar-se per aprendre, i això ho teníem clar abans d'engegar.

Cada dimecres, quan podem , la formació és en treball cooperatiu, i també amb TIC; perquè tu donar un portàtil a un professor pots demanar a un professor que penjà tots els continguts en una plataforma virtual, però si no ho sap fer, no ho farà.

La formació en "formació emocional" en aquest cas, sensibilitzem una mica a tots els professors, amb qui estem treballant, com viuen els "nanos" tot això , jo a vegades penso que "tens el fill en un estat emocional massa alt"; "tens un fill que està alterat" si no rebaixem aquest estat és impossible que aquest nen vingui aquí i aprengui alguna cosa... Una de les primeres activitats que vam fer d'educació emocional era posar nom a les emocions ,a reconèixer les emocions, i posar-li una imatge, vam trobar una classificació, i anem a posar-i nom a les emocions, tu quan pensis amb la "ira" busca una imatge.

Creus que l'educació emocional pot ser una via per disminuir la conflictivitat a l'aula?

Si més no a l' hora de parlar-ne, no ho sé si això s'ha de treballar en calen en fred, en calent i amb fres, almenys utilitzarem el mateix vocabulari, almenys correcte, serà un vocabulari que sabrem que el tenen. El plantejament, era el projecte final, era reproduir aquesta taula amb imatges, i tenir-la escampada per el centre,

Si vols que una cosa "cali" publicita-la (no sé si és una metodologia molt ianqui) , que es vegi, si tu creus que l'educació emocional vulguis que es vegi, ensenya-la per tothom.

- **En línies generals ¿Quins són els agents que requereixen d'un paper més actiu i quin tipus de competències o funcions tindrien**

que realitzar? A on recau la gestió o la responsabilitat d'una gestió eficaç i no conflictiva ?

A dins del recinte, o centre, nosaltres hem de ser els que, podem organitzar el centre de mil maneres diferents algunes portaran més elements de conflictivitat i d'altres menys, nosaltres gestionem el centre intentant que hi hagi menys conflictivitat , reduir els alumnes per aula d'entrada disminueix el numero de conflictes , això és estadístic, si hi ha menys conflictes els nanos aprendran més perquè cada vegada que hi ha un conflicte es desmunta tot, això ens encarreguem nosaltres.

L'altre cosa és com t'entra el nano a les 8 del dematí al centre, aquí no m'hi puc ficar, puc intentar i fer-ho amb l'ampa organitzar xerrades , però és molt difícil accedir al que està passant a dins les cases.

Però dins de claustre de professors, totes les accions han de buscar estratègies per no anar a buscar el conflicte.

Amb la feina que tenim i els nanos que treballem, és molt fàcil, els adolescents el conflicte ja el portem ells mateixos, al contrari has d'anar fer tot el que puguis per disminuir-lo.

Els conflictes entre ells, ja els treballem , nosaltres ho fem des de la tutoria, la activitat aquesta de la "maleta", el primer que la a és el tutor i després tos els nanos, tu arribes amb 3 objectes i tu aquests objectes els expliques com per tu son representatius, un disc , un pilota, etc... (la foto perquè és la meva família, el disc perquè m'agrada aquest tipus de música, i la pilota perquè m'agrada molt el futbol) , això ho fem tots els nens.

Amb aquesta activitat, o sigui hi ha dos nens que no s'hagessin dirigit mai la paraula, un treu un monopatí i l'altre el mateix objecte i se'n adonen que tenen coses en comú, i això ho fas des del positiu, amb allò que els agrada.

Aquestes activitats, ara vam fer les colònies de 2on que es deien Conviciència, i eren com un mixta entre accions que s'han de fer per poder regenerar un bosc cremat i activitats de resolució de conflictes.

Després hi havia unes noies que feien un sociograma, analitzaven relacions entre els diferents alumnes, i es va fer una primera activitat al centre on hi van participar tots i ells de tot això en treuen un informe i te n'adones que hi ha coses que tu no te n'adones, com per exemple que pugui haver-hi una certa tensió entre un grup d'alumnes entre sant Bartomeu i santa eulàlia, i no ens ho esperàvem i allà va petar...i que és un tema que quan t'ho expliquen.... Va sortir i esclatar el conflicte, i vam quedar morts, d'individus que no ho diries mai, i això estava aquí latent, però no te n'adones.

Aquestes colònies van anar a buscar el sistema de relacions. A nivell de saber les líder i els més marginats, la percepció que té el professorat és la mateixa que tenen ells.

Els analitzaven com diferents tipus de violència, i demanaven quin alumnes creus que... I sortien els que tu a l'aula ja els tens detestadíssims

Que són els que ja has tingut problemes amb ells, amb les famílies... Es molt estrany que algú només tingui conflictes a un lloc, la "lies " a tot arreu, quan preguntes a la gent surts a tots les butlletes.

I intentem treballar-ho però és inevitable.

El que jo crec que fem prou bé és tot el tema abans (preventiu), quan esclata un conflicte la gent ha de saber mantenir la calma, i has de recordar a l'adult que ell és l'adult. Quan apareix un conflicte a dins l'aula, tu com a professor, responsable del grup de nanos, a vegades demanar-te fredor... i aquí és on hauríem de fer més aquest treball, que no sempre es fa bé, però amb les condicions que s'ha de fer...

I aquí no em tingut cap conflicte d'un nano que s'aixeca i comença a xafar-ho tot , jo això ho he viscut en altres instituts, jo era el professor, i com resols aquest conflicte, no sempre... és difícil.

Així és un altre cosa que a nivell de formació del professorat s'hauria de treballar, per exemple "gestió de conflictes dins de l'aula".

El departament us deixa marge per muntar la formació del centre ?

Si la formació del centre te la montes, tu... Tu tens un currículum per assignatura que et defineix els continguts i el temari, a part ara surten els continguts competencials, ara eren continguts conceptuals.

Això no es farà per cursos, es farà per exemple quan un alumne acabi la ESO ha de tenir les següents competències.

Ara de moment tenim un currículum estructurat opera assignatures i cursos on queden recollits els continguts, i tu coma professor et demanen això però clar tu per treballar allò, per exemple jo agafo un contingut competencial com per ex. Treballar un vídeo, i utilitzo els continguts d'un motor elèctric i faig un vídeo, analitzant tots els conceptes.

De la mateixa manera que agafo el vídeo , podria agafar per exemple els continguts de l'educació emocional.

A tecnologia hi ha una activitat de 1er ESO proposada per l'EAP, de cohesió de grup que nosaltres les vam modificar, nosaltres vam demanar que elaborin un eslògan per al centre, i nosaltres vam dissenyar un petit filmet, utilitzant la tècnica de stop motion (vídeo a partir de fotos) que vam treballar a Tecnologia, i van quedar vídeos interessant (vam agafar un continguts de cohesió de grup proposat per l'EAP, i vam agafar el contingut curricular de l'Stop Motion per treballar allò. Per l'assignatura lo important era stop motion, però aquets contingut per si mateix no té cap mena de gràcia, que és el que passa amb la majoria de continguts de les assignatures, tenen gràcia per algú però no per tothom i el resultat és molt bo.

Falta que algú vegi la connexió , això son tot d'accions que van a buscar la millora de la convivència, la de la EAP bé cada 15 dies, i som la psicopedagoga, el CAP estudis, i un representant dels tutors i allà en diem la Comissió de convivència del Centre, que quan hi ha un conflicte greu

s'aborda a allà , però fins ara el treball que s'ha realitzat ha esta bàsicament muntar activitats de prevenció, la idea és treballar també els conflictes.

El que passa es que s'aborden els conflictes quan passen , i la comissió es reuneix cada dimecres i el tema ja s'ha abordat, el tema no té massa sentit, i el que ha fet la comissió han estat activitats de prevenció... La persona responsable de l'EAP va proposar que en tutories es treballés tot el tema de la cohesió social.

- En línies generals ¿Quins valors creus que primen en l'alumnat? Es percep algun tipus de discriminació entre l'alumnat ? En cas afirmatiu perquè creus que es dona.

Son molt diferents els alumnes , si vols pots agafar l'estereotip d'adolescent preocupat per la imatge, per el que pensaran, com actuo, però això es un estereotip d'adolescents, tens nanos que arriben als 16 anys i els importa molt poc el que pensen d'ells i fins i tot com que tenen super clar el que volen i en l'estereotip d'adolescent diries, pobres que no saben cap a on va... i n'hi ha adolescents que ho tenen molt clar. A mi em costaria contestar aquesta pregunta, entenc que hi ha de tot , que si que podríem agafar un tipo i començaríem a dir totes les coses: qüestionar a l'autoritat, qüestionar a les coses com es fan perquè sempre s'han fet així, els col•locaríem a l'altre banda del conservadorisme, revolucionaris.

I també estan influenciats per els valors que corren per la societat, i els valors que tenen, home , m'imagino que el tema econòmic, aquí és latent una cosa que es veu, no hi ha problemes socioeconòmics, els valors estan portats una mica per això, fins i tot els alumnes que no tenen el poder adquisitiu estan influenciats per això els seus valors: jo de gran jo també vull ser com ells...

Discriminació entre els alumnes, evident, no... hi ha poder dos nenes que es posen amb un altre per motius físics, si que hi són però no ho veig com una cosa sistemàtica.

- En determinats casos ¿Es percep en el centre la necessitat d'ajuda externa per reconduir situacions de dificultat de convivència ? Quines són aquestes situacions. Solen coincidir les solucions proposades per el centre amb la opinió de les famílies ? En cas que no, com afronteu la situació ?

Bueno, les institucions i els mecanismes que ens ofereix Gurb, nosaltres tenim contacte amb el Punt Jove, SS, Mossos d'esquadra, amb el CAP i si n'haguessin més , mes, es fa un treball en xarxa tant com es pot, no s'entendria que estiguéssim aquí sense coordinar-nos.

Hi ha famílies que sí i n'hi ha que no... hi ha famílies les qual el nano té molt poder d'influència, n'hi ha que no tant , etc...

En el cas de les que no ho entenen, em viscut casos de tot, alguns que la família ho acaba veient i s'arriba a un acord, i n'hi ha que no , i després es molt clar quan la relació amb una família s'enquista molt i com que la inscripció d'un centre no és obligatori és quan una família diu doncs aquí no li vull portar i és quan canvia de centre. (això passa molt poc però passa, i a vegades passa sense que el conflicte sigui res de l'altre món, cada any hi ha un vall d'alumnes d'un centre a un altre per motius d'aquests).

Aquest any aquí hi ha una sèrie de matriculacions d'alumnes de 1er que escullen aquest centre per proximitat , perquè el Projecte educatiu els interessa, etc...però n'hi ha bastants que venen d'altres instituts, i ho ha molts pocs casos que siguin per canvi de domicili. Quan això no és soluciona, els pares el treuen d'allà si tenen la possibilitat.

- Quins esdeveniments reforcen la convivència entre el personal del centre educatiu i l'alumnat ? I entre el centre educatiu i les famílies ? I quins esdeveniments els obstaculitzen ?

Sempre és el mateix, totes les activitats que tu realitzis on el nano demostrí el bé que sap una cosa, o el bé que la fa , i hi ha les famílies al davant , allò suma, aquell esdeveniment serà positiu. L'acte acadèmic que fem a final de curs on surten els nanos i tenen 5 minuts per exposar un tema, amb suport audiovisual, etc, i amb temes que s'han treballat al centre, el nen que surt allà i les famílies estan molt contents.

L'equip de futbol que tenim, quedem els primers d'equip , van a jugar els territorials a Sabadell, les famílies d'aquests nens estan contents, Tot això reforça la convivència.

Que un nen entri a aquí, faci una pintada, l'enganxin, tot en contra. No hi ha més. Les activitats constructives bé, les que van en direcció contrària, els pares vindran enfadats, enfadats amb el nen.. etc.

Les famílies que visiten la web, quan veuen treballs d'un fill seu publicats a aquí , positiu. Però si la família rep una carta a casa on se li explica que el nen ha punxat la roda d'un company de classe, malament.

- Quins problemes poden solucionar-se fàcilment ? Com ? Quins problemes presenten una major dificultat ? Quina és la causa d'això ?

Doncs, no ho sé, perquè hi ha problemes que penses que s'haurien de solucionar de forma molt fàcil i s'acaben de complicar moltíssim i no saps el perquè, i hi ha famílies que a vegades et venen enfurismades per un tema que dius que home Sra. Si el seu fill ha punxat la bicicleta d'un altre jo entenc que ha d'anar al despatx i tornar-li, no m'acusin de robatori, ens em gastat 3000 euros aquí per un sostre , tenim 70 bicicletes guardades aquí a

dintre que a part, són les que fem servir, per anar a fer esport, el sistema d'educació física a través de les bicicletes, i arriba a aquí el seu fill i al cap d'un mes es dedica a punxar bicicletes, i ara vostè ve aquí a cridar-me perquè he interrogat al seu fill, home !! En canvi hi ha coses que dius, uf, ara, ara tindrem un problema, i en canvi ve la família es parla i es resol.

Pots ser més o menys hàbil pots tenir més o menys bon dia , però hi ha coses,... que si no aquí no podem treballar.

Jo sempre ho dic si vosaltres voleu portar els vostres fills a aquí, que vulguin venir, que aprenguin, que hi hagi un ambient de cordialitat, etc..., si algú la lia a mi m'heu de deixar... m'heu de deixar fer un crit si fa falta.

Jo no m'invento pas res, com tenim organitzat el sistema social nosaltres, a veure si jo surto a aquí fora i trenco una farola, si et veuen, qui vindrà, doncs la policia, doncs estic fent el que m'han ensenyat...

Les famílies eduquen com poden, estem parlant d'un model familiar , on els dos pares treballen, es cedeix la responsabilitat de l'educació a les escoles i quan tothom es troba a casa, i ja es el final de la jornada i tothom està cansat i amb aquest model és complicat, tots ho hem fet, estàs destrossat i els poses la "tele" i tu les famílies fan com poden i n'hi ha que ho tenen molt ben muntat i d'altres que no ho tenen gens ben muntat, però els fills hi són igualment.

La gent té fills, tingui més clar el tema de límits o no, etc... després jo no soc qui per jutjar, com ho fan ,jo sé que aquí cada any amb els de 1er d'ESO em tinc que barallar amb uns quants alumnes com a professor, perquè entenguin que si 20 persones volen aprendre alguna cosa aquell any de les que jo m'he proposat que aprenguin i no soc una persona rara, han d'aprendre a conviure i quan es pot parlar es parla, quan s'ha d'escoltar s'escolta i això ho haig de repetir cada any , cada any, això representa que no s'hauria d'explicar, però s'ha d'explicar cada any, hi ha nanos que t'arriben el primer dia aquí i estan calladets però d'altres que ja el primer dia ja t'interromp i de males maneres i és llavors quan dius, uff... Que és el que t'han ensenyat, un adult que és el responsable del grup, als dos minuts ja estàs aquí parlant, i això cada any ho tinc que fer, hi ha llocs que això em costa dos mesos, i n'hi ha d'altres que un.

- Per bé o per malament, ha passat alguna cosa que t'ha semblat especialment important, perquè ho és ? Quines causes creus que van motivar aquesta situació ?

Més que una cosa en concret, que passa quan això montes un institut, i al principi tens molts pocs nens 36, perquè és un centre de nova creació , i aquests nens passin a segon, vol dir dos coses primer que tens més alumnes, i segon, que aquells nens que primer estaven sols aquí, ara de cop es troben que tenen més marge de llibertat, i sent els grans, i creient-se que tenen poder de decisió perquè estaven aquí primers, i això que diries

d'entrada que tant sols afectaria als alumnes de primer, doncs també afecta als professors nous, com aquests alumnes, es creuen amb més dret de decisió que el nou professorat, i això el conflicte és immediat, perquè el professor continua sent el professor, i és el que arriba a la classe i diu, avui farem... O sigui a partir d'aquí imagina't totes les situacions, com una cosa que no m'havia passat mai, hi havia els de 1er i després els de 4rt que eren els grans, i ningú et plantejava res...

Si que passava amb els substituïts, però amb el teu tutor, no.

- Existeixen casos de considerable discriminació i/o bullying entre els alumnes ? Es poden treballar aquestes situacions per el centre ? Quin tipus d'intervenció es porta a terme ? I al seu defecte, existeix algun tipus de prevenció davant les situacions de risc detectades ?

En aquets centre, jo no he viscut, al contrari, pensaria que hi hauria alumnes víctima de burla per diferents motius però no. El que si que veig és que hi ha alumnes, que per diferents motius, personalitat, són més . Si un nano és molt xafarder i es posa a tot arreu, no tant per una característica determinada.

Jo crec que aquí amb el tema del treball amb equip podria portar conflictes, i n'hi ha però jo no he vist que un nano no el vulgui ningú mai, i que sempre estigui sol, etc...

A nivell de prevenció , Bueno, totes les activitats que fem estan pensades a que no s'origini conflictes, si nosaltres detectessin que a 3er, el tema físic, el tema de l'atractiu, si nosaltres haguéssim vist que hi ha situacions que s'enquistin, muntaríem una activitat preventiva amb el tema.

Som molt hàbils a l'hora de formar els grups , ens els pensem molt i el ritme de canvi, els grups treballen sempre, amb totes, les assignatures, i cada trimestre es fan canvis, i els canvis també succeeixen quan veus que algun grup a lo millor no acaba de funcionar, amb això també som hàbils.

A NIVELL DE LES TIC

- Quina creus que és la incidència que tenen les noves tecnologies en les conductes dels joves en general ? Perquè ?

Esta clar que han guanyat en capacitat de comunicació, en capacitat d'enregistrament, i això ho pots treballar en positiu o ho pots treballar en negatiu. Amb això hi em guanyat, ells poden contactar amb qui volen a l'acte i ells poden registrar aquestes converses, escrits o imatges sempre que vulguin. I aquesta combinació pot ser explosiva, o pot anar molt bé.

Després passa de tot, que per nosaltres ens genera un problema o noves fonts de conflicte, doncs si.

El que passa doncs que ara tenen altres eines , que són més difícils de visualitzar, si nosaltres estàvem a classe, i anàvem xerrant, i al final es veia, ara tu pots estar amb el portàtil l'altre persona estaria amb el seu , estariem allà treballant , però tindriem el xat obert i estariem allà xatejant, i això no ho veu ningú, i el dia que l'enganxen després salten totes les alarmes, es que aquí estan tot el dia tots els alumnes, amb el xat. La meva percepció es que és exactament igual que abans però amb un altre canal. Tenir un alumne atent el 100 % totes les hores del dia és impossible, hi ha alumnes que tenen més capacitat de concentració n'hi ha d'altres que menys, i les famílies, que tenen alumnes de baixa capacitat de concentració et diuen que el tema dels ordinadors ha estat molt mala idea, perquè es desconcentren, etc...

- Quins creus tu que són els riscos relacionats amb l'ús dels nois i noies d'aquestes tecnologies com són Internet, Telefonía Mòbil i videojocs ?

El risc més gran, ha canviat l'espai físic, abans es trobaven en una cantonada d'un carrer i s'ho deien tot, i ara ho fan des de la seva habitació , calentons, i a les 8 del dematí estan aquí, i el que passa a les 11 de la nit cadascú a casa seva al mur del facebook s'hi ha un follón, a les 8 del dematí, aquí tot son plors, ja entren plorant, sempre hi ha algú que acaba amenaçant als altres, i el que se sent amenaçat i es veu més dèbil, obre la porta i entra directe a explicar-ho , té por.

Si que demanen ajuda directament al professorat, és clar, estàs amenaçat. I saps que aquella persona només te la trobes aquí, a qui li vas a explicar !! Al teu pare !!

Quina funció creus que tenen les famílies ?

Si abans he dit que les famílies a casa fan el que poden , doncs que vols que facin si els poses a casa un nou mitjà, que ells no controlen, i que en molts casos l'adolescent si, els adults juguen amb molta desavantatge.

Hi ha pares, que ho tenen molt clar, però n'hi ha que això dels ordinadors... Però és una maquina, que està aquí, i ens em d'adaptar. A nivell d'institut, fem venir un grup civil , un grup de mossos d'esquadra, perquè tinguin totes les visions; com està la legislació, i ve IPAC que és un grup que presenta una situació molt realitza i fan un cas pràctic de la situació com es podia haver treballat; etc..A través de xerrades.

També ens interessa que vingui un Mosso d'esquadra a fer-nos una xerrada, i que expliqui als alumnes, que si un escriu una cosa ofensiva en un bloc, greument, nosaltres vindrem i et podrien denunciar, per tal... Al cap d'una setmana que el Mosso d'esquadra hagi vingut a dir això, doncs ho fan. Vols un exemple més clar, que un adolescent li diguis una cosa, perquè al cap de

dos dies la faci per portar la contrària, nosaltres ho vam fer això per prevenir, una setmana, eh.

Si això , aquest conflicte, hagués començat a principi de curs, se'ns hagués allargat fins al final de curs, això ha acabat com el rosari de l'aurora, va començar així, amb les xarxes socials, i allò les famílies, els nens implicats, va acabar fatal.

Fins a quin punt s'ha d'intervenir en situacions que a vegades s'escapen de l'àmbit educatiu ?

Tu el que intentes es que aquí dintre doncs, es mantingui un bon clima, però si els agents afectats, encara que això passi a fora, afecta a l'institut, doncs es clar, el que passa es que aquí es barreja tot, les famílies, son conflictes de difícil gestió perquè a més se't escapen de les mans, perquè, passen a fora, a fora continuen convivint, comença haver-hi conflictes entre famílies, i després aquí cadascú gestiona tot això com pot, si tu a fora tens una mare que és molt "gallita" aquesta mare, anirà allà amb els altres pares...

Això aquí és gestiona d'una manera... Jo quan treballava a Canovelles, que sempre la típica baralla entre nenes, acabava amb una baralla entre mares a la porta de l'escola arrencant-se els cabells.

Cada grup té la seva manera de vehiculitzar tot això, això ha passat sempre.

- Quins creus que són els efectes i els riscos relacionats amb aquestes noves conductes i pràctiques ?

- Què creus que es podria fer des de la teva pràctica professional per oferir una solució òptima a aquests tipus de conflictes i problemes ?

El tema de les Tic, Bueno, el que faig jo, jo ensenyo com amb les noves tecnologies, pots augmentar la teva creativitat, pots materialitzar les teves idees, jo ensenyo com amb això, amb aquestes eines es poden fer coses "xules" .

Amb els adolescents jo necessito que vegin això, coses que , jocs d'ordinador, vídeos, que a través de les xarxes socials ens podem passar documents per treballar amb equip, i un document només l'escriu una persona passaran unes coses, i aquell mateix document, l'escriuen 4 persones, en passarà unes altres.

Jo els tinc que ensenyar tot això , després ells si volen utilitzar això per fer "maldats" ho faran, amb el tema de ganivets, que faries tu perquè el teu fill utilitzi el ganivet de forma correctament, doncs això és que el meu fill tant sols m'ha vist utilitzar el ganivet per tallar tomàquets, tallar pa, no per

clavar-li a algú, que li tinc que dir, que el ganivet no és per matar persones, jo el que li tinc que fer és ensenyar-li que amb el ganivet, que vols que faci. Hi ha pares que el que voldrien és eliminar els ordinadors, jo m'hi enfronto a cara descoberta a això, no, no, amb els ordinadors es poden fer coses molt guais, si el teu fill el que fa és dedicar el temps a realitzar altres coses, Bueno, segur que no se'n ensurt bé, és una mala idea.

Imaginat' lo difícil que és controlar, el portàtil és voluminós, hi havia un cas d'una típica família que deia, que el ordinador el tingués al menjador i la pantalla de cara als altres, una mesura de control, que passa quan el problema el tens al mòbil que el tens a la butxaca, és impossible controlar, que pot passar que a lo millor d'aquí a 10 anys, tindrem un aparell tecnològic, com unes ulleres.

No ens en sortirem, si no ens adaptem.

Jo crec que ensenya les coses positives que es poden fer i per models, el model els nanos agafem models, si veuen que utilitzen això per treure'n uns beneficis, aquest és el model que hauràs venut, si jo em dedico el temps a explicar totes aquelles coses dolentes que es poden fer, Bueno dolentes, perverses que es poden fer amb aquestes màquines, m'estaré equivocant, jo prefereixo ensenyar-li les coses positives, i en aquest centre que faig de coordinador informàtic, dissenyo el currículum en aquest sentit , faig la formació al professorat, doncs jo ho faig així.

Vam organitzar una xerrada per pares, el primer any on en aquella xerrada se'ls alertava de tots els riscos, o aquelles coses dolentes, quan es va acabar la xerrada em van preguntar el que cal, jo els vaig dir que l'any que ve tornéssim a fer aquella xerrada però en positiu que se'ls expliqués totes les coses bones que es poden fer amb les noves tecnologies. L'altre manera, no funciona.

ENTREVISTA 3 : Psicopedagoga

- **Presentació general dels objectius de l'estudi: relacions triangulars entre família, escola, i alumnes. S'ha insistit en cada pregunta en la funció que desenvolupen o haurien de desenvolupar cada un.**

- **Quina valoració fas sobre la situació actual de relacions en el centre educatiu del municipi de Gurb ? Ens referim a les relacions entre el personal del centre, l'alumnat i les famílies.**

El centre és molt tranquil , perquè com que són molt pocs, som com una petita família. I després pares, Ajuntament , serveis socials, alumnes, professorat, no hi ha hagut gaires conflictes , perquè eren nanos la majoria d'aquí del poble, que ja es coneixien, els pares són col•laboradors, etc. Problemes no n'hem tingut.

Entre els alumnes hem tingut algun conflicte entre "nenes" allò típic, ...

- **Sents preocupació respecte a la convivència del centre i a les aules ? Que és el que et preocupa ? Com creus tu que es podria solucionar ? Raona la resposta.**

Nosaltres amb 1er d'ESO temes de convivència no n'hi ha hagut, són nanos petits, que tenen una dinàmica de primària, amb els de 2on si que veus que comencen l'adolescència i alguns conflictes a l'aula si que hi ha hagut, es posen una mica "xulos", etc, però problemes greus, greus, no ha hagut a dins de l'aula.

Al patí, hem vist algun conflicte relacionat, amb temes de "nenes", que si aquesta m'ha dit, que l'altra ha fet... coses de nenes.

- **En línies generals ¿Quins són els agents que requereixen d'un paper més actiu i quin tipus de competències o funcions tindrien que realitzar? A on recau la gestió o la responsabilitat d'una gestió eficaç i no conflictiva ?**

Nosaltres fem, el pla de convivència suport conductual , i aquest el dissenyen els alumnes, amb els de 1er vam dissenyar les línies del centre a partir dels objectius que teníem i quines expectatives esperàvem tant professors com alumnes, i després els vam demanar a ells, a veure tenim aquestes, línies tothom ha de ser competent, tant alumnes com professors, i què farem per complir aquestes expectatives, llavors, ells ho deien, per exemple ser reflexiu, ser col•laborador, tenir disciplina, i què és el que no hauríem de fer, doncs estar inactiu, ser passiu, fer comentaris despectius, i

aquests objectius van traçant, i es feia el pla de convivència, nosaltres només els dèiem quines expectatives esperaven, ells deien quines eren les conductes bones o dolentes, i nosaltres proposàvem les sancions en cas de que això no es complís. I això ho fèiem conjuntament entre els alumnes de primer i nosaltres, aquest any com que s'han incorporat nous alumnes, s'ha revistat tot el pla de convivència, i hem pogut valorar si això sí o això no, això es revisa a principi de curs, i a final de curs s'ha de tornar a revisar, i després hauríem de fer el retorn en els alumnes, el que seria l'avaluació, com hem millorat el pla de convivència entre tots.

Us heu plantejat realitzar un servei de mediació aquí a l'Institut ?

Nosaltres funcionem en brigades, les brigades són grups d'alumnes que ens ajuden en determinades tasques del centre. Tenim la brigada del ratolí, que ens ajuda en les tasques informàtiques, si algun alumne té algun problema d'aprenentatge, doncs no cal anar a buscar al profe i poden anar a buscar la brigada del ratolí perquè els ajudi (no sé com passar l'antivirus, o aquest programa no em respon, doncs en vés d'anar a buscar el professor, hi ha la brigada). Tenim la brigada verda, que és la que s'encarrega de gestionar tot el tema de la neteja de l'Institut, organitza, compostador, hort, tot el tema de sostenibilitat, recollida de residus... Llavors tenim la brigada de "magister" li diem que són els alumnes més capaços, ajuden als que no poden tant, a nivell d'organització de tasques d'estudi, agenda, deures, i tot això. I vam intentar engegar la brigada del bon rotllo, que era aquesta de mediació. En les brigades els posem nosaltres els alumnes, sinó funciona doncs el canviem, diem que és com un privilegi estar en una brigada. La brigada del "bon rotllo" quan va començar, nosaltres des de direcció vam proposar uns alumnes que en formessin part, pensant que eren els més vàlids per fer tot aquest tema de gestió de conflictes, però ens vam trobar que un dels nois que estava dins de la brigada, estava al mig d'una discussió, llavors clar, se'ns va complicar molt el tema, van intentar fer la mediació, però després ens vam adonar que clar no teníem prou formació, que necessitàvem primer formar-los i vam apartar el tema una mica.

On recau la gestió ?

A nivell d'aula és important que el professor tingui ben organitzat la dinàmica de l'aula, si la dinàmica de l'aula està controlada els conflictes se't redueixen molt. Quan més ocupats tinguis als alumnes fent determinades tasques t'estalvies molts dels conflictes. A fora l'aula... doncs també s'intenta fer activitats, es fan lliguetes de futbol, clar... quan més organitzat ho tens tot menys conflictes hi ha.

A nivell de pares quina és la postura que hauríem de tenir en aquest tema ?

En general són molt col·laboradors, excepte en alguns casos que els pares donen la raó als fills i llavors costa molt més entrar-hi, però en general hi ha molt bona resposta.

- En línies generals ¿Quins valors creus que primen en l'alumnat? Es percep algun tipus de discriminació entre l'alumnat ? En cas afirmatiu perquè creus que es dona.

Jo crec que els hi falta el valor de l'esforç, a mi i al professorat creiem que els hi fa falta. Són nanos que hi ha tingut tot, i que qüestionen constantment a l'autoritat, i això perquè ho hem de fer i perquè, i perquè...Perquè t'ho dic jo, i jo a dins de la classe soc el que dona les ordres, i ho has de fer perquè jo t'ho dic, són nens que t'ho qüestionen tot, i el fet de demanar les coses està molt bé, però hi ha moments que ja no cal, i que s'ha de fer les coses perquè toca, i ja està... i això ens hi trobem. Suposo que a casa és el tema aquest de jugar sempre al perquè, i perquè i perquè... i al final acabem fent el que volen ells, i això no és un tema que... i al final no s'ha de qüestionar tantes coses tu vas al gimnàs perquè et toca anar-hi,

Us heu adonat d'algun tipus de discriminació entre l'alumnat ?

A nivell racial cap, ni un... Poder ha sortit alguna cosa a nivell de capacitats, d'algun nano que és menys capaç... però es supera ràpid. Ja que em demostrat que un nano a lo millor és menys capaç amb les matemàtiques però ha demostrat que aquest és un crack en el tema de l'hort, o que són mol més capaços en muntar-te una placa de robòtica,...

Totes les classes estan organitzades en el treball cooperatiu, totes les assignatures es treballen en grups cooperatius, llavors quan toques un tema, les aules ja estan distribuïdes de tal forma, en grups de 4, ja ho tenim muntat així, i no en taules individuals, això ja és una línia de centre. I llavors a 1er els comences a entrenar, al principi és com un aprenentatge, hi ha alumnes que no estan acostumats a aquest tipus de treball, algun si i alguns no, llavors, al principi de curs fem formació per al professorat, que la fem l'equip directiu, i llavors fem com l'entrenament als alumnes, hi ha diverses tècniques de treball cooperatiu i segons el que vols ensenyar, doncs els hi dius, ara farem aquesta tècnica... llavors ja veus que al cap d'uns 3 mesos ells mateixos ja et diuen la tècnica, això ho farem amb la tècnica dels dos passos, ells mateixos ja ho tenen interioritzat, i d'aquesta manera solem treballar bastant amb projectes, els projectes els planteja el professorat, però ells organitzen tot el tema de treball, hi ha projectes més complexes que s'han d'organitzar per tasques, i hi ha diferents funcions de

cadascú dels membres, i hi ha projectes que no, que és molt més senzill, i es fa més entre tots, però el que controla més és el que s'encarrega de la planificació i s'encarrega més d'explicar-ho a la resta de la classe, ...

Tu creus que aquesta forma de treballar redueix la conflictivitat ?

Està clar que es coneixen molt més entre ells, valoren molt més el que són capaços de fer, al principi costa però després com que es van relacionant i anem canviant els grups cooperatius, sempre hi ha incompatibilitats, s'acaben ajuntant amb gent que al principi no tindrien cap mena de relació. I el més positiu és que tots acaba sortint amb les coses positives que tenen, que si ells entren aquí i es pensen que són 0 o tenen una autoestima molt baixa, al final de curs, es pensen que jo soc bo en aquestes coses, que fins ara no ho sabia. I els alumnes que tenen alguna dificultat, els va super bé, perquè quan tot el grup ajuda, i explica unes coses, perquè el grup cooperatiu, tenen una nota individual i una nota de grup, llavors, la nota de grup, representa que tots els alumnes, ho saben fer, la nota de grup, es demostra que els que saben més ho saben fer i els que en saben menys ho saben fer també, i a la nota de grup es valora això... i per tant s'ajuden molt. Els que en saben molt doncs hi expliquen i ells consoliden més l'aprenentatge, i els que no ho saben ho agraeixen perquè tenen algú que els orienta i els acompanya.

Es requereix en determinats casos la necessitat d'ajuda externa per reconduir situacions de convivència al centre ?

Si, nosaltres estem en contacte amb Serveis Socials, a través dels educadors, i en alguns conflictes que comencen aquí però que a fora tenen repercussió, ens posem en contacte amb serveis socials.

Quines són aquest tipus de situacions ?

Doncs per exemple temes de Facebook, que són a fora del centre però que aquí acaben rebotant, llavors, temes d'aquests que no són estrictament escolars, s'acaben portant per serveis socials.

- **En determinats casos ¿Es percep en el centre la necessitat d'ajuda externa per reconduir situacions de dificultat de convivència ? Quines són aquestes situacions. Solen coincidir les solucions proposades per el centre amb la opinió de les famílies ? En cas que no, com afronteu la situació ?**

Depèn de les famílies, fins i tot hi ha famílies que són més dures que nosaltres, però n'hi ha d'altres, que no. I les que no ens hem ensortit, ha actuat serveis socials com a mediadors.

- Quins esdeveniments reforcen la convivència entre el personal del centre educatiu i l'alumnat ? I entre el centre educatiu i les famílies ? I quins esdeveniments els obstaculitzen ?

Jo penso que el treball diari, el dia a dia, la confiança que tu els hi pots donar a l'hora d'estudiar, i després en les estones d'esbarjo, el fet de relacionar-se fora de l'aula, ...

I amb el centre educatiu i les famílies, bàsicament tenim dues entrevistes o reunions a principi de curs, es fa una reunió al juliol i després a principis de setembre se'n fan un altre, llavors els tutors de 1er, 2on i 3er, durant el primer semestre s'entrevisten amb totes les famílies, i després si hi ha famílies que volen parlar amb nosaltres doncs cap problema, i poden trucar sempre que vulguin; etc....També estem contacte amb l'email, vull dir que la comunicació és fluida, perquè hi ha diverses vies.

Els esdeveniments que obstaculitzen la relació, o pot ser famílies que treballen tot el dia i que veuen els seus nanos molt poc, i que els has d'anar seguint tu, perquè no hi ha manera que hi hagi un seguiment a casa, això per un cantó, tant per ells que no estan al cas de la situació tant com per als nanos, però per la resta bé.

- Quins problemes poden solucionar-se fàcilment ? Com ? Quins problemes presenten una major dificultat ? Quina és la causa d'això ?

A l'hora de tutoria, a les hores de tutories es parlen les coses, i quan la cosa ha estat més greu, s'ha fet una assemblea, i els implicats han explicat a davant de tothom, què ha passat, perquè ho han fet i després els altres alumnes poden demanar les raons, els nanos que la fan, diem que la paguen, almenys donen la cara davant de tots. Si la cosa és petita es fa a nivell de classe, però si el tema és prou important, de centre, es fa davant de tothom.

Mira, el curs passat va haver-hi petits robatoris, de material d'aquí al centre, i això era el que més preocupava, i ara preocupa molt més tot el tema de relacions, ara són molt més adolescents i tot el tema de relacions, entre nois i noies, rivalitats entre nois, etc...

La causa, de tot això és la pròpia adolescència.

- Per bé o per malament, ha passat alguna cosa que t'ha semblat especialment important, perquè ho és ? Quines causes creus que van motivar aquesta situació ?

Bueno, hi ha hagut alguna falta de respecte davant d'algun professor, són nanos que ho van provant i que s'atreveixen, i després si que agafem al nano i li diem que això no pot ser, que això s'ha de sancionar, i hi ha nanos que s'ho prenen malament, perquè encara es creuen que tenen la raó.

Aquest cas en concret quina creus que va ser la causa que va motivar aquesta situació ?

La xuleria. Els rols socials entre els alumnes, mira el que jo he fet i tu no.

- Existeixen casos de considerable discriminació i/o bullying entre els alumnes ? Es poden treballar aquestes situacions per el centre ? Quin tipus d'intervenció es porta a terme ? I al seu defecte, existeix algun tipus de prevenció davant les situacions de risc detectades ?

No. Pots trobar alguna cosa al principi de curs, però t'haig de dir que no. Els problemes de relació, ho hem abordat amb els nanos implicats i els tutors directament.

Bueno, jo crec que la prevenció que fem és el tema de treballar en grups cooperatius, d'aquesta manera, crec que és la prevenció que fem. El fet d'ajudar-se els uns als altres, jo crec que això influencia bastant.

- A NIVELL DE LES TIC

- Quina creus que és la incidència que tenen les noves tecnologies en les conductes dels joves en general ? Perquè ?

Jo crec que a nivell negatiu, que crea addiccions, hi ha nanos que no es controlen, i això els pot fer mal. Quan fas a la classe algun treball, o alguna ressenya, hi ha nanos que treballen molt, però n'hi ha algun per allà que t'està manipulant algun joc. I entre ells ja t'avisen, ja et fan : ehh... però hi ha nanos que si, que tenen més dificultats per l'aprenentatge, i que es despisten ràpid.

Hi ha nanos que costa molt el control a casa, o que els pares no se'n ensurten.

I creus que els nanos són conscients dels riscos ?

Alguns si... però d'altres no. De fet la formació que fem, hem fet xerrades, on han vingut els Mossos d'esquadra, venen una entitat que ens fa una xerrada de l'addicció a les pantalles, i tot i així encara hi ha nanos que els veus que no, ...

- Quins creus tu que són els riscos relacionats amb l'ús dels nois i noies d'aquestes tecnologies com són Internet, Telefonía Mòbil i videojocs ?

Tot el tema de les videocàmeres, això espanta una mica. Perquè ells es posen davant de les càmeres, i pots estar connectat amb una altra persona que no saps qui és, i ells no en són conscients d'això.

De fet han aparegut noves formes d'assetjament , com el sexting, tot això ho hem explicat una mica per sobre, normalment els Mossos d'esquadra han explicat tot això de les identitats falses, les xarxes socials, etc...

Jo crec que entre ells, si que han utilitzat el tema de les videocàmeres, que ensenyen algunes parts del cos, jo crec que aquí estem arribant.

- Quins creus que són els efectes i els riscos relacionats amb aquestes noves conductes i pràctiques ?

Jo crec que a nivell d'efectes, els que els han anat passant coses, jo crec que escarmenten, perquè per exemple les xarxes socials, totes les converses que corren per internet i tothom les ha vistes, després Bueno,.... es fan uns farts de plorar.

En són conscients els pares ?

Si més no ho intenten. Però a nivell de consciència si que ho estant , perquè a nivell de centre es va comentant, amb el tutor es torna a comentar, es fan xerrades per als pares, es fan xerrades per als alumnes, jo penso que consciència n'hi ha. El que passa es que a nivell de control ja és una altra història.

- Quins mitjans tecnològics creus que s'utilitzen amb més freqüència ?

Les xarxes socials.

- Què creus que es podria fer des de la teva pràctica professional per oferir una solució òptima a aquests tipus de conflictes i problemes ?

Jo el que faria, és a tutoria treballar a partir de casos, exposar casos pràctics, en casos reals i explicar-li, perquè ells vagin agafant consciència. Realitzar un debat en l'hora de la tutoria, fer un debat, mireu ha passat això, com ho veieu ? Jo crec que això estaria bé.

ENTREVISTA 4 : Membre de l'AMPA i MARE ALUMNE 2on ESO

- Quina valoració es mereix la situació actual de relacions del centre escolar de secundària del municipi de Gurb ? (relacions entre el personal del centre, l'alumnat i les famílies)

Home l'avantatge es que és una escola petita , és una escola de nova, i qualsevol projecte nou que comença hi ha molta il·lusió, moles ganes i molta energia. Les relacions, crec jo que són bones, si parles amb algun pares et diran que no, perquè evidentment no tothom ho fa bé per tothom, però jo crec que en general, i el que ens arriba a nosaltres com a AMPA es que hi ha molt bona relació tant professorat-alumne, com professorat-pares.

Com són les relacions entre l'AMPA i Equip Directiu ? Com funcioneu.

Nosaltres tenim una reunió mensual que convidem la direcció de l'escola, i depèn del punt de l'ordre perquè a més se'ls hi fa arribar , ells decideixen qui vi, normalment la directora sempre hi és, i la resta de l'equip depèn del punt que es tracti a l'ordre del dia.

Això h fem mensualment, i si hi ha alguna cosa puntual i extraordinària, podem muntar una reunió extra. I a part d'això, el contacte és via Mail, constantment, la comunicació és molt fluida, tant si hi ha alguna cosa tant per part nostre com per part d'ells hi ha un Mail comunitari, i a partir d'aquí obrim el debat ...

La resta de pares, arriben coses , però són molt poques, però a part com que a l'AMPA intentem que hi hagi pares de tots els cursos, i si pot ser de totes les classes, perquè tots tinguem una referència en el nostre grup, o que tots en tinguem consciència del que està passant en cada classe, i si hi ha algun conflicte com que hi ha el fill d'algú, arriba a casa i d'aquesta manera sempre estem al cas de les coses que hi ha.

Fins i tot, no deixem de ser una mica "espies" si hi ha un nen de cada curs dins de les famílies és fàcil, enterar-se. I pots tenir una visió més àmplia del que està passant.

Entre els alumnes, bé, però estem parlant d'una edat un xic conflictiva, en general hem de dir que bé, però si que hem detectat un xic uns punts conflictius.

- **Et sents preocupat respecte a la convivència del centre i a les aules ? Que és el que et preocupa ? Com creus tu que podria ser solucionat ? Raona la resposta.**

La última pregunta és la més complicada. El curs passat podem dir que ha anat molt bé tot excepte un curs, una classe. Que ha estat molt conflictiva, i és la que ha portat els mal de caps més importants, d'AMPA i de centre.

Els conflictes eren personals, casos en concret, que el que han fet ha estat desestabilitzar tot el grup sencer. Però ha sigut, la avantatge ha estat que era molt clar on estava i qui era el problema.

S'ha intentat resoldre però no ha estat possible perquè per resoldre un problema hi ha de ser tots els agents: l'escola, hi ha de ser els alumnes, nosaltres els més espectadors, i els pares de les criatures en concret. Si l'escola i l'AMPA anem a la una, però els pares no... Els pares han donat suport als nens, però no han sigut conscients del que realment estava passant, han tingut una visió, han sigut bastant condicionats amb el que els seus fills els explicava i no era ben ve la veritat de tot. Perquè jo en un cas en concret l'havíem patit també com l'AMPA, i jo parlant amb la mare, i dient-li "tant sants no són perquè nosaltres ens em trobat...", però no...

Ha passat coses de manipulació de companys i encarar-se en contra del professorat.

Nosaltres hem intentat haver-hi molt de diàleg, però quan creuen que ets tu qui estàs anant en contra dels nens és molt difícil de resoldre. Hi ha hagut altres nens que han fet algunes "gamberrades" importants i en canvi els pares han reaccionat.

Creus que l'escola ha estat conseqüent amb les sancions?

L'escola ha estat molt conseqüent i aquest ha estat el problema per als pares, que l'escola ha estat massa conseqüent. Però com a AMPA nosaltres ho hem donat suport sempre, perquè si en deixes passar la primera, ja està, fas precedents. I almenys així es com hem educat a casa, anar acotant, i quan passes aquesta barrera és quan reacciones, i aquí és on has de ser ferm. I crec que en aquest cas la direcció ha estat ferma, el que passa és que cada cop els hi rebotava més, com més durs eren més duresa eren. I com s'ha solucionat ? Doncs no s'ha solucionat, el fet és que aquesta nena, ha marxat ha canviat de centre.

Creus que amb una persona externa seria millor?

No ho sé, pot ser sí, però en aquest cas no h sé si hi hagués hagut solució tampoc. Perquè al final jo m'hi vaig posar com a persona externa, però la veritat és de que, si que si parlaven amb mi era un to i un bon diàleg, però no hi havia recció. Possiblement els pares podien reaccionar, però la nena

continuava no reaccionant, continuava sent més dura. És un cas conflictiu i no d'ara sinó també de l'edat escolar, ja es coneixia, a l'escola, ja tenia un caràcter molt complicat, i a l'adolescència el que està fent és marcar-lo molt més, i enlloc de positivitzar-lo l'està negativitat. I els dubtes dels pares, si aquí seria el millor lloc i a casa dubtar-ne, no va ser positiu. ("ai que no sé si ens hem equivocat", "ai, que no sé si ens entendrem amb aquesta direcció", ja estàs predisposant perquè aquella criatura a la més mínima doni la raó als pares,)

- En línies generals ¿Quins són els agents que requereixen d'un paper més actiu i quin tipus de competències o funcions tindrien que realitzar? A on recau la gestió o la responsabilitat d'una gestió eficaç i no conflictiva ?

En aquesta edat, si parlem a dins al centre, el que l'ha de tenir són els tutors, i evidentment sobre la supervisió de la direcció. Crec que és important que amb els nens ja se'ls ha de donar les eines suficients i necessàries, perquè tot això sigui un aprenentatge, en la família. Les directrius bàsiques s'han de donar a casa, si a casa ja no dones un exemple i els estàs educant per aquesta línia, és impossible que al centre sàpiguen comportar-se, per molt en el centre si passen no aconseguiran pas gaire més.

Es necessari que sigui el centre allà, però els pares a casa. I en el centre la persona que té més contacte és el tutor. A l'aula és el tutor, almenys la figura del tutor no la tenies gaire... Bueno si era qui feia el seguiment, però els nens anaven seguint. En el moment en el qual entren a l'Institut, ja són grans, ells ja es desvinculen de tot , i els referents que tenen és el tutor.

L'any passat el meu fill gran , va tenir un tutor excel•lent, molt implicat, molt motivat, que el que feia els tibava, els motivava, i quan hi havia un conflicte, era de va mirem-ho i com és ... i va fer un grup molt cohesionat, i aquest any aquest mateix grup ha tingut un altre tutor que era totalment a la inversa, que més aviat els plantava cara, l'actitud era diferent, i aquest grup ja no ha estat el mateix que va ser.

Creus que el professorat està formati suficient en temes com : resolució de conflicte...?

No. El professorat jo crec que no. Depèn del centre, tutors, alumnes, famílies, ha de ser molt complica perquè crec que aquest aprenentatge l'agafes amb l'experiència.

Perquè una cosa és el SES Gurb, que el tipus de famílies, més o menys som totes, iguals, a nivell sòcio-econòmic. Ara, aquest mateix centre el poses a Sant Andreu o alguna altra zona amb molta més conflictivitat, el que tu faries aquí no ho podries fer en el altre centre per molt que t'hagin ensenyat. Influència l'aprenentatge que tu tens, tot conflicte té una solució, però has de tenir els coneixements suficients per resoldre'l. Aquest segon

tant conflictiu, l'ha agafat un nano molt jove, amb poca experiència, i això ha estat uns dels problemes que em tingut, si hagués estat un altre tutor amb més experiència això s'hagués pogut direccionar diferent.

- En línies generals ¿Quins valors creus que primen en l'alumnat? Es percep algun tipus de discriminació entre l'alumnat ? En cas afirmatiu perquè creus que es dona.

Si, jo tinc dos fills a l'institut, i ho veus que si que realment els nens tenen prejudicis fins i tot en aquestes edats. Prejudicis perquè físicament no ets els estàndards, de caràcter, no tant d'estatus social, però també vindrà i crec que la "crisi" ho agreujarà, però fins ara no l'he identificat. Ara a nivell de característiques físiques i de caràcter si, perquè ets molt baixet, perquè ets com així... els estereotips de bellesa (els que marxen dels estàndards). Respecte els valors, crec que els estem perdent, perquè els nanos tindran valors si els pares en tenim. S'està perdent el respecte, s'està un punt en el que els nens, jo també he fet classes... El respecte amb l'adult, el que tu deies anava a missa, ara ni parlar-ne, qüestionen per culpa dels pares i també perquè tenen moltíssima informació, abans tu podia venir-te una criatura i li deies això va així, i ara et pregunten el perquè en tot, la informació que teníem abans nosaltres era la que ens ensenyava, ara és immens, si entre la Internet, la televisió, les xarxes socials... clar, el que saben els nostres fills... I això els dona en aquest punt de poder-te plantar cara perquè et diuen que ell ja ho sap això no m'has de venir a explicar res, però no som conscients, que d'acord, també has de saber que hi ha unes edats per cada cosa, i que hi ha unes determinades coses que ara no toquen. I entendre i respectar que si hi ha una persona al capdavant que porta un projecte, t'agradi o no t'agradi, però tu l'has de seguir, i el que no pots fer és que a mi com que no m'agrada doncs jo faig el que vull, i ara no ho faig,..

Perquè això mateix és el que fan a casa, doncs no vull sopar això perquè no m'agrada, doncs no "sopo" , i aquí és queda, d'exemples en podríem robar infinitat. Si els pares permetem que passi això, si ens perden el respecte a nosaltres, també el prendran al professorat, i crec que és vital , el respecte. Jo amb el fill gran em tingut un professor que no s'han entès, que no hi ha hagut manera, i m'explicava coses, i em deia, però mare mira que m'ha dit, però clar també jo no n'estic d'acord de com portava l'educació amb els nens, però jo li deia amb el meu fill , tant és si t'ha tocat aquest professor, es el que hi ha , el que tu mai has d'entrar amb el joc i ser tant mal educat com ell amb algunes respostes, mai, perquè en el moment que tu facis, hi haurà una roda d'augment, doncs no.

I és un dels valors més importants que s'està perdent. Però jo veig que els pares, no mi voldria ficar perquè m'hi sabria molt greu, però hi ha pares que ja no tenen respecte per als seus fills tampoc, si els tracten com els tracten és normal que els nens facin el mateix, és el que han après. Tu has

de ser un exemple, hi ha un grup de pares que ja no tenim el mateix llenguatge, que a l'escola per mi el que havia de ser inqüestionable, doncs no ho era, ja amb el director de l'escola, el meu fill va tenir un problema important amb el director, i qui tenia raó era, el meu fill ... va haver-hi una baralla i el director-professor no estava a la classe, val, si el professor no era a classe, jo sempre li havia dit que si tenia algun conflicte ho havia de dir amb l'adult que hi estigués, doncs no hi havia ningú, i hi havia una injustícia. Evidentment, vaig anar a parlar amb el professor, però la mesura que es va prendre, vaig callar i vaig acotar, li vaig dir que tocava això, s'havia pres una determinació. I s'ha de respectar tant si no és del teu a grat.

Tu creus que hi ha pares que no són gaire coherents amb l'educació dels seus fills ? Amb els límits, normes...

Si. Jo crec que si, i cada cop més. Els pares novells, els que per ells el gran és el que té 7 anys, ... es que jo no permetria mai que li digués el meu fill al seu pare, és que ets "tonto" ets un "gilipollas", jo n ho permetria mai o en a mi mateixa. Ara jo tampoc li diria mai en el meu fill, ni en la meva parella. Ara s'ha arribat un punt d'amistat entre pares i fills que els valora no hi són. Evidentment que jo em puc enfadar amb algú, però mai serà com a "col•lega", ni amb el meu fill ni amb la meva parella, ni amb la gent de l'entorn.

Si tu actues així, els nens també i plantar-te cara. I a casa seva fan el mateix i els riuen la gracieta. Que el jovent, hi ha una franja d'edat de pares que pares com educació també estan educant els fills així.

De totes formes parlant amb d'altres pares, també em coincidit.

Sobre protegim als nostres fills, jo també reconec, que soc sobre protectora, perquè pateixo, però penso que no els hi és gens bo, encara que jo en pateixo les conseqüències molt, perquè de caràcter.... Però després et frenes.

Tinc al fill, que ha marxat de ruta amb els escoltes, tota la setmana, caminant amb la motxilla a l'esquena, etc... jo si pugues li escriuria un missatge cada dia, ha anat tot bé, estàs bé, però no.

- Quins esdeveniments reforcen la convivència entre el personal del centre educatiu i l'alumnat ? I entre el centre educatiu i les famílies ? I quins esdeveniments els obstaculitzen ?

El fet de treballar en grups cooperatius, ajuda molt. Arreglant el Torrent de l'Esperança, que és un dels projectes que tenen, se l'han fet seu, hi ha una implicació amb el professorat. La majoria de pares, entenen com a molt positiu aquesta mena de treball, d'altres pares educativament no ho acaben de veure clar, possiblement hi hauria discrepàncies.

Però a nivell de grup, de cohesió i de que, perquè és una classe, però aquesta classe no és de llapis i paper, és una classe de valors, almenys aquesta, un tema que em té encantada, perquè els "nanos" estant aprenent a estimar l'entorn...

És un projecte, que hi ha un torrent que passa per darrera l'institut, i com a projecte s'ha de netejar la zona, estudiar-la, repoblar-la, i clar, això a part de que els ensenyés, ... A l'escola no tant sols se'ls ha d'ensenyar matemàtiques, ciències, no... el que se'ls ha d'ensenyar és a ser persones. Llavors, aprenen ells a ser persones amb temes d'aquests.

El fet d'agafar les bicicletes, i anar a fer esport al pavelló també ajuda que hi hagi una cohesió, han estat de molta mala sort aquest any, amb el professor de gimnàstica, perquè el grup era totalment cohesionat i ell s'hagués aïllat completament del grup. Però clar, els nanos han d'agafar les bicicletes, hi ha d'anar, que passa, que la bicicleta que acabo d'agafar la roda està desinflada, la cadena m'ha sortit, espera que t'ajudo, que passa que els nens, entre ells han de treure unes convivències al dia a dia, que si tu vas a classe, estàs assegut i escoltes al professor, i fas els deures i a l'hora del pati surts a fora i hi ha les típiques "xafarderies" i fan 4 xuts a futbol, la convivència no hi és.

El treball emprenedor, han creat una empresa tipus cooperativa, i en aquesta empresa han decidit que farien, que treballarien, i quan ho han tingut, ho han fet el projecte, cada nen hi ha posat el capital inicial, cada nen hi ha posat 5 €, i l'han constituït, l'han fabricat, i l'han acabat a anar a vendre.

Aquesta idea, o coses, a part de que t'estan donant uns coneixements, que avui en dia, crec que són més importants aquests que no pas té un gran doctor de ... això fa grup, el professor, els alumnes, el que fan... hi ha professors que s'impliquen, però ajuda que és l'eix principal perquè hi hagi una bona convivència.

Entre el centre educatiu i les famílies, no es que es faci gaire, res això és una cosa que des de l'AMPA creiem que ens hi em de posar, nosaltres. L'any passat era un centre de 30 alumnes i ens coneixíem tots els pares, i aquest any 90 alumnes, va creixent el centre. No tenim la necessitat encara, això ens ho agafem més com a AMPA.

No hi em pensat gaire, però és un tema que em posat sobre la taula, de que les famílies em de fer alguna cosa, per tenir un mínim contacte entre nosaltres perquè com a centre no es fa.

La festa de l'arbre, que hi participa l'escola amb una plantada d'arbres, ja es diu a tots els pares, però allà no és només l'escola sinó que és una cosa més de poble, jo crec que no hi és, i ... no sé fins a quin punt és molt important que hi sigui.

No ho em agafat com a prioritari.

Els esdeveniments que són font de conflicte, la veritat es que ara per ara o te'n sabria dir cap.

A primària el més conflictiu eren els horaris, i nosaltres com a AMPA el tema que hi ha més queixes és el tema menjadors, però no té incumbència amb el centre.

- **Quins esdeveniments reforcen la convivència entre el personal del centre educatiu i l'alumnat ? I entre el centre educatiu i les famílies ? I quins esdeveniments són font de conflicte ? (posar exemples)**

- **Existeix coordinació entre el centre educatiu i les famílies ? I la coherència i complementarietat del projecte educatiu ? En quina mesura ?**

Coordinació per ser un institut , n'hi ha molta, perquè el que és les tutories amb els alumnes, existeixen, i n'hi ha moltes, i al principi de curs, tens una tutoria el nen amb la direcció del centre, també tens una reunió per classes, on el tutor t'explica com funcionarà, i a part d'això les tutories, jo n'he fet dues cada any per cadascun dels meus fills.

Amb els nens i amb el tutor, i evidentment si hi ha qualsevol cosa via Mail, hi ha molta comunicació.

I La coherència amb el projecte educatiu, t'he de dir que 100 %, la direcció d'aquest institut és molt rígida , segons per quines coses pots pensar, que massa rígida. Però per l'altra banda són molt coherents i també va bé. Quan parlo de rigidesa, és que quan ells han decidit que això així no s'ha de fer així doncs no es fa, per les següents raons, te les justifiquen, amb una explicació coherent, però són rígids. A mi no em sembla malament, a mi m'agrada però hi ha altres pares que aquesta rigidesa, no els agrada. Però a mi em sembla bé, perquè es la manera d'avançar i evolucionar, per crear un tema sòlid i els membres de l'AMPA li donem suport el 100 %.

- **Quines coses ofereix el centre a les famílies ? Que demanden les famílies al centre ? Existeix un equilibri entre les exigències i els recursos disponibles ?**

Exigències , només les socials, si que segur que n'hi ha , nanos i famílies amb dificultats econòmiques, i el centre ja té uns recursos, conjuntament amb l'Ajuntament amb serveis socials. Però a més a més s'ha muntat un grup de treball que hi ha un membre, de l'AMPA també que són els que donen el suport necessari.

No et sabria dir si estan contents o no, perquè quan hi ha problemes, tampoc se sol esbombar gaire, perquè no interessa, a tots nivells, nosaltres com a AMPA tampoc els volem saber, ha de ser un grup de treball bastant tancat.

Jo crec que donem cobertura , des del centre SS i AMPA:

- Per bé o per malament, ha passat alguna cosa que t'ha semblat especialment important, perquè ho és ? Quines causes creus que van motivar aquesta situació ?

Bueno, clar, el cas més flagrant de 2on, que ha desequilibrat bastant tot plegat, ha cansat al tutor, la direcció ha arribat molt cansada a nivell de final de curs, i algun punt puntual d'algun crític, i amb algunes problemàtiques greus de convivència dins de l'escola.

I que creus que van motivar aquesta situació?

Jo crec que aquesta criatura, quan va venir ja marxava d'un altre lloc, i per un tema de caràcter, sap greu dir-ho, però per la família.

N'hi ha hagut un parell o 3 de casos, de nanos conflictius, i no s'han generat a l'escola, n'hi ha hagut un altre de cas, que aquí ha set una mala entesa, entre els pares i la família, una nena amb problemes de malaltia, amb una malaltia greu, i els pares la volien sobre protegir es lògic, però jo penso que al centre ha fet el que havia de fer, que al centre ha dit que com que tu no estàs bé, seràs una cosa diferent i apartat de tots, sinó que al contrari el que van intentar és integrar-la dins el grup, i incloure-la. Els pares no ho han entès bé, però també els he entès a ells, i aquest tema, els pares han buscat un altre centre. De fet els 3 casos , els pares han tret al nen del centre.

És complicat, la direcció ha de ser unànime, d'opinió n'ha de sortir una des del claustre, i quan s'ha decidit tirar per aquest camí, han de seguir tot el mateix, coherents sí, rígids també, i en aquests casos aquesta rigidesa és la que no s'ha acabat d'entendre.

- Existeixen casos de considerable discriminació i/o bullying entre els alumnes ? Es poden treballar aquestes situacions per el centre ? Quin tipus d'intervenció es porta a terme ? I al seu defecte, existeix algun tipus de prevenció davant les situacions de risc detectades ? Com creus que són tractades aquest tipus de situacions per part del centre ?

Si que n'hi ha hagut algun, si que n'hi ha hagut. Aquestes situacions s'han treballat, però el que sabem nosaltres també és una petita part, entenc jo que el centre a no ser que sigui greu i hagi de intervenir més altres membres...

La intervenció que s'ha portat a terme, jo sé que s'ha parlat amb famílies, sé que s'ha fet, perquè ho sé de pinzellada, perquè són temes molt delicats, i els pares faran protegir aquella criatura i estàs posant-hi unes...

L'assetjament ha estat verbal, per Internet, n'hi ha hagut varis.

Nosaltres com a AMPA no en som conscients, que existeix prevenció, però crec que per part de la direcció si, aquestes situacions tampoc les havíem

viscut gaire, i és ara quan en comences a parlar, i el tema de les xarxes socials, és un risc molt gran.

Estem molt espantats, i veig que la meva filla està tot el dia penjada davant de l'ordinador és una necessitat. I a través d'això qui té un cervell que té ganes d'anar a burxar, per a qui se li obra un ventall de possibilitats molt gran, i clar s'escapa dins de les fronteres de l'institut, perquè passa a fora.

A més a més tu pots detectar un problema, però aquest problema no passa a dintre, passa a fora, a final de curs, va haver-hi un problema, d'unes pintades en les cargoles, i anar parlant la meva filla em va explicar que hi havia un grup al Facebook que s'havia muntat expressament, per pintar les cargoles es deia: Tunejem les cargoles.

Això es va crear fora a l'institut, a dins segur que no en parlàvem, tant sols eren mirades i somriures. I el tema es feia virtual, i amb els nens passa igual, quan no agafem un de cap de turc, a través de les xarxes socials.

I com actuen els pares ?

Jo crec que no en som conscients, perquè ells mateixos no saben com han d'actuar. La única manera és observant, observant molt. Per veure si al teu fill li passa alguna cosa que no acaba de rutllar, o si té algun problema amb algun nen.

Però cada cop més crec que els nanos ho practiquen, com que aquest no em cau bé...i la meva filla amb una nena en concret li ha passat, que no s'entenen no és del seu a grat, i això sempre ha passat, pel Facebook i com que no saben que fer i em de perdre hores, anem escrivint, i quan més anem escrivint la tonteria més gran es fa, abans en 5 minuts en podies parlar i no havia el comentari allà escrit, però ara es queda, però moltes vegades penso, però que coi us esteu dient, can donant voltes sobre el mateix, i resulta que si estan parlant d'algú en concret i això arriba en veus d'aquesta criatura, un simple comentari inofensiu, però per la xarxa no saps el to, i a vegades porta cua, i del que era un simple comentari, acaba sent un comentari molt desagradable.

- Creus que els programes de mediació o de resolució de conflictes i el treball cooperatiu pot ser útil per millorar els conflictes a les aules ?

Jo crec que sí, que totes les coses són importants, la educació emocional és evident, perquè si no t'hi poses, aquests cervellets queden tancats i treure qualsevol problema és important, hi ha de ser-hi tant per qui la fa com per qui la rep. I els mediadors són importants i vitals, perquè és punt de vista d'un mediador és molt diferent al de la persona. Jo veuria positiu un programa de mediació a l'Institut, en el grup del meu fill va venir una professora que era nova però era un gat vell, i li van dir que aquell grup era molt conflictiu, i que va fer doncs a les tutories, entre ells es resolien els

seus propis problemes (com ho fem , quin problema hi ha, com ho podem resoldre, i els propis nens hi havia de trobar la solució). I ells mateixos van resoldre's els seus propis conflictes.

- **A NIVELL DE LES TIC**

- **Quina creus que és la incidència que tenen les noves tecnologies en les conductes dels joves en general ? Perquè ?**

Immensa, perquè estan connectats sempre i constantment. Els meus fills els dos van amb Black Berry, els dos van amb mòbil. Inicialment, per jo tenir-los controlats, com que vivim en una casa aïllada i com que jo treballa a Vic, i la meva feina és bastant inconstant, era per localitzar-nos, que jo podia tenir contacte amb ells.

Tenien un mòbil molt senzill, però amb l'empresa ens van oferir tenir mòbils nous, entre nosaltres no paguem res, i ens van regalar mòbils nous, i vam agafar una Black Berry i va ser el gran error, ara els nens amb la Black Berry estant tot el dia connectats. Es tot el dia, prefereixen a això que fer altres coses.

Utilitzen la xarxa per comunicar-se, aquí a casa és per tenir contacte amb els amics, té una necessitat de tenir contacte, també reconec que si no visquéssim aquí i estiguéssim en un lloc on ens poguessin trobar no estaria aquí sinó que estaria donant una volta amb les amigues, perquè és de caràcter la necessitat de tenir amics, i clar els té a la xarxa.

Això em preocupa moltíssim perquè m'ha arribat coses que ha posat la meva filla a la xarxa, que em preocupen, no és ni un comentari ni un escrit d'una nena de 12 anys, perquè quan escriu a la xarxa escriu com escriu, i quan parla amb tu és nena. Amb temes més de contingut de nois, que escriu que avui la vida m'ha donat un revés immens, que dius... això no són paraules d'una nena de 12 anys, que t'ha passat tant greu, si tu no tens res greu... Jo veig que a la xarxa la nena és una persona de 40 anys, parlant com parla i amb tu és una nena de 12 anys.

A mi les xarxes socials em fan molta por.

Com a favorable és la informació que poden tenir aquests nens, que no l'hem tingut nosaltres. Depèn dels nens, els dos grans son nens amb ments bastant obertes, i pots parlar-hi i t'escolten , a l'inici de l'IES quan es posaven a fer els treballs els agafaven d'allà a on eren, la wikipèdia, i tot el més fàcil, quan tu els has ensenyat, i has demostrat que el que diu allà no tot és real ni veritat i que s'ha de contrastar amb altres fonts, ho han vist, els meus fills no ho utilitzen.

Amb pares que l'escletxa digital és més gran doncs fatal, clar aquestes noves tecnologies, els nens han entrat amb els ordinadors, i no entenen que jo quan feia els treballs els feia a màquina d'escriure i quan m'equivocava havia de posar "tippex", però jo amb ordinador no en vaig fer ni un de treball.

Els això pels nens no és un problema, el problema el tenen els pares, perquè no saben on són on s'hi ha ficat, on poden veure, i saber que estan fent i que no , però nosaltres que tenim un informàtic, a casa com és el seu pare, també ens costa, perquè són més hàbils ells que nosaltres. És un gran problema, i jo crec que ara com a pares, pateixes molt per el tema de les xarxes socials.

Els riscos els tenen tots, a mi per exemple, l'escola ens van dir l'any passat que havien de fer un vídeo de les seves vacances i penjar-lo al Youtube, i li vaig dir que això no ho faria, i que parlaria amb el professor, per el problema que li pot portar al seu pare (alcalde i president del consell comarcal); és clar són persones públiques, i ... Ni parlar-ne, vaig parlar amb el tutor, i ...

El que passa que quan has de buscar una nova amistat, al Facebook ho penges absolutament tot, aquí està totalment prohibit, el tema de les web cams, etc...

Els ho entenen.

Perquè vam trobar un nen que portava cresta , rapat dels costats, jo si veig al facebook segons que, per un tema de facebook, ja no m'ho platejaré a mi em condicionarà, però el Facebook us acabarà fent mal, perquè l'esteu utilitzant tant obertament, sou tant transparents allà quan no ho sou cara a cara, allà ho sou el 100 %. I això us rebotarà en contra, penso jo...

Que surtin a fora, que juguin, que se'n vagin a muntar una cabanya al bosc, la vida no és el Facebook, la vida són experiències, que a vegades no surten ni de casa i fa un dia fantàstic.

I les noves tecnologies, el que fan és porten això que ens tanquem , ens tanquem amb nosaltres mateixos tant sols ens sabem expressar via escrita. Hi ha conflictes que es creen a les xarxes socials, les coses escrites, hi ha mals entesos, es pot interpretar de mil maneres diferents.

A dins de l'Institut hi ha hagut varies xerrades : una amb els Mossos dels temes de seguretat d'Internet i una altra amb jovent expert en tema de xarxes socials , que també van fer una xerrada.

I he de dir que a totes dues, hi havia bastanta gent, crec que aquestes xerrades van bé, però als pares als que ens fan falta són les eines, per saber com puc jo anar a trobar que fan els meus fills a la xarxa, que estan fent... i com puc frenar-li, o que l'ordinador no es puguin baixar depèn de quins continguts.

L'ordinador a aquí a casa, per exemple, has d'ajudar als teus fills, lo prohibitiu sempre atrau més, a aquí casa sempre hi ha la norma que els ordinadors van junt en una habitació i tots treballarem junts.

Hi ha famílies que no saben que fan els seus fills, perquè jo he vist coses, amb l'escola ha passat que en algun cas en concret m'han comentat que fem, mira que em trobat, perquè ells si que s'estan al cas, ells , els professors ho vigilen moltíssim. Jo la meva tranquil·litat es que penso que els professors vigilen molt , i quan em va explicar un cas en concret que

passava a les xarxes socials, ni uns ni uns altres pares n'eren conscients del que estava passant a la xarxa.

Era un tema de continguts sexuals entre dos nens. Però jo com a pare ho voldria saber, i coneixent les famílies, tu aniries a arrancar els ulls a l'altre família i quan la teva filla està igualment d'implicada. És complicat.

- Quins creus tu que són els riscos relacionats amb l'ús dels nois i noies d'aquestes tecnologies com són Internet, Telefonia Mòbil i videojocs ?

- **Quins creus que són els efectes i els riscos relacionats amb aquestes noves conductes i pràctiques ?**

- **Quins mitjans tecnològics creus que s'utilitzen amb més freqüència ?**

Les xarxes socials.

- **Què creus que poden fer les famílies per oferir una solució òptima a aquests tipus de conflictes i problemes ? Raona la resposta.**

Les famílies el que em de fer és aprendre , saber de que estem parlant, i el gran problema és la desconeixença que tenim. La gran desconeixença, almenys, els pares més grans, jo del Facebook n'he sentit a parlar fa dos anys.

Crec que per desconeixença molts pares els han posat, i ara ens arrepenim, perquè ara no tindrien Facebook. Ojalá que no ho haguéssim fet, perquè jo tinc a la meva filla ben enganxada al Facebook s'ha passat tot l'estiu que no ha fet altra cosa, a part que passen moltes hores sols, a casa els dos treballem, i els matins estan sols, on està la meva filla, amb qui parla, i a mi el que em passa és que em genera mola desconfiança.

Aquets dissabte m'ha preguntat per anar a un altre poble amb una seva amiga, però el meu cap ja va més enllà, alà hi ha un noi que li agrada, a més sé que es diuen coses per al Facebook, coses no apropiades, i clar, jo no els veig, però sí que quan escriu dones un cop d'ull, i veus cometaris que no... Si fos anar allà i començar aquesta relació, tu saps que pots anar a allà, que jugaran, que parlaran , i que amb el temps pot haver-hi una relació , però ara amb el Facebook ja no, la relació ja ha està a la xarxa social, i quan es veuran què faran, tot el que han parlat al Facebook ho aplicaran o no , a mi això em preocupa moltíssim, em té molt angoixada com a mare.

Per mi és un desconeixement, hauríem d'aprendre i tenir les eines als nostres mans, per ajudar als nostres fills que no caiguin en els grans paranys, però no ho tenim.

ENTREVISTA EXPERT EN LA MATÈRIA. MEMBRE DE LA ASSOCIACIÓ SEER . EDUCACIÓ EMOCIONAL.

Explica'm una mica com treballeu vosaltres aquest tipus de temàtiques, la vostra entitat que fa, a que es dedica i que esteu fent als Instituts, quin tipus de treball feu amb l'assetjament escolar.

Nosaltres principalment fem tallers per l'aula i formació pels professors, formació pels professionals que treballen l'entorn. Anem molt des de la solució, des de la intervenció a tot però principalment vam començar el 2003-2004, oficialment vam començar al 2004 quan va succeir el cas del Jokin, el noi d'Hondarribia, i a partir d'aquí, ens van demanar fer uns tallers. A quin Institut va començar? A un institut d'aquí, de Barcelona?

Nosaltres vam començar a Rubí, al J V Foix on ja anàvem treballant l'assetjament escolar. Allà ens vam veure i ens van demanar crear uns tallers per la nostra forma de fer les coses i a més la gent de l'Associació tenia una miqueta aquest perfil de més especialitat en violència, en violència de gènere, en temes d'educació de la no violència, una miqueta. Principalment vam sortir fent tallers, fèiem tallers a tot arreu i ara intentem fer projectes integrals, és a dir, des de 2008 aproximadament canviem una miqueta el xip i comencem a ajudar a Instituts, que no son molts als que podem arribar, a crear protocols concrets.

Protocols d'actuació en casos d'assetjament?

Si o bé treballar la prevenció, si podem, a través de l'educació emocional. Aquí ja no només treballem el bullying, sinó treballem l'educació emocional i considerem que és el que més ens facilita la feina després, davant de casos d'assetjament.

Bueno, de fet us vaig encabir a vosaltres en l'entrevista perquè em van dir que treballàveu tot aquest tema. El que m'he trobat a l'Institut és que volien treballar per aquestes vies; el que passa és que el professorat està poc format tot i que la línia és aquesta, perquè veuen que els nans el que necessiten és una mica això, conèixer els seus propis sentiments perquè estan molt alterats. El problema és que el professorat no té les eines per fer aquest tipus de treball.

Sí, això és per llarg, s'està anant cap aquí, hi ha molts professors que estan interessats en l'educació emocional. Nosaltres fa poc a Tàrrrega vam fer una formació d'educació emocional.

Pel professorat ?

Pel professorat. A la Universitat de Barcelona ja fa anys que estan fent el màster d'Educació Emocional i la majoria són mestres. Sobretot va molta

gent d'educació infantil i d'educació primària i potser a secundària encara no estem arribant. Nosaltres com arribem? Quan estem en un institut i ens veuen treballar i veuen que això té un cert resultat, això els crida l'atenció

I després us demanen poder un taller més llarg?

Nosaltres quan treballem en instituts l'educació emocional, ja treballem amb alguna persona fixa, 15 hores mensuals, per dir alguna cosa, durant tot el curs o durant un trimestre. Aleshores no és només això sinó que són reunions amb professors, són consells.

Explica'm una mica com us organitzeu en aquest aspecte? Quan feu una formació integral a l'Institut qui té una persona fixa, com us organitzeu la feina més o menys? Que feu amb els alumnes? Quin tipus de treball?

Normalment marquem. Últimament l'institut ens diu: centrem-nos en 1r d'ESO, centrem-nos en 2n d'ESO que l'any passat va ser problemàtic perquè no vam saber portar els grups. Aleshores normalment no acostumem a agafar els millors grups; al revés, els més conflictius. La gent demana que se'ls ajudi en el que no pot i els altres s'organitzen. Aleshores normalment fem reunions amb els tutors, a partir d'aquí marquem un programa d'actuació que acostuma a ser de 5 o 6 tallers i entre taller i taller, nosaltres donem feina al tutor per a que pugui completar. Per tant acabes fent pràcticament un trimestre sencer d'una actuació concreta d'educació emocional.

Com són les sessions? Què feu més o menys?

Fem moltes coses

Participatives?

La metodologia és pràctica totalment, és vivencial. Nosaltres li diem VRT: vivència, reflexió, transferència. A través d'una dinàmica, a través d'alguna cosa que t'arriba, evidentment és impossible agafar l'educació emocional des d'una teoria.

I menys amb nanos?

Sempre que el que treballem, intentem que arribi a la persona, intentem enganxar-los. Des d'una dinàmica, a un vídeo, amb música (treballem molt amb la música també) amb unes paraules, a un joc que entra en contradicció amb el que tu pensaves. Aleshores això és un xoc: "he dit això però he fet això". "Què m'ha passat aquí?" Tot això és el que aconseguim després fer una reflexió i després la transferència és portar-ho al seu dia a dia. Ah! Això és similar a situacions com aquestes, en aquesta situació

passa això. Educació emocional és molt general però si portem el tema de l'assetjament escolar, el que més notem és el treball de l'empatia, perquè si tu notes que l'altra persona s'està sentint malament ja directament no seràs capaç de seguir fent mal. Però si tu tens una barrera posada i no ets capaç de veure-ho, faràs el que vulguis. Si tu veus que amb allò tu estàs cobrint una necessitat teva, clar, la consciència és la que marcarà després les solucions.

Eres tu el que feies els treballs, eren companys teus? Depèn?

Joestic en alguns instituts, d'altres companys estan en d'altres.

Qui creus tu, en el teu cas concret, li caldria en un institut la gestió dels conflictes? Qui és la persona que té un pes més gran? Si creus que la gestió dels conflictes s'ha de resoldre des dels instituts. Creus que cada cop més seria bo una entitat externa que els ajudés? Una mica la teva visió de tot això.

Això l'has d'integrar a l'institut. Aleshores està integrat a dins. Si nosaltres, com a professionals externs, ara podem estar donant un cop de mà a l'institut, fabulós, però això ha d'estar integrat dintre de l'educació, dintre dels instituts. Si tornem a parlar des de la prevenció ja no només des de la resolució de conflictes, s'ha de aconseguir que molts temes es toquin ja des de la normalitat, des de la classe, des de l'assignatura de matemàtiques, no només que recaigui en una assignatura. No pot recaure el pes només en el tutor, perquè no per ser tutor té una formació més específica sobre allò.

Resolució de conflictes

Cada vegada les figures externes s'estan acabant pel tema econòmic. Hi ha una figura que és el Tècnic d'Integració Social que nosaltres hem vist en varis instituts que realment fa més o menys aquesta feina, però fa la feina des d'ajudar a resoldre el conflicte: el cap d'estudis, el psicopedagog, la psicopedagoga del centre, persones que ja tenen una sensibilitat especial també. Possiblement aquesta gent agafa el pes però ha d'estar repartit. Si nosaltres som capaços des de la nostra assignatura, des d'una assignatura matemàtiques, som capaços d'arribar a una formació humana, evidentment..

Perfecte. El que passa és que si depèn molt de les habilitats que tingui la persona que tenim al davant. És el que he anat veient jo. Depèn de la sensibilitat o les habilitats del professor en concret. Per exemple, he trobat un de tecnologia que era fantàstic en tot aquest tema, se'n sortia molt bé per la sensibilitat però no perquè el currículum li demanava. Què penses tu d'aquest tema?

Jo sempre parlo de la consciència perquè tampoc hem de vendre l'educació emocional des de la perfecció. Jo controlo les meves emocions. No, no, és

que potser no es controlar, potser és saber demanar disculpes o potser és saber en un moment que estàs enfadat perquè la classe no t'està responent, saber mostrar eines, no només tenir-les, mostrar eines per fer-ho

Per canviar

Però això no significa que siguis perfecte, tot el contrari, significa que siguis conscient d'això, de que si ja entres a una classe creuat o creuada, segurament la classe anirà pitjor i segurament els nanos t'hauran donat raons també perquè estiguis creuat o creuada, és evident, però tu això és el que has de gestionar. Però això és la consciència més que l'habilitat.

Creus tu que els instituts treballen aquests temes, tenen plans de convivència o la majoria tenen aquests temes bastant arraconats?

Evidentment en els instituts on treballem tenen sensibilitat per poder-ho fer. Perquè avui en dia amb la que està caient a nivell econòmic, també pels instituts, i quasi sempre treballem en públics, si en nosaltres inverteixen uns recursos és que tenen ganes i volen fer-ho. Per tant en els que estem tots els hi preocupa o millor dit s'ocupen del tema de la convivència, del tema d'educar, del tema de créixer no només acadèmicament sinó també com a persones dins dels instituts. I per tant el tema dels conflictes..

Si que els tenen regulats en un pla de convivència.

Si si, a banda tothom ha de tenir incorporat, a banda del reglament de règim intern, tothom hauria de tenir incorporat una sèrie de protocols clars que es passessin als pares. Parlo moltes vegades de l'institut públic. Tu vas a un institut privat i tu apuntes al teu fill si t'agrada el què d'aquest institut, si t'agrada el decàleg, si t'agrada la filosofia del centre. En canvi en un institut públic sembla que per ser un institut públic no hagi de tenir una filosofia o un decàleg i crec que els instituts que treballen amb això, que n'hi ha molts que ho fan, que treballen en dir "es que en aquest institut treballem així, ens agrada això, apostem per aquesta eina", això guanya molt més i no sé si serveix per tenir més alumnes o no, però si per a que la gent com a mínim entri i s'adapti una miqueta millor al centre i amb les característiques que el centre vol ficar.

Què creus que reforça la convivència entre el personal del centre i els alumnes? Quines coses creus que reforcen la convivència al dia a dia? I entre el centre educatiu i les famílies? I quines coses fan que s'obstaculitzin?

Molt bona pregunta. Per mi és la proximitat. Jo sóc molt més de la proximitat. Si un alumne veu l'adult d'una forma que realment cregui que li pot ajudar, evidentment, s'ha de convertir..

S'obrirà..

Serà una ajuda segurament per la resta dels companys també, etc. Per mi la proximitat és clau. A vegades ens fem en les nostres paranoies de ment, és la nostra pròpia inseguretat, i ens allunyem o posem barreres de cara a "no, no, que luego tengo que aguantarlo en classe", o després no no funciona.

Cada cop hi ha menys per això la figura del professor ..

És que ja no funciona

Ja, ja

És que no funciona. Igualment fins i tot professors que sembla que mantinguin una distància i que són capaços de mantenir una fermesa, moltes vegades també són propers. Vull dir, tampoc a vegades hem de confondre l'autoritat, perquè aquest és el problema de no ser pròxim. "No, no, jo a la classe he de ser ferm, he d'aconseguir mostrar una integritat perquè sóc un model per a l'alumne també". Per tant l'alumne ha d'aprendre. "He de parlar bé". Proximitat no significa parlar i menjar-se paraules

Ser col•legues

No, perquè estic sent un model, no necessàriament això és proximitat. Proximitat és saber baixar el to de veu en un moment adequat, saber apropar-te, saber fer unes preguntes, saber interessar-te. Això és proximitat. Realment això costa una miqueta més. Perquè com estem dient, té a veure més amb la consciència de la persona fer això. I és més fàcil no fer-ho també. Més fàcil no ficar-te

És més fàcil evitar-ho. I entre les famílies i el centre educatiu?

Amb les famílies passa un xic el mateix. A vegades tenim por de que la gent se'ns hi fiqui dins i falta implicar les famílies en els centres. És complicat perquè..

Si que he vist que hi ha força distància entre les famílies

A secundària si. A mi se'n va molt cap a secundària. Si tu veus que me'n vaig molt cap a secundària...

No. No, és que ho estic centrant . És a secundària on m'he ficat.

Perfecte. Jo personalment treballo molt més a secundària i se me'n va cap aquí.

Si, si. En principi ja està bé perquè és on ho hem centrat.

Doncs a secundària les famílies pràcticament no tenen un pes. Si que he vist alguns instituts que treballen amb la figura de delegat de pare, a banda de l'AMPA, no només l'AMPA, sinó també una figura que sigui d'entremig, i que hi hagi un delegat per curs, que sigui pare o mare i que això doni més comunicació. No sé ben bé si això funciona.

Com a mecanisme de participació més dels pares no només sigui a través de l'AMPA

En principi, fins i tot, és algo que pot organitzar l'AMPA. Estic a favor del treball de les AMPA, és importantíssim, però potser a vegades les AMPA es troben que no hi ha gent per ajudar-les i, a vegades, has de demanar una miqueta més. Una reunió de curs i com a mínim tenir de cada curs, de cada classe, de cada grup, una persona que sigui i al final es poden ajuntar 10 o 15 pares-mares que s'hi posen a ajudar.

Que vulguin fer qualsevol cosa...

Falta informació. Ens falta molta informació. Però forma part de l'organització del centre això. El centre, sense restar-li importància, moltes vegades no s'ha preocupat de veure quins mecanismes són els millors per informar els pares. Per no trucar un pare no només quan el nen està malalt o quan hi ha algun conflicte. S'ha de parlar moltíssim més. S'ha de aconseguir fer un seguiment. Nosaltres des d'aquí, moltes vegades, hem defensat la figura del multi tutor, no un tutor de grup només. El tutor de grup pot dirigir el grup setmanalment. És un tutor de grup, no és un tutor individual. Cada grup té 10-12 professors; doncs per què no es pot repartir? Que cada professor tingui 2 o 3 alumnes i que s'encarregui d'aquests alumnes. Clar, aquí darrera l'organització ja... Al tutor de grup se li dona 1-2 hores per setmana per organitzar això. Que és una misèria, econòmicament i a nivell de treball és una misèria. És impossible. La feina dels tutors implica moltes més hores i clar a els se'ls hi dóna i a mi, com a professor no, això no m'ho donen. Per tant, quin temps li dedico jo? Se suposa que tot el temps que jo tinc estipulat el dedico a hores de la classe, el dedico a hores d'elaboració o el dedico a hores d'avaluació. Per tant no tinc en el meu horari, no tinc hora de tutoria compartida. Però això s'ha de trencar. D'alguna forma s'ha de trencar. S'ha de trencar d'una forma legal, regulant-ho, però estem molt lluny ara mateix d'això, o s'ha de trencar educacionalment.

Si, si els instituts que tinguin interès doncs a nivell d'organització

Amb els professors que tinguin interès, amb les persones específiques que tinguin interès, no sé.

Normalment, tots aquests temes els treballeu en tutories, vosaltres quan treballeu temes d'educació emocional els treballeu en l'hora de tutoria?

Nosaltres en cada institut, quan hem fet això, ha derivat cap a llocs diferents, en cada institut el projecte. Però per exemple, en els instituts on treballa jo, nosaltres ajudem a coordinar tot el tema de tutories, és a dir, estem durant tot l'any i durant tot l'any estem donant recursos als tutors, estem en el Pla d'Acció Tutorial. Vam ajudar a reanudar el PAT i actualment

ajudem a fer grups de tutors, parlem amb ells, com va el grup. Tot això ja és una feina continuada durant tot el curs.

Aquest institut on he estat fent l'estudi, intentava això. És un institut molt jove, és el 2n any. Ara ja els hi va un tercer, es doblen els alumnes, i intentaven en el PAT treballar cada any unes temàtiques en concret. Volien introduir tot aquest tema de l'educació emocional. Estaven aquí.

No és fàcil. Hi ha crec que és La Salle. Si és La Salle, espero no liar-te ara però, sinó, busques la informació. Diria que és La Salle amb la Meritxell Obiols. La Meritxell Obiols va fer tot un programa d'educació emocional amb fitxes i tal.

Si, si, em sona molt aquesta noia.

És una persona que ha creat per totes les Salles això i va de Salle en Salle també explicant-ho. Aleshores això són passos de cara a l'educació emocional. Molta gent que normalment surt del màster d'Educació Emocional, o jo conec casos també d'Andalusia, professors d'Andalusia, o un de Canàries molt bo també, que treballen més a primària i ho apliquen molt més en el seu col·legi. Clar potser nosaltres, com a associació, com pot tenir la Meritxell, que arriba a molts coles perquè la Salle té molts coles, nosaltres com associació externa, una de les avantatges de ser externs, és que anem a molts instituts i són diferents. Agafem aquestes experiències. A vegades no són d'un institut fix i allà es queda el que nosaltres avancem sinó que cada any anem avançant una miqueta més, cada any anem fent més recursos, la xarxa va creixent i cada any podem transmetre-ho millor a altres centres. I després, per exemple, en un dels instituts on estem, es treballa l'any que bé, serà una miqueta experiment, intentarem treballar pers departaments, és a dir, cada assignatura intentarà veure com pot aplicar parts d'educació emocional en la seva assignatura

En el currículum

En el currículum, d'una forma transversal. No sé de quina forma es fa en altres llocs, no conec l'experiència que hi ha en altres llocs, però possiblement serà una de les primeres experiències que es realitzin

Si, jo no conec que ho facin, que el ideal seria això. Treballar-ho en diferents àrees.

Es que es treballa des de la persona. Jo crec que si, a diferència d'altres que diuen que tot ha de ser transversal, jo crec que ha de ser transversal però a la tutoria i assignatures concretes, que a vegades poden ser mòduls concrets que a vegades poden ser crèdits de síntesi, poden ser més específic, sobre el creixement de la persona, sobre l'educació emocional, sobre el sentit crític, sobre l'acció social, una sèrie de coses que podrien fer créixer molt més a la persona dins de l'institut.

En l'altra pregunta ens havíem perdut quins esdeveniments obstaculitzen les relacions en general, alumnes- professors, centre educatiu-famílies, quin són els elements que ho fan?

Per mi una cosa que fa mal, es el tema de que encara estem debatent si l'institut educa o no educa. Mentre seguim discutint això, estem perdent el temps

Ens perdem pel camí

Això és una pèrdua de temps. Entre mares, pares i professors, el debat de "educo jo a casa meva o eduques tu aquí o no ha d'educar vostè a casa seva o no no jo també educo aquí" que en totes les parts hi ha, això és una cosa que separa, que diferencia. Hem d'assumir que hi ha una educació compartida, que hi ha una responsabilitat compartida i si aconseguim que tot el discurs cap a famílies i tots els discurs de famílies cap el centre sigui de tinc una responsabilitat compartida, de com ho fem..

Doncs fem-ho junts, busquem estratègies

Jo vull que el meu fill, filla sigui un agressor de gran, sigui un agressor de violència de gènere, per exemple, jo vull que aleshores perquè m'he de molestar si em ve un professor i em diu : escolta, el seu fill està tenint actituds agressives. Però clar, tampoc vull que em toquin al meu fill, filla. I en el moment que a mi em diuen "escolta que el teu fill està creant problemes aquí, ja ja és en negatiu, ja el meu fill m'explica "no, en tenen mania o tal" ja vaig a la defensiva, ja vaig a la protecció del meu fill, filla, aquí hi ha una diferència

Si que m'he trobat que hi ha famílies molt col•laboradores però els problemes que s'enquisten són de les famílies que donen la raó al seu fill quan realment hi ha alguna cosa. I aquest problema els instituts, aquest en concret, no tenia estratègies per acabar de resoldre.

Hi ha varis camins: el primer camí és tancar molt, veure molt, tenir molt tacte de quina és la meva comunicació amb la família. Si la família no ajuda, no ajuda, has de pensar. No n'hi ha més. Has d'intentar generar una illa o un oasi pel seu fill dintre de l'institut. Si no ajuda i tu creus que no pots has d'intentar dedicar totes les teves energies al fill, filla independentment de la seva família i demostrar al fill, filla , al nen a l'alumne que no necessàriament ha de repetir patrons que passen a casa seva, que res el que hagi passat fins ara excusa la següent agressió, que ell escull, el és una persona que pot ser conscient , que el és una persona que cada acció que fa està remetent en el futur proper i llunyà, per tant està a temps de rectificar i que ho ha de fer independentment del recolzament o no de la seva família. I això és dur però si et trobes en el cas extrem, has d'intentar això. Per altra banda, com et deia, sempre has d'intentar salvar el

tacte amb la família i a vegades jo crec que a l'institut, el Julià Minguell on estem, ja fem una bona feina perquè jo crec que hi ha rols diferents i potser és el tècnic d'integració social el que aconseguix algo al final amb la família però gràcies a que, a vegades, la cap d'estudi ha hagut de posar-se una bronca i ha hagut de donar un ultimàtum als pares. S'ha de saber jugar i a vegades tenir rols diferents, acceptar aquests rols, no molestar-te perquè l'altre va i suavitza el tema, "no, no, si està bé, jo apreto i tu suavitzes". Traiem alguna cosa en clar? Doncs perfecte. Hem aconseguit que reconeguim que el fill pot millorar dintre de l'institut? Perfecte. Però al final és el que et deia, és aconseguir agafar la família, si aconseguim anar parlant amb la família quan les coses van bé, quan arriba alguna cosa negativa, parlarem des d'una altra figura, parlarem des d'un altre lloc. No s'ha "és que su hijo es un agresor" "No no ojo etiquetar. Acabes de matarlo amb això. No no però al seu filla l'ha anat bé, el seu fill és una persona que té un punt d'humor interessant, potser últimament aquest punt d'humor no l'està portant bé, potser últimament ha baixat una miqueta la seva autoestima i potser ha necessitat ficar-se amb algú altre. Hauríem de reforçar la seva autoestima. Com va a casa? I és diferent, ja és diferent. Ja és un altre tema. A nosaltres ens agrada veure que no està tot perdut, que hi ha situacions molt dures i que a vegades, si tu fiques més tensió, fiques més ràbia, fiques més conseqüències negatives, realment aquella situació s'hagués empitjorat, seria insostenible. En canvi a vegades en situacions així, poses una paraula de comprensió i la cosa canvia. I jo tinc experiències a l'institut per exemple, en el Julià Minguell, tinc experiències de companys que m'han explicat, "mira aquests pares m'han vingut plorant al final per això". I aquesta mare és que no pot amb el seu fill.

Perquè a casa realment també és complicat.

És que el fill o filla s'està anant cap un costat que els pares al final han reconegut que tampoc volen. Aquí comencem a apropar-nos

Aquí comença el diàleg. Quan hi ha un cas d'assetjament ja més en concret, vosaltres si que actueu amb les dues persones, com ho treballeu?

Si nosaltres estem en un institut on hi ha assetjament i l'institut ens dona peu a allò, fem un protocol, depenent del temps que estigui passant això de l'assetjament. Però s'ha de fer una acció individual amb l'agressor-víctima, com a grupal amb espectadors.

I grupal classe.

Grup al·lègia, si, si. Tant durant com després. Durant per activar el grup, perquè moltes vegades sense activar el grup, el que tu puguis fer externament és més difícil. Si tu actives el grup, si consciències al grup de les dinàmiques que pot estar agafant també, consciències de que s'han de posicionar i potser a vegades és més fàcil posicionar-se amb l'agressor, a vegades és més fàcil riure'l una gràcia, a vegades és més fàcil deixar-te portar per una dinàmica o pel silenci. Quan aconseguixes, també des de la

comprensió, animar-los a que això no és normal realment, de que això no és positiu per ells tampoc, que això crea una tensió a la classe. Nosaltres moltes vegades parlem de les característiques del grup i quan hi ha bullying se senten identificats. No no és que a vegades és una classe que està coaccionada, que no se sent lliure d'expressar el que volen, que hi ha tensió, que potser no ni ha masses baralles però estàs molt a la defensiva. Clar, "creieu que això és normal?" o a vegades això ho fem a través dels jocs. Fem una dinàmica en la que un grup ajuda a un altre i és tot molt fluid i suposadament dos grups més, on un en comptes d'ajudar a l'altre el boicoteja, a nivell de ser negatiu, crític, molestar, insultar, distorsionar, etc. Evidentment si tu després reflexiones, evidentment tothom escull aquest grup on s'han estat a gust on s'han passat bé, s'han estat divertits, on a més han aconseguit el joc, han guanyat, entre cometes. En canvi l'altre joc no, a l'altre joc han acabat quasi discutint. Quan aconseguim que realment siguin ells els que diguin "no, no, jo vull això", "és que això no és positiu per mi" o quan ens identifiquem amb els sorolls, "aquí hi ha molt soroll" "no, no no aquí no hi ha soroll", poc a poc fem dinàmiques, coses, demostrem que entre ells hi ha un soroll que els hi molesta i canvien el xip. "Uy és veritat aquest soroll no em beneficia, això és un problema per mi, pensava que no però és un problema per mi". Aquí és on comença el punt de que la classe s'activi, d'aconseguir que el grup sigui capaç de dir "para, perquè no puc estar sis hores així. Em tornaré boig, sis hores cada dia. Així durant deu mesos, durant quatre anys en tornaré boig" i amb la tensió, l'agressivitat passa el mateix. Quan el grup se n'adona de que això els afecta també és més fàcil ajudar a que s'activin. Això és una part important del protocol més a les classes, la part de l'espectador. Una altra part important és treballar amb la víctima i sobretot veure primer que no agafi una victimització, si l'agafes a temps, que intenti fins al límit que pugui no victimitzar-se

Quan parreu de victimitzar-se

Potenciar les situacions possibles d'agressions, treballar per a que no agafi una indefensió de pressa que es diu que ja no sàpigues reaccionar tampoc, no sàpigues parlar, tot això, si pots agafar-lo a temps el més important es dir-li a la víctima que no es culpable de tot això, per tant no s'ha de quedar amb aquest rol, que portant pot pujar, ara ja ha arribat aquí, l'ha molestat, l'ha molestat perquè l'agressor agafa una persona que als seus ulls és destaca, però això és un criteri de l'agressor i única i exclusivament de l'agressor, per tant intentar que no assumeixi aquest rol, normalitza aquest rol. L'important és tancar i que s'adoni que no surti d'aquí.

Això com ho feu, amb entrevistes, amb seguiment individual, parreu amb ells? Hi ha hagut algun cas que l'heu hagut de derivar a psicòlegs, parlar amb els pares?

Aquí som psicòlegs també, aquí tenim psicòlegs i el que fem moltes vegades és donar un tractament individualitzat, però dins de l'institut mateix donem el tractament individualitzat, ajudem amb ells. Si alguna vegada hem anat a un institut i no ens han donat bola, sinó que han estat els pares de la víctima els que ens han trucat, i des de l'institut no s'ha fet res, doncs aquí fem el que podem, treballem només amb la víctima i ja està.

Normalment, hi ha una bona predisposició en general a treballar aquests temes?

Nosaltres treballem dins dels instituts, per tant, institut que ens truca hi ha una bona predisposició, no hi ha més. Però quan a nosaltres ens arriba alguna trucada de famílies, és diferent. Normalment a nosaltres, que no donem aquest servei, quan ens truca la mare o el pare

Però a nivell particular ...

Clar, quan ens truquen a nivell particular, normalment no tenim entrada a l'institut, ens ha passat algunes vegades, perquè l'institut té una altra visió de la situació, o perquè no volen vincular l'institut amb fenòmens de bullying, o pel que sigui.

Si fem tot el protocol, també hem de treballar amb l'agressor, o amb els possibles agressors. A vegades per separat, còmplice – agressor, a vegades amb la persona que ha iniciat aquestes actituds agressives i que és la més potent de totes.

Com ho treballeu, amb l'agressor per exemple que feu?

Quasi sempre treballem com a grup en principi, per exemple fem quatre tallers, des d'un primer taller en que quasi no estem tocant el tema, fins a l'últim taller que les cartes estan més obertes ja, per exemple. Si treballem això durant els quatre tallers, en aquest sentit, també ens guanyem a la gent, d'alguna forma. També jo sempre dic el mateix, no podem anar fer un treball amb l'agressor, nosaltres com a mínim, no és la nostra feina, en el protocol del centre ha d'existir aquesta feina, entre nosaltres no, no podem anar a treballar amb ell des d'un aspecte disciplinari, no dient "tu no facis això". La nostra feina ha de ser intentar, pel mínim temps que tinguem que l'alumne pugui pensar que som una persona significativa per ell i per tant nosaltres fer l'esforç en arribar a ser una persona significativa per ell, encara que sigui en un curt temps i a partir d'aquí aconseguir que l'alumne comenci a veure esclatxes, dintre de la seva cuirassa "i jo estic fent això, i això que a mi em sembla que està bé que és broma i que és divertit" perquè tot això té una documentació després, té les excuses de l'agressor, si aconseguim en grup ja trencar això després individualment és més fàcil. I el que fem són entrevistes individuals i a vegades si que en les entrevistes fem alguna petita dinàmica, però normalment ja no. Normalment quan estem individualment, treballem molt més a través de l'educació emocional però a través de pregunta – auto pregunta, molt més així. Si suposem que

en aquest punt els agressors se n'adonen, moltes vegades també perquè hi ha conseqüències externes, conseqüències de centre, se n'adonen que estan fent unes actituds que són nocives per d'altres persones i per ells mateixos, a partir d'aquí és més fàcil treballar, intentem treballar que no tornis al mateix. Si no hi ha hagut aquest punt de no penediment, no necessitem ni penediment per començar, però si aquest punt de com a mínim dir va "això m'ha portat a algo negatiu, potser encara no em penedeixo però això m'ha portat a alguna cosa negativa", a partir d'aquí pots treballar. Després ja arribarà el penediment o ja arribarà la solució. Com a mínim has d'aconseguir un punt de que s'obri la persona. I amb la víctima això, no victimitzar, que se senti poc a poc reforçada, no serveix de res si tu fas una actuació amb la víctima però no es fa una actuació amb l'agressor, no hi ha un càstig, no hi ha una reprimenda, una actuació de tot l'equip docent que a partir d'aquest moment freni molt més qualsevol agressió, per mínima que sigui, per exemple. Un gest, una cara, perdona "i aquesta cara què és? Si tu com a víctima, tu no veus que se li doni solució a això, per molt que et diguin, costa més.

Si, si, que no victimitzis

Si, sobretot en la primera part. Després si que potser tu has agafat eines, ets fort, t'estàs enfortint i potser ja no entres en que el professor digui això, faci això, però com a mínim en la primera part no pot haver-hi només una actuació amb la víctima sense un treball de conseqüències.

Quins són els problemes que es poden solucionar fàcilment als instituts? Els problemes de dia a dia, que dius no tenen cap mena de gestió i quins són els que es compliquen?

Mira en adolescents el que per tu no hauria de ser un problema, ha crescut, s'ha fet una bola i tu no saps com, va explotant. Perdó? Però jo m'he perdut alguna cosa. Això a vegades passa. Nosaltres, per exemple el meu cas, jo treballo en dos instituts, per tant reparteixo el meu temps entre dos instituts i a vegades arribo a un lloc i dius "pero este no estaba bien? Què ha passat per a què aquesta persona que ha fet això, això i això i que anava en una bona línia, què ha passat avui perquè se li giri. Jo crec que fàcil, no hi ha res.

Tu creus que es complicat pel tema de l'adolescència, una edat complicada ja de per si.

I perquè jo a l'adolescència sumaria que anem a un ritme molt més elevat ara que abans. Ritme mental principalment. Ahir fent una volta al vespre observava tindrien 13 o 14 anys, ja no només la seva comunicació, que pot ser més agressiva o menys agressiva, sinó que estan rumorejant i que estaven parlant que no sé com s'entien entre ells, "però si aquell, sense dir noms, però si hay uno que va a salir con esta persona que estoy

pensando pero que le quiere decir esto,. És mental tot. Ay per favor! Estan uh uh

Super ràpid

Arriba un moment en que això t'enganya , explota, influeix negativament en les teves emocions, és reactiu. Estan en un sistema reactiu total, necessiten adrenalina, necessiten que estiguin passant coses tota l'estona, al seu cap. Ja no és només l'adolescència, és aquest ritme que està portant la societat i que crec que es transmet d'aquesta forma. Es que abans ens anàvem fent grans i pot ser no fèiem cas a això de les emocions perquè potser no teníem molt clar com portar això de les emocions , però quan ens anàvem fent grans, ens ho marcava el nostre cos, ens ho marcaven els nostres pensaments, ens ho marcava, no sé, ens ho marcava un altre ritme. I ara ens ho marca el voler ser grans molt més aviat. El voler aparentar més, he vist a nens de 2 anys caminant com el seu pare totalment. Aquesta admiració que sempre ha existit ara és molt més ràpida. Aleshores això és d'aquí, de cap, és de ment tota l'estona. Has d'estar pensant i creant-te el teu personatge contínuament. Si ensenyem a conscienciar això, si ensenyem a que, ara et diré una cosa més complicada, pel tema que estem treballant, si ensenyem a no identificar-te només amb la teva ment, que ets molt més que els teus pensaments, que els teus pensament havien de ser una eina per tu, si ensenyem això, si ensenyem a gaudir, entretenir-se, divertir-se, no és només que la teva ment estigui ficada en embolics, si ensenyem això, ajudem també a que el ritme sigui un altre, que l'objectiu sigui un altre, ja no sigui tota l'estona guanyar o perdre, sinó que el meu objectiu sigui estar bé, si anem ensenyant tot això, això és el que ens ajudarà a solucionar més fàcilment una sèrie de conflictes. Si aconseguim que un nano comenci a pensar, "para para és que aquest m'ha dit això però jo m'ho he pres així" i canviem una miqueta el focus extern que ? això si que serà el que faciliti una miqueta les coses. Però sinó qualsevol cosa pot ser una explosió i sigui difícil i acabi en la baralla perquè això també està en el punt adolescent. Però crec que la nostra feina, pel moment de la societat, pel moment del món en general, pel moment de consciència que podem arribar a viure ara mateix, crec que el nostre deure està en això també. Val són adolescents, però ensenyem això. Ensenyem a que creixin molt més, personalment, mentalment i sobretot emocionalment.

Aquesta pregunta és bàsicament perquè tu treballes en això. Creus que programes d'educació emocional, programes de mediació redueixen la conflictivitat a les aules? Argumenta una mica la teva resposta, com aquesta mena de treballs fan que millori la convivència als instituts.

Nosaltres quan vam començar a treballar en tot això, ens plantejàvem sobretot el fet de portar el creixement personal, parlàvem de portar el creixement personal als instituts. Portar la psicologia més humanista, més del creixement de la persona cap a l'abast de l'educació . I ho fèiem pel

motiu de que independentment del que tregui en mates o tregui en castellà, el que jo treballo des de primària, des de sisè de primària, treballo des d'educació infantil en realitat, fins que surto de l'institut, també és la meva socialització. Per tant si treballéssim d'una forma individual aquesta socialització, d'una forma totalment present, totalment clara en un programa d'institut en un currículum de primària o d'un institut això realment ajuda a la convivència, ajuda al creixement de la persona i ajuda a que evidentment se revolucionen els conflictes. I a menys consciència, a més ignorància, a més deixar-te portar per tot el que passi al teu entorn, més conflictivitat. A més responsabilitat, no la teva responsabilitat de posar-te el càrrec a sobre, sinó responsabilitat individual, el que jo faig té unes conseqüències, a més responsabilitat, a més creixement, a més consciència dels meus actes evidentment es resol la conflictivitat. En concret, per què educació emocional o com arribem a parlar d'educació emocional? Principalment tota discussió amb un altre té més a veure amb el que tu estàs sentint, amb el món de les emocions que amb el que t'està dient aquella persona. Tota la teva reacció té més a veure amb els teus estímuls interns, el que tu penses d'aquella persona, els patrons que has adquirit ja en aquella relació, el que et recorda de com et tractava una altra persona que no es ella però que passava el mateix, són els teus propis estímuls interns, el que pensen uns dels altres si jo em deixo vacil·lar per aquesta persona. És més els estímuls interns que els estímuls externs; per tant si jo ensenyo que hi ha un estímul extern, hi ha un estímul intern, hi ha una emoció, i després hi ha una reacció i de que si jo sóc conscient de tot aquest procés, poc a poc aconseguixo separar aquesta emoció d'aquesta reacció i deixa de ser una reacció perquè ho estic separant, ja no és reaccionar sinó que acaba sent una resposta. Si jo poc a poc vaig ensenyant això i la persona ho va automatitzant, evidentment arriba un moment en que tu conscientment no et vols barallar, tu conscientment no vols estar malament, tu conscientment no vols "va avui m'he aixecat i tinc ganes d'insultar unes quantes persones i de que m'insultin". Amb això ja tenim treballada la consciència, després ja valorarem si escullo una altra cosa per què l'escullo, si faig una acció d'estar malament per què estic escollint allò i si ets conscient d'aquesta acció també. Normalment ningú escull estar malament. Tot el que escollim es per estar bé. Per tant per aquí l'educació emocional i evidentment, a mesura que tu vas donant eines per tot això, vas donant eines per separar-te el conflicte, vas donant eines per prendre distància, vas donant eines per entrenar que tu comencis a saber com està l'altra persona abans de que tu t'involucris o t'identifiquis amb una negativitat, "es que esta persona esta así hoy, uy uy uy es que yo me he levantado así hoy que no se por qué". Si tu arribes a això, evidentment, al final no vols estar malament per tant redueixes el conflicte, redueixes la discussió, redueixes la baralla. Per mi no es tant greu el conflicte com el no aprenentatge del conflicte.

Què vols dir amb el no aprenentatge del conflicte?

Que nosaltres aprenem del conflicte i que l'adolescència moltes vegades, crec que potser en un futur si, però crec que ara el nostre objectiu no és que no hagin baralles a l'institut, no és que no hi hagin discussions en un institut.

Discussions en un institut sempre hi ha hagut...

Sinó que treballem amb relacions i que aconseguim saber poc a poc que la persona que tinc davant és tant o més important que l'interès que jo tingui. Es tant important com jo, és més important, segurament, que si jo vull aquest boli o no el vull. Valorar la persona que tinc davant valorar-me a mi, jo quina qualitat vull com a persona, quina qualitat vull jo tenir com a persona. Una persona que per un boli li diu de tot a una altra, quina qualitat té? I jo quina qualitat vull tenir. Val, l'he cagada, l'he dit això, però vull tenir una qualitat millor.

Tu creus que el professorat té formació en aquests temes?

L'experiència és que va creixent aquest % de professorat format o interessat en això. No és només la formació sinó es la consciència, el que quan hi hagi un problema realment tu siguis capaç de veure que això provoca unes reaccions en tu i que també les produeixen en els altres.

Ara m'ha venut al cap un professor que he entrevistat, em deia és que hi ha moments quan estàs així en calent, perquè un nano a mitja classe se t'ha aixecat i se t'ha encarat així hi ha un moment que dius és aquest moment en calent que és complicat de gestionar

I això per ser professor no canvia. En el moment que tu t'has tret la llicenciatura i pots donar classes en tal lloc, ja saps solucionar els conflictes i saps gestionar les teves emocions. Això no va així. Per molta formació que hi hagi sobre això, és tot un canvi de cultura en la societat. Es demana que el creixement personal, que l'emoció, que el pensament, el sentit crític, la força del grup, tot això es vagi entrenant, es vagi formant, poc a poc, però en el petit i en l'adult.

Tota la vida? En general?

Perquè clar, els hi falta formació. De què? Teòrica d'educació emocional? Si, segur. Teòrica sobre com se solucionen els conflictes? La gran majoria, segur. Però és que la formació més important per mi, es la de creixement personal, en la que tu entris en un aula i gestionis això de la teva millor manera i et preocupis no només de tu, sinó també del nano que tinguis davant i de que tu vegis que quan el nano t'està dient alguna cosa i s'està enfadant, no culpabilitzar-lo, no estigmatitzar-lo tampoc sinó, "para para, i això a mi per què m'està sentint malament i a mi això per què?" Clar tot això és un hàbit, per mi, cultural de la societat occidental que no tenim encara i que molt possiblement hem d'aconseguir. No és només falta de formació. Ara d'aquí a demà, es pot fer alguna cosa? Si, es pot fer molt. D'aquí a demà jo puc simplement marcar la meva consciència. Perfecció no, creixement personal són anys. Per tant no és d'un dia per un altre. Ara,

tenir consciència i també dir escolta com a professor que "m'he equivocat". "Que t'he dit això i no t'havia d'haver dit això". Mira que quan entro a classe, no sé, les hores que segurament més he arribat a una classe és quan jo he anat i he dit que em sentia orgullós d'ells o que em sentia decebut o que jo entrava a la classe i em sentia a vegades sense ganes de fer classe allà. Aleshores això és un toc d'atenció important. "Per què l'Ori no té ganes de fer classe amb nosaltres si ha fet classe amb tots?" I no. És que em sento així. "Mira jo sento que quan tu dius això passa això o potser ara ja no ho sento perquè jo he millorat. Però potser que jo senti això? I tu vols què jo em senti així?" A vegades, sense encarar-te perquè acostumo a tenir molt bona relació amb l'alumnat. Però a vegades tu consideres que això és una falta de respecte?" "Ah no tal, no sé que ,no sé quant". I si jo considero que és una falta de respecte, ho seguiries fent? I si jo sentís com una agressió, ho seguiries fent? No, no. Doncs és possible que jo em senti així. També els estàs ensenyant. Pares la classe en aquest moment en que hi hagi una broma o una considerada broma entre un i un altre i també és bo que ho facis. Pares la teva classe, "tu com t'has sentit ara?" Per això no cal fer tutoria. Això a mates ho pots fer. "Escolta'm tu en aquest moment com t'has sentit? Te da igual? Pues jo he vist que t'has creuat de braços, per tant crec que t'ha incomodat la situació. Per tant tu creus que t'has sentit bé? Et sent bé quan et diuen això?" "Pues no la verdad, estoy harta de que me digan esto". "Ah escolteu nois, ara que ja sabeu que això és una cosa que molesta, deixa de ser una broma". "Qui vol ser un agressor? Que aixequi la mà". A vegades quan hem començat, super bé, tranquils, tallers, si us plau que aixequi la mà qui vol ser un agressor. Tothom està així. "Perdó?" "Com?" "Però?" "No, no, qui vol ser?" "I que aixequi la mà qui és agressor ara?" I veus que algú amb més consciència diu "potser jo perquè..." "Diferenciem agressor d'actituds agressives" . Traiem l'etiqueta i encert i cambiemos lo por el estar o el hacer. "Canviem això". I tothom comença a conscienciar coses que ha fet. Tot això moltes vegades ajuda a que la consciència vagi creixent i en el que...

No sé si m'he anat molt de la pregunta. Però que la línia a seguir sigui aquesta. Clar tornem al mateix. Això un professor ho pot aprendre? Pot arribar a fer això? Jo crec que sí. Necessites una reunió, necessites un paper, necessites un recurs X i això no cal un creixement personal enorme a fer, però si que pots fer un pas més i pots sumar alguna cosa a les teves solucions.

El que passa que si que m'ha sortit quan els tres grups que he entrevistat, la societat anava per ritmes una mica contraris. Cada cop els alumnes eren més competitiu entre ells, sembla que les famílies incentivaven més temes de competitivitat, de ser més bons que no altres temes més de solidaritat entre els demés. No sé, com ho veus tu?

El sistema reactiu es basa en el guanyar o perdre. El seu objectiu és guanyar o perdre. Mentre ens sentim amenaçats, mentre tinguem la necessitat de guanyar o fins i tot la necessitat de perdre, però no estar al mig, mentre tenim aquesta necessitat podem reaccionar. Guanyar és una conversa, jo vull tenir raó. Per tant en el moment en que l'altra persona té la raó, això ja no està passant per un filtre i ja m'estic disparant, el meu ego s'està disparant. Reactivitat.

Si mentre seguim, jo soc futbolero i jo sóc competitiu, però una cosa és l'esport i a més ajudes a treballar això d'una forma i una altra cosa és en tota la vida. Si que entenc perquè evidentment jo treballo amb mi mateix totes aquestes coses però és una cosa que cada vegada em xoca més. Mentre seguim tenint l'objectiu de guanyar o perdre és difícil sortir d'aquesta reactivitat. Si en un moment comencem a canviar aquesta consciència i la pregunta que em faig jo, en comptes de si necessito guanyar o necessito perdre, és que puc fer jo per estar bé, jo i el meu entorn. A partir d'aquí la clau canvia. Cada vegada hem de tenir les preguntes com a claus, tot el que pugui ser auto-pregunta, tot el que tu puguis generar a l'alumne, que faci auto-preguntes a si mateix, guanyes en el sentit de creixement personal, perquè tota la resposta te l'ha preguntat abans. Si la meua pregunta abans és "aquesta persona, per què m'està atacant?", o "què puc fer jo per defensar-me", la resposta serà una. En canvi si a mi la pregunta que em surt és "com aconseguixo que tots dos estem bé?", uy, no pero no todo el mundo puede estar bien, no siempre puedes...", però de la teva intenció sortirà tot el que pugui sortir, fins a on arribis i aquí serà la teva valoració.

No, no

Per tant, mai tens l'èxit assegurat, però si que el camí, el que tu vulguis aconseguir, canvia molt segons la pregunta que tu facis i el resultat, la gran majoria de vegades, també canviarà segons la pregunta que tu t'has fet.

Si em desvio en alguna pregunta, me la tornes a fer.

No, després hi ha aquesta d'aquí que ja hem tocat bastant tot. **A nivell de prevenció, perquè si que parla d'això, de com treballeu l'abordatge a nivell de prevenció, què feu? Tot aquest tema que hem comentat o vols afegir alguna cosa més.**

Principalment com a prevenció, parlem de l'educació emocional, però si que és cert que si fem tallers concrets d'assetjament escolar i no n'hi ha hagut un cas d'assetjament escolar, a nivell de prevenció, el que fem és treballar també la detecció. Ensenyar a treballar la detecció, treballar la cohesió de grup, treballar la consciència de grup, de com vol estar el grup, d'estar atent a quan el grup es desvia d'això, si comença a haver-hi més tensió entre ells, si es comencen a permetre més mots, tot això entre la prevenció i la detecció, és on es pot treballar prèviament. Perquè si a vegades parlem de detecció, de que ja detectem un cas de bullying, no, també hem de detectar els indicador que t'està portant a afavorir un possible cas de

bullying. Per tant si ja veiem aquesta situació, si nosaltres ensenyem a través de la dinàmica, parlem de la rumologia, també ajuda.

També treballar les defenses personals de cadascú, la forma de reaccionar, que es molt difícil, perquè després la reacció no és una cosa preparada.

Sinó que surt

És algo que surt, a no ser que facis tot aquest treball, aconseguis donar aquesta resposta, però si que és algo que pots reflexionar, sobre si jo reaccio violentament, això què comporta? Si jo reaccio passivament, això què comporta? Si jo reaccio amb por, això què comporta? Va de reflexionar i conscienciar-ho en la classe. Tot això és un treball previ que s'hauria de fer.

Després a nivell de detecció utilitzeu sociogrames, coses d'aquestes?

Sociogrames per a tutors, es pot demanar que els facin. Tests de clima de classe o de clima de convivència, una sèrie de coses que es poden fer. A nosaltres ens agrada molt tot el que és treballar a través de dinàmiques. Entenem que, a vegades, al tutor dirigir una dinàmica li pot costar més. Si nosaltres estem pel mig i podem ajudar a que es faci alguna dinàmica, ho fem a través d'una dinàmica. Sempre que facis un sociograma és pots fer observant un treball en grup. Sabem que hem d'observar i nosaltres ensenyem al tutor que ha d'observar. Quan fem formació, sobretot més en l'àmbit del monitoratge, del lleure, sobre aquest tema se'n va més al tema de dinàmiques. Clar, entre cometes, es queden parats de totes les que es poden observar en un joc. I aquesta és la gràcia, mira què ha passat aquí? Doncs que aquesta persona i aquesta altra, en tot el dia, no s'han dirigit la paraula, en tot el dia no s'han mirat. Això és informació. Mira, han fets jocs de grups i aquests mai no han coincidit. Pot ser una casualitat però si demà faig una altra cosa i aquests tampoc coincideixen començo a observar. Això és un sociograma també, però és un sociograma actiu, sense que la gent pensi en el que està fent, que sigui una cosa espontània. Tot el que podem fer així, millor. Dintre del programa de la prevenció, el treball dels valors personals, el treball de que significa per tu el company, el treball del rol que agafes a l'institut, tot això és prevenció també.

Els nanos estan acostumats a treballar aquest tipus de coses?

No estan acostumats perquè no treballen així, però ho estan desitjant. Quan nosaltres treballem amb ells a través de dinàmiques, a vegades fins i tot podem donar l'errada de que el nano pensi que anem a jugar i ja està. Per tant això és una cosa que s'ha de trencar al principi i, si treballes amb dinàmiques, has d'aconseguir que realment hi hagi una reflexió, que hi hagi una conclusió. Això els hi agrada. He rebut grans satisfaccions, l'agraïment que jo m'he dut sempre es quan no estant jo, algun alumne ha dit "ah

doncs podem muntar una activitat però tipus de les que fa l'Oriol , que vegin aquesta forma també de transmetre

Una forma més participativa i diferent.

Exacte. Però ja no és només el joc, no estan acostumats a que se'ls hi faci reflexionar sobre els mateixos. Últimament fem dinàmiques en les que no poden parlar, no poden explicar, no poden compartir el que estan fent fora sinó que són per ells només. I de sobte tens una classe de 30 persones, de 30 alumnes, totalment en silenci, fent introspecció i és super xulo.

Nanos de 14 anys. De 14 o 13 anys.

Exacte. I és super xulo. En això no estan acostumats, però els agrada. Igual que si tu tinguessis una conversa amb ells a les 2 de la matinada sobre les estrelles i això segurament els enganxaria a la introspecció, al de sobte, "resulta que estic fent un llistat mental de com estan les meves relacions i m'estic preguntant que puc fer jo per millorar la meva relació amb el meu pare i ho puc pensar tranquil·lament perquè, a més, no ho compartiré". Després si ho vols compartir hi ha camins per fer-ho, parlarem, però d'entrada que els hi donis la llibertat de dir jo no us preguntaré després, jo no us apretaré, jo no us diré això. S'han viscut moments super macos. Nanos que s'han emocionat, nanos que de sobte han sortit d'allà i han agafat un punt de consciència de dir "val jo estic amb aquesta situació i vull sortir d'aquesta situació"

I t'han vingut a parlar...

Han vingut a parlar i ha donat peu a poder treballar, ha donat peu a poder parlar amb la família, ha donat peu a moltes coses. Aquest punt és el que no estan acostumats però en el moment que l'enganxen estan desitjant sempre. Evidentment ho parlo des de la satisfacció i per tant se'm barreja.

Però clar és bo veure aquests resultats realment

90% dels alumnes per no dir el 100% quan em veuen pel passadís i porto temps sense anar a la seva classe em pregunten "quan vindràs?, has de venir, has de venir més, has de tornar a fer això".

Que ho reclamen i ho necessiten. Fan la demanda.

Ja no és només per perdre classe, perquè anem a molt poques classes que estiguin fent mates o castellà sinó que anem a tutories i la tutoria la fan no la fan i sempre en molts llocs en que estem sempre fan una cosa entretinguda, també parlen entre ells, veuen algun documental. Nosaltres passem material però volen que estem allà perquè els ajudem a reflexionar, perquè els portem a un punt on no estan acostumats. Estan acostumat a anar cap a fora i molt poc cap a dins . I aquest és el punt.

Ara et faré quatre preguntes una mica relacionades amb les tic, les noves tecnologies, les xarxes socials, una mica tot plegat perquè si que el treball també una part és centrat en els conflictes que hi ha a través de les noves tecnologies. Quina creus què és la incidència que tenen les noves tecnologies en les conductes dels joves en

general? Sempre parlo d'internet, telèfons mòbils, videojocs, xarxes socials, etc.

També és una pregunta de filosofar hores, a mi m'agrada molt reflexionar sobre aquestes coses. Portant-lo cap el tema, a mi em va sorprendre molt un conflicte que vam treballar aquest any i on els nanos, que van ser els protagonistes com agressors d'aquest conflicte t'asseguraven que el que havien escrit per Facebook no li deien a les persones.

A qui li deien?

Bueno estaven allà i nombraven a Pepito però clar això no era ficar-se amb les persones. I era una excusa evidentment ,però tu no els treies d'aquella excusa. I m'estàs dient en serio, "no no yo no me estaba metiendo con tal". Perdona aquí l'has dit de tot. "No no pero esto es en el facebook"

Això ja si que ha anat sortint, les converses que tenen allà son molt diferents a les que tenen. Creixent per edat.

Jo en aquesta situació no entenia res, no era capaç de entendre-ho. "M'estàs dient que realment tu has posat tot això". Segurament seria una excusa. Si era una excusa estava, molt ben creguda i argumentada. Realment "tu no te n'adones que amb allò estàs fent mal a una persona". "Realment ets pot quedar tranquil totalment de que no l'has dit a una persona sinó que això ho has escrit en una pàgina?" No no ho entenia.

Si que em trobo que hi ha gent que al final comunica molt més per WhatsApp o per Facebook que després en el propi institut. I a vegades això és bo o dolent. Perquè a vegades jo penso que com que creus que és impersonal et deixes anar i escrius molt més. Jo m'he trobat el cas d'algun amic meu que quan estem presents li costa parlar i que després per WhatsApp té una comunicació superfluida i dius, és el mateix? És el mateix que m'he trobat fa 2 hores i ara estem tenint la conversa per WhatsApp ?

El tema del cara a cara suposo?

Pot ser això et retreu més. Però dintre del conflicte o dintre de l'assetjament escolar , dintre de la convivència , el problema és que s'originen situacions que després exploten a l'institut. "És que aquest ha penjat aquesta foto", "aquest no ha respost al missatge" o "aquest ha dit això" o "aquest ha creat aquest grup i jo no estic en el grup". Això són coses normals que son focus.

Els dubtes que tenien per exemple els professors aquests és que ara s'estaven trobant molt amb conflictes que s'originaven a casa, a les relacions socials, a les 8 del matí tenien els nanos, fets una fura. Evidentment t'esclataven per altres cantons i el que si debatien en les entrevistes era si en aquests casos havien d'intervenir com institut o no.

Sota el nostre parer si. Perquè tu has d'agafar aquella situació i posar-la com a exemple per créixer. Quan s'origina un conflicte, tu tens una

oportunitat espectacular per poder créixer, com a grup, com a individu. Per tant si tu deixes passar aquestes oportunitats, estàs passant oportunitats d'educar, per mi. Evidentment considero que l'institut no només està per resoldre conflictes, perquè la convivència sigui bona i es pugui treballar bé, sinó que, com hem dit, acompanyem el creixement totalment, en el sentit més pedagògic de l'institut. Pedagògic no és només educar acadèmicament; pedagògic és acompanyar a alumne no només els seus coneixements sinó també en el seu creixement personal. Per tant evidentment si hi ha una situació així, per mi s'ha de treballar

Van tenir un problema en Facebook, van intervenir i els hi va sortir bastant malament la intervenció. I per això han quedat així

S'hauria de veure perquè ha sortit malament la intervenció...

Era un xat en el Facebook on tres o quatre nenes es ficàvem amb una altra, discussions, s'insultaven i tal. Va aparèixer una tia de la nena que insultaven, es va ficar i va començar a xatejar la tieta, i va veure el que li deien. A partir d'aquí van arribar a l'institut, es va veure realment que havia passat i quins eren les famílies. Es va intentar treballar, primer una intervenció amb les nenes treballant molt en assemblees on els nanos podien opinar. On va fallar una mica va ser la intervenció de les famílies. Es va voler citar a les famílies, van haver-hi tres famílies que si que van entendre més o menys el conflicte i la sanció, el que va haver, però va haver una família que no. I això va donar fins al final de curs.

Això entre cometes se soluciona amb la comunicació prèvia però no en el conflicte. Això ha d'existir específicament en el reglament de règim intern i si no ho pots modificar en el reglament de règim intern en un decàleg de l'institut. Qualsevol cosa que passi entre alumnes, dintre o fora de l'institut, l'institut es pot fer càrrec. Evidentment si passa entre dos persones que no són alumnes, jo ni m'enteraré. Però tot el que passi a una alumna d'aquest institut durant els mesos en que estan aquí, evidentment, ho pots solucionar. Fins i tot si passa a l'estiu, però al setembre el tema està viu, forma part de la nostra feina. Però això s'ha de comunicar a les famílies. "no es que les famílies no han vingut a la reunió". Val, però tu ho has de posar per escrit. Ho has de tenir per escrit i ho has de passar per escrit. "escolta, resulta que jo no ho veig bé" "És que no ho has de veure bé. Això està aprovat pel consell escolar, està passat aquí, està passat al setembre, el 3 de setembre s'ha fet una comunicació a les famílies que ha dit això, no has ni d'estar d'acord. Per tant jo sanciono la teva filla 3 dies perquè ha dit això. I ara porta-la on vulguis si vols". Això posat ben a les males, ja he posat jo abans a l'exemple que la comunicació ha d'existir. Però si ha d'haver-hi una solució segurament ve abans no ve durant. Durant és molt més difícil perquè tothom pren part. Clar que et pot sortir malament la intervenció, ningú t'assegura l'èxit, però la no intervenció et surt millor?

A no, jo crec que no

La persona que està rebent aquestes agressions a través de facebook, com se sentirà si tothom passa d'això, si després ve a l'institut i no passa absolutament res.

Perquè el lloc de fet on comuniquen si una persona està assetjada via xarxes socials, normalment on ho diuen és a l'institut.

Però igualment és denunciabile, és punible. És poden agafar et imprimir-lo tot i denunciar-lo als mossos d'esquadra. Poden fer-ho. I això seria un problema que surt de l'institut. Per tant com a pares potser millor que ho solucionem des de l'institut, millor "ajuda'm amb la meva filla". Al final és "a vostè li agrada que la seva filla digui això a qui sigui?". No em justifiqui la víctima. "A vostè li agrada que algú que vostè estimi faci mal a un altre?". Segur que no li agrada. Jo l'estic posant a l'abast una col·laboració. Al seu abast l'estic posant una col·laboració que és vostè segueix aquesta línia. A vegades no és ni dient "jo castigo a la seva filla per això". A vegades és dir "miri anem a fer una cosa; la línia del centre és aquesta. Vol recolzar la línia del centre? Potser no estem parlant ni de càstigs. Si per mi és dir "aquest és el discurs". Li dic, l'informo perquè aquest és el nostre discurs, serà aquest. "Si vostè ho vol i fa a casa seva aquest mateix discurs, serà molt més fort, i la persona que sortirà guanyant realment serà el seu fill, filla". Per tant a vegades és això.

Quins creus que són els riscos relacionats amb l'ús d'aquestes tecnologies? Videojocs, telèfons mòbils, internet per part dels joves. Si tenen consciència del riscs, si hi ha educació per part de les famílies. Diga'm una mica en general.

És com sempre, jo sóc d'educació, per tant en tot ha d'haver-hi educació. Ha d'haver-hi educació en la cultura televisiva, ha d'haver-hi educació en la cultura del videojoc, ha d'haver-hi educació en l'ús de les xarxes socials i el mòbil. Per mi la base de tot això segueix sent l'educació emocional, per mi la base de tot això són els teus valors, els teus principis, i el que en realitat per mi ha de fer la família, ha de fer l'institut, hi ha de fer primària, l'escola, és tota l'estona reforçar això i lligar-ho i fer una transferència a la normalitat d'avui en dia del jove, que és el mòbil, que és la consola i que és l'ordinador. Si tu fas aquest treball i ho lligues, doncs bé. Si funciona de forma independent, "jo faig aquest treball i després al facebook puc dir el que vulgui", no té cap sentit. El treball no és positiu. Els riscos són evidents, més individualisme, menys importància de la persona, menys comunicació oral. El risc és més reactivitat, més agressivitat, a vegades, però no perquè avanci la tecnologia, avanci l'entreteniment per un camí, sinó perquè nosaltres no ens hi posem, no compensem, no eduquem. Per això el risc per mi no ve de la tecnologia sinó de la no educació.

El que passa que si que ens hem trobat en aquest institut on el que feien els alumnes era el pla 2.0, tot amb ordinador, que hi havia pares que

podien educar perquè saben d'ordinador però hi havia pares que directament no saben i és molt difícil. Ha sortit així en les entrevistes.

Ha sortit el tema del control. Tu m'estàs parlant del control del que escriu No, no del control, sinó simplement no saben com educar en el facebook perquè no saben quasi el que és, no tenen el control.

Però l'institut si té aquestes eines

L'institut si.

És el de sempre. Segurament el que hauríem d'aconseguir és saber explicar d'alguna forma, i jo crec que hi ha molta gent que ho fa, als pares i a les mares no només que significa el facebook sinó que passa. Si jo tinc la facilitat per explicar-te que això és com un mercat, en el que tu no veus a la persona però li pots dir no se que, això ho entendreà. I si jo et dic no es que bàsicament jo li puc deixar notetes escrites a una altra persona i si jo vaig de vacances puc escriure abans de vacances i si jo faig una foto a algú se la puc ensenyar a tothom. Això ho entenen. No han d'entendre res més. El que s'ha d'entendre després és la línia a seguir. Si una família per manca d'habilitats, per manca d'estructura, pel que sigui, no pot educar en aquest sentit tampoc pot educar en res. Tampoc té l'habilitat o la capacitat per educar en el quotidià del seu fill, filla. I aleshores l'institut ha d'agafar més protagonisme.

Què creus tu que es podria fer des de la teva pràctica professional per solucionar aquests tipus de conflictes relacionats amb els temes de les noves tecnologies i si la vostra organització realitza algun programa concret dels conflictes que es puguin originar amb això.

Concret no perquè quan parlem del treball personal en realitat ho aborda tot i és el que et deia, la clau està en lligar-ho, el lligar que el que nosaltres fem entre cometes, que l'alumne aprèn a nivell d'introspecció, a nivell de consciència, a nivell de no vull reaccionar tota l'estona sinó que vull ser capaç de donar resposta, si l'alumne entén això ho pot portar en el facebook, ho pot portar en el seu dia a dia. Per mi la necessitat tremenda d'entreteniment. La ment domina totalment el nostre temps i és adrenalina i vull que passi alguna cosa, vull que passi alguna cosa i si no passa m'ho invento

Tu creus que els joves estan hiperconnectats ara?

Si, si però perquè és una forma de que sempre estic connectat, necessito estar entretingut, És que el ritme mental, encara que no es vegi a algú nerviós, estic convençut que el ritme mental del jove avui en dia és superior al ritme mental que teníem nosaltres segurament fa 10 anys i fa 30 i fa 50. El ritme mental crec que és molt més elevat. El nivell de pensaments per minut seguríssim que és molt més elevat i això no té perquè ser dolent. Hem ensenyat a que podem evolucionar segurament en aquest sentit i la ment cada vegada és més capaç de fer moltes més coses.

Però si la ment o l'ego, la ment en aquest cas, domina el nostre dia a dia i nosaltres ens identifiquem amb la ment i no ens adonem que som alguna cosa més, l'hem feta. Perquè la nostra ment necessita diversió, adrenalina, entreteniment i sucre. És sucre i anar a cremar sucre. L'alimentació és una altre aspecte. Si nosaltres realment el que ensenyem és "para, la ment està en un lloc però tu estàs en un altre" Eh que a vegades et pilles i això , quan fem dues coses que l'alumne, moltes vegades, se sent identificat i es riu però se sent identificat que es a vegades anant pel carrer l'alumne diu " ya veras como me diga esto, y si le digo esto ay y ya veras como dice esto. Pues mira yo le voy.." I després no passa res.(últims 5 min) E n aquí se senten identificat però aleshores te n'adones de com funciona la teva ment. I un altre punt en el que a vegades se senten identificats és quan ens contestem a nosaltres mateixos , "és que tal." "Oye vale ya va, para". Si ens contestem és que no som la nostra ment. Com a mínim hi ha un altre punt de consciència. I això és una cosa que quasi..

Prenen consciència.

"Es verdad, yo me he contestado muchas veces .por tanto no solo son estos pensamientos" . Si aconseguixo no identificar-me a vegades el pensament és que mira mira lo que me acaba de decir esta guarra, para para jo no sóc aquest pensament. Aquesta persona jo que vull. Que estigui malament , si si. Eh per què vull que estigui malament. Si si . Jo que vull? Estar bé ,no? Pues yo estoy bien. Això és molt difícil però partint des d'aquest canvi quasi de paradigma , partint d'aquest canvi de presència. Per mi això és clau i si això som capaços de portar-ho a les noves tecnologies sabrem fer ús d'elles per què? Segurament en necessitarem.

Jo crec que l'educació s'anirà complicant amb els anys també degut a tot això.

Tota la informació que tenen

Saber-la destriar els joves

Això això, principalment és saber-la destriar, saber seleccionar, és saber tenir un sentit crític, un criteri propi, no creure't qualsevol cosa.

És complicat això.

Per la meva part si vols afegir alguna cosa més hem acabat . Moltes gràcies.

ENTREVISTA MARE D'ALUMNE DE 1er d'ESO

Quina valoració us mereix la situació actual de les relacions del centre escolar de secundària del municipi de Gurb, de relacions entre el personal del centre, de l'alumnat i les famílies.

Jo, en el meu cas particular, al tractar-se d'un institut petit, he tingut la sort de no ser gaires a la classe i amb el tutor hem tingut molt bona relació, tant a nivell telefònic com a nivell de correus electrònics. Qualsevol cosa és comentada i m'he senti ben assistida en aquest aspecte.

La relació entre alumnes – professorat?

També correcta.

I entre alumnes – alumnes? Sempre et preguntaré triangularment, famílies, alumnes i professors, les relacions entre els diferents membres.

Pel que m'ha arribat a mi, sé que s'ha treballat molt perquè hi hagués una bona convivència, perquè es respectessin els nens, els uns a uns altres; quan hi havia un conflicte en parlaven tota la classe. Això és el que m'han explicat a mi doncs jo, evidentment no hi era. S'ha treballat molt el treball cooperatiu i que es respectessin sobretot entre ells.

O sigui la valoració general és bona.

Ets sents preocupada respecte a la convivència del centre i a les aules? Si ets sent preocupada, què és el que més et preocupa, i com creus tu es pot solucionar el tema de la convivència, dels conflictes? Quina creus, com a mare, és la millor manera?

A mi m'està bé la que els tenen, que se'n parli, que se'n parli en grups, que es parli del problema, que parlin entre ells, que busquin una solució entre ells, que és el que fan. Els reuneixen i els alumnes també intervenen quan s'ha de solucionar un conflicte. Els demanen la seva opinió i a mi em sembla que això està bé.

Si el conflicte és molt greu, es fan assemblees.

Ho veig bé, inclús el meu fill s'ha queixat de que el fan netejar moltes vegades les lleres del riu que tenen al costat o netejar el pati. El meu fill es queixa molt i suposo que com ell es queixen molt, però jo com a mare ho veig perfecte. Ho trobo bé.

Quins són els agents que requereixen d'un paper més actiu en el tema de resoldre conflictes i quins tipus de competències o

funcions han de fer. A quins els recau la responsabilitat de la gestió del conflicte? Tu qui creus qui són?

Jo crec que són els professors i la psicòloga. Hi ha una persona, la Judit, que ara no me'n recordo.

La psicopedagoga.

A mi em sembla que són aquests.

Hauria de ser una cosa conjunta, que no recaigui en una persona sola perquè llavors el criteri... Sempre va bé el parlar-ne en grup. El que té una idea o una altra. Jo crec que guanya la idea de tenir una sèrie d'opinions i arribar a un consens. Que hi hagin varies opinions.

Quins valors creus que té l'alumnat? O quins valors creus que els hi falta?

Uf, uf. Jo no sé si és per qüestió de la preadolescència, però valors en falten. Malauradament, en falten. El respecte envers els altres, són egoistes, molt materialistes, en general. Ho tenen tot i els hi costa valorar les coses. Per mi, resumit, és això.

I què creus es podria fer, des de les famílies, des dels centres.

No desistir, tenir molta paciència i fer-los valorar el que tenen i que vegin que hi ha un altre món perquè Gurb és una mica elitista.

Tu creus que això és per les característiques socioeconòmiques del centre?

Sí, sí. Del centre i de les famílies.

Del context.

Sí. Perquè si anem per Vic i veiem la immigració, queda com una cosa molt llunyana. No l'han viscuda, per ells són coses dolentes, tenen aquella por al que és desconegut. Viuen com en una bombolla, perquè el nivell adquisitiu, en general és alt, tenen de tot.

Bàsicament en el tema dels valors, la resposta que m'has donat tu, coincideix amb la resposta que m'han donat els professors i els pares. El tema de preguntar molt, per què he de fer això...

Sí, sí. Ara no sé com dir-ho. L'esforç, la teoria de l'esforç. Els hi falta molt. Els hem donat tot, això de treballar molt per aconseguir una cosa els costa molt. Jo parlo del meu fill però comentant amb altres pares, jo crec que és una cosa bastant general.

Creus que hi ha algun tipus de discriminació entre els alumnes? Entre ells mateixos?

Sí, sí. Suposo que és l'edat, però sí. Hi ha el pingat, el marginat. Ja es posa una etiqueta. Això ha passat sempre, perquè jo recordo que a la meua època també. En aquest sentit són cruels. No són tots estàndards i el que es despenja una mica...

Per quins motius creus que es donen? Quin tipus de discriminació hi ha?

Més de rols. Has de ser enrotllat , has de fer el mateix que tothom. Un nen que no sigui de futbol, ja és no sé què. El que és més infantil ja no entra en el grup.

Queda més apartat.

La meva visió és aquesta.

Quins esdeveniments reforcen la convivència entre el personal educatiu i els alumnes? Què és el que fa que hi hagi bon vincle entre els alumnes i els professors?

Jo penso que quan fan activitats no docents, entre cometes, que hi hagi una reunió, una tutoria, que facin una sortida. Aquí és quan es coneixen fora del context, quan es poden establir uns vincles diferents o que realment s'uneixin més, que es coneguin d'una manera diferent a la classe magistral, nens escoltant i professor parlant. S'han de fer activitats on hi hagi més convivència.

I entre les famílies i el centre educatiu? Tu creus que hi ha una bona relació entre les famílies i el centre?

A primària ens coneixem més però a l'ESO no ens coneixem tant els pares. És qüestió d'anar a alguna d'aquestes conferències que és fan o xerrades però jo penso que aquí ja no ens impliquem tant com a famílies. A primària es fan arrossades, els pastorets, hi ha alguna cosa per unir els pares. Però aquí no hi ha.

I el centre no fa res?

Per trobar-nos pares, alumnes i professors?

Sí, sí. Per exemple.

No, no es fa.

Quins esdeveniments obstaculitzen la relació entre famílies i el centre, entre nans i els professors o que hagin conflictes?

No sé. Jo he trobat que hi ha hagut comunicació.

Tu, en termes generals, has vist alguna vegada alguna situació on hi hagi conflicte?

M'han arribat coses puntuals d'algun fet que ha passat. Han avisat els pares, han avisat els nens, però clar han hagut diversitat d'opinions, ha hagut conflicte. Jo no he participat d'això, són coses que m'han arribat però jo el sistema de parlar-ne, de trobar-se, jo ho trobo bé la manera de voler solucionar-lo. Ara clar, quan les opinions són diferents, a vegades, costa. El plantejament de trobar-se i parlar-ne tots , jo crec que és el que ha de ser. Ara si se soluciona o no...

I si no se soluciona, tu per què creus què és? Quan hi ha un conflicte i no s'acaba solucionant? Sí que m'ha sortit que hi han hagut alguns nens que han hagut de canviar-se de centre o alguna cosa així. A què creus que és degut?

Els professors tenen una visió del conflicte, els pares tenen una altra i aquí no hi ha connexió possible

No hi ha hagut unanimitat.

Exacte.

Has dit que sí que existeix coordinació en el centre. Entre les famílies, quin tipus de coordinació hi ha?

Això que t'he dit: per correu electrònic, per telèfon. Sempre hi ha una col·laboració directe amb el professor. Pel que a mi respecte, m'han informat si l'ha sonat el mòbil, si un dia no ha fet alguna cosa, si l'han hagut d'expulsar algun dia de classe per fer alguna cosa malament. Això m'ha arribat, he estat informada de tot.

Tu creus que és coherent el projecte educatiu del centre?

Coherent sí, quan te l'expliquen és fantàstic. Si això serà positiu i donarà fruits... Els volen que els nens pensin, rumiïn, que hi hagi molt treball cooperatiu, però a mi en dona la sensació que a la pràctica molts s'escapen. El projecte està molt bé teòricament però posat a la pràctica es despenguen coses.

En quin sentit?

En aquest, sobretot en els treballs cooperatius. Està molt bé treballar en grup però en el meu cas concret, que és el que conec, si es pot escapar de fer el projecte s'escapa. El fan els altres, un no treballa, sempre toca treballar al mateix. Llavors, posat a la pràctica no és objectiu

Això és que el t'arriba del teu fill.

Exacte.

Tu creus que aquest treball cooperatiu pot reduir els conflicte i augmentar la convivència?

Sí, sí. Jo crec en això però suposo que hi hauria d'haver algú que els controli.

Creus que pot anar bé per a la convivència però pot ser a alguns nens, pel currículum, els hi costa més.

O potser se'ls oblida controlar-los més com treballen, però a nivell de convivència ho trobo bé.

Quines coses ofereix el centre a les famílies? Quins recursos teniu?

Ens ofereix el servei de menjador, a través de l'AMPA, les extraescolars, el omplir buit d'horaris per a que les famílies s'ho puguin combinar més bé.

Existeix un equilibri entre les exigències i els recursos? Entre el que els pares demaneu i el que hi ha?

Sí, sí. Sempre a través de l'AMPA, per això. Ara que tindrem les tardes buides, hem demanat que es faci el servei de menjador a uns preus que puguin ser assequibles perquè les famílies puguin combinar-se i han dit que sí. També es cuiden del casal d'estiu, es cuiden d'omplir aquests buits dels horaris.

Normalment a través de l'AMPA és quan hi ha relació amb l'equip directiu. Sí, sí. L'AMPA és la que ens representa.

Per bé o per malament, ha passat alguna cosa que t'ha semblat especialment important l'any passat? Sempre parlem de temes de convivència, de conflictes.

A mi o del que m'ha arribat? És que del que t'arriba mai no saps. Per mi, no ha passat.

I a nivell de centre, encara que no sigui realment cert, t'ha passat algun esdeveniment? Hi ha hagut algun conflicte greu?

No, no.

Tu creus que existeix algun cas de discriminació o bullying entre els alumnes?

Clar, a mi m'ha arribat un cas però jo no el conec directament. M'ha arribat que hi ha hagut. El que passa és que quan sens una part, sens una altra... suposo que tot no és blanc o negre i que hi ha molts matisos. No puc opinar d'alguna cosa que jo no he viscut personalment.

Tu creus que el centre està predisposat a treballar aquest tipus de situació? Tu creus que la manera en que s'aborden és la correcta?

Jo crec que sí. Pel que sé, intenten parlar-ne, com ja he dit abans. Quan hi ha una cosa, se'n parla, s'intenta solucionar, no passen de tot.

Com s'aborden les situacions de bullying?

Pel que jo sé, van parlar amb els pares, van parlar amb el centre. M'he suposat que estava la psicopedagoga, no sé si estaven els serveis socials. En el de bullying no però en un altre van intervenir els mossos d'esquadra. No me'n recordo si estava també un representant de l'ajuntament. Es mira de consensuar. No sé si hauria de fer alguna cosa més.

El projecte que té l'institut és treballar aquest tipus de situació, detectar-les, abordar-les?

I no hi ha una opinió unilateral. Jo penso que es busca el consens de tots els factors que hi intervenen. Em sembla que és així.

Tu creus que existeix algun tipus de prevenció davant de situacions de risc, de patir assetjament, bullying.

Ho desconec. No ens en han parlat mai d'això. Els pares confiem que, si els professors detecten alguna cosa, ho faran saber o, d'ofici, ells deuen tenir un protocol. Jo confio que el tinguin i que, quan detectin alguna cosa, actuïn d'ofici. Espero que sigui així.

Com aquí treballen bastant amb temes d'ordinador, un apartat del treball serà sobre la utilització d'aquestes tecnologies. Com creus que afecten les noves tecnologies? Quan parlem d'aquestes, ens referim a videojocs, internet, telèfons mòbils, xarxes socials. La conducta dels joves, en general.

Uf. D'això precisament vaig anar a una xerrada que es va fer sobre com gestionar aquestes coses. En el meu cas concret, jo veig que moltes vegades s'aïlla. Ja no vol sortir amb els amics, amb la bici, perquè està amb un joc nou. Això porta això. En el meu cas concret també veig que moltes vegades es posa més nerviós del compte. Evidentment hem de dosificar. Però per altra banda, en aquesta xerrada que vaig anar, on molts pares pensaven només en les bicis i en les cabanes, ens vans dir "oblideu-vos de les cabanes. El que viu al mig de Vic, no pot anar al carrer a fer una cabana". Ara és el que hi ha i s'ha de dosificar. Evidentment hi ha molts llocs didàctics que estan molt bé, però els hi agrada els de guerres i lluites. Estan molt bé les noves tecnologies, és el món que ens toca viure, però s'ha de controlar més, s'ha de controlar molt. A vegades els pares quan els veiem jugar, pensem que ja està bé i els pares els hem de seguir més, veure a què juguen i què fan. No ens ha de fer por, "l'ordinador és dolent, els videojocs són dolents" no, però...

Quins mitjans tecnològics creus que s'utilitzen amb més freqüència? Què és el què utilitzen més els joves avui en dia?

Ordinador, facebook, internet, xarxes socials.

Quins creus tu que són els riscos relacionats amb l'ús dels nois i noies d'aquestes tecnologies? Internet, telèfon mòbil i videojocs.

Estan en una edat molt vulnerable perquè ells es pensen que ja són grans. Han passat de primària a secundària i total és un setè nostre. Són molt innocents, molt vulnerables. S'ho creuen tot i no veuen els perills de penjar fotos, d'agafar desconeguts, quants més amics tens millor. Ells no són conscients del perill i, bàsicament per mi, aquest és el problema.

Parlant del teu fill en concret, t'has trobat amb alguna cosa, algun problema relacionat amb això?

No, perquè l'ordinador el tenim al menjador i ell sap que jo no estic allà però que tots els seus amics han de ser coneguts i, de tant en tant, els reviso. Hem parlat molt i de moment, que jo sàpiga, la cosa està controlada. El nen sap de pàgines on no ha d'entrar i de moment ho portem bastant bé.

Quins creus què són els efectes relacionats amb aquestes noves conductes i pràctiques al llarg del temps? A gran termini, a curt termini. Què creus que heu de fer els pares per resoldre aquests conflictes i problemes?

El que he observat jo és que del facebook parlen molt i es poden dir "t'estimo" amb facilitat, però es troben, per exemple, passejant per Vic i no són capaços de dir-se res. Jo "flipo" amb aquesta història; l'efecte que veig és per la màquina són capaços de parlar-se i d'explicar-se i després el cara-cara...

És desinhibeixen

I el cara-cara els hi costa una barbaritat. Jo ho trobo esgarrifós això.

Tu creus que la majoria dels pares en són conscients d'aquests riscos i saben que estan fent els seus fills en la xarxa? Una visió general.

Jo penso que sí, és un tema que preocupa als pares, que la majoria deuen estar una mica a sobre. Clar depèn de quines pàgines web veus que t'ensenya el teu fill i depèn de quines fotos; tampoc sé si són molt conscients els pares.

Tu creus que hi ha molta escletxa entre pares i fills en tot això?

Sí, perquè si hi ha pares que no han tocat mai un ordinador, és difícil poder educar en aquest sentit. Si és un tema desconegut per nosaltres ...

Ets fas el facebook realment per saber com va. Molts sí que suposo però d'altres potser no tenen ni ordinador ni saben. És un problema.

Com haurem d'educar a les generacions futures en tot això?

Coneixent el tema. Jo crec que és important que els pares hi entrem. A més, també és cert que s'han fet xerrades a nivell d'institut. Han vingut els mossos d'esquadra i els han explicat coses que han passat.

Tu creus què són útils aquestes xerrades?

En el meu cas, sí. Va arribar "tocadet". Sí, sí. Són útils.

Val. Perquè també m'havia sortit que alguna d'aquestes xerrades havia provocat l'efecte contrari. "No feu això" i les mares s'havien trobat cada cas.

Ah, en el meu cas no.

Doncs el meu amb això va quedar tocat. Sí, sí. Va ser en positiu. Per mi va ser positiu.

I temes positius de les noves tecnologies, per no entrar només en casos negatius.

Estem anant cap aquí i no podem negar la realitat. És així. En el món laboral, es trobaran l'ordinador davant. És que se'l trobaran. I clar, és positiu. L'han de dominar, l'han de saber. Sí, però sobretot educar en aquest sentit, formar i que sàpiguen els pros i els contres, però que ho sàpiguen. No deixar-los allà amb la màquina i hala. Una assignatura de l'institut podria ser "com treballar". Es veu que ja els expliquen. Sobretot incidir molt, perquè jo crec que és una edat molt vulnerable.

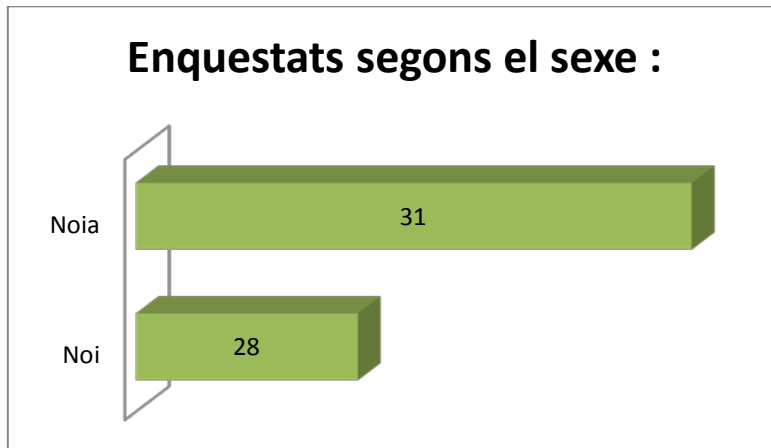
Per la meva part, ja res més. Si vols afegir alguna cosa més.

No, no. Molt bé.

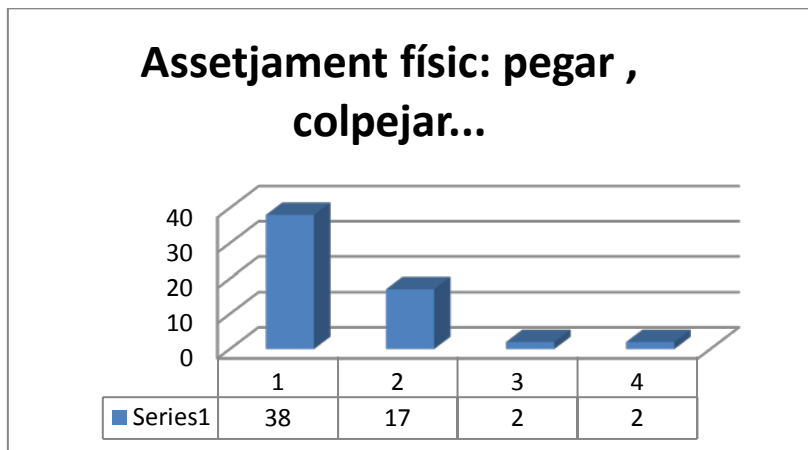
Annexos II

GRÀFICS I TAULES

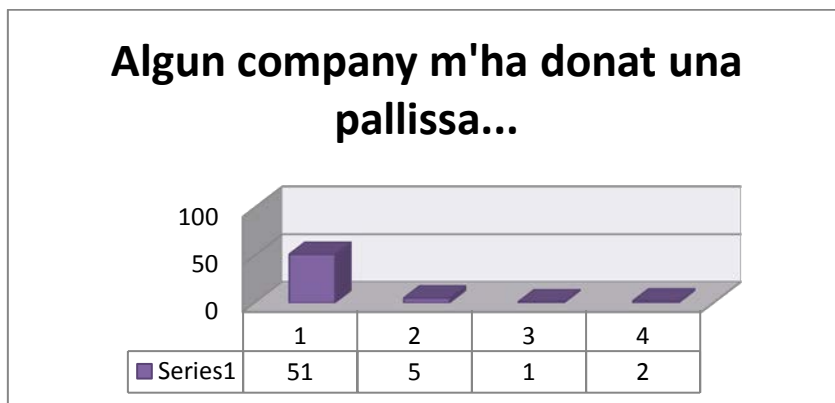
- **Figura 1: Classificació dels enquestats segons el sexe**

- **Figura 2: Assetjament físic**

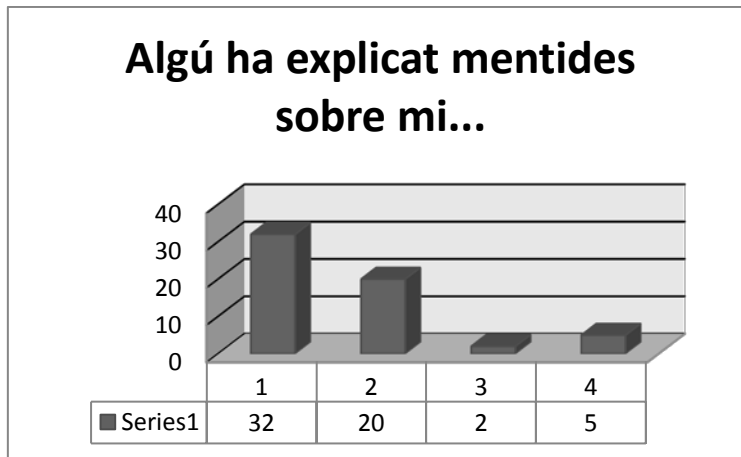

- **Figura 3: Algun company m'ha donat una pallissa ?**

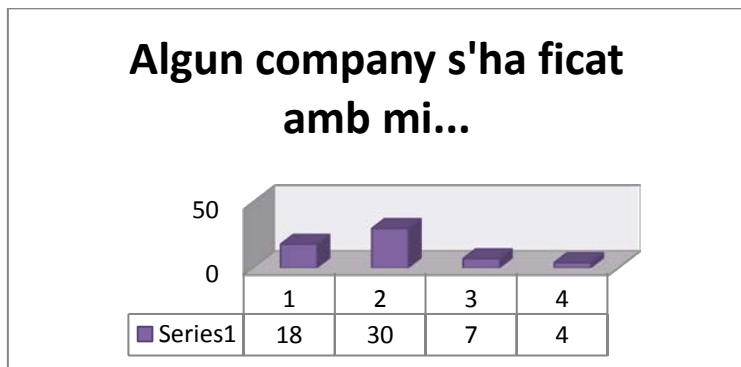

-

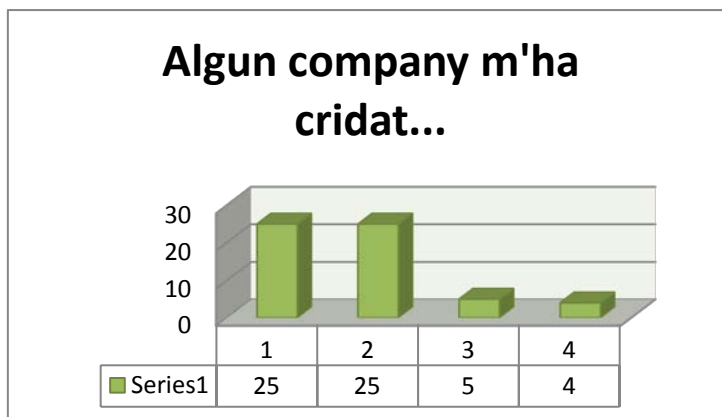
- **Figura 4: Algú ha explicat mentides sobre mi.**

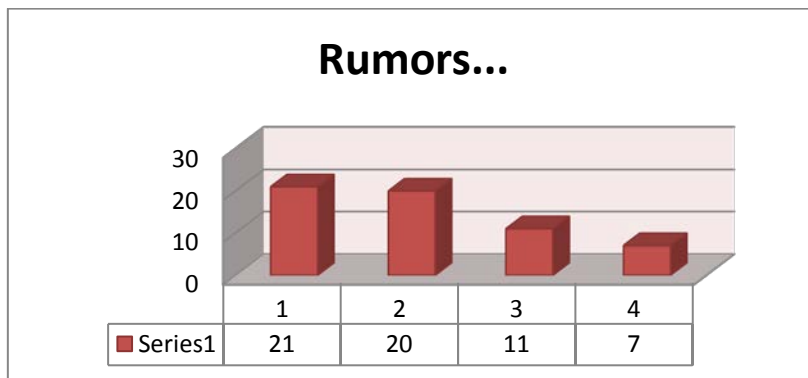
- **Figura 5: Assetjament verbal**

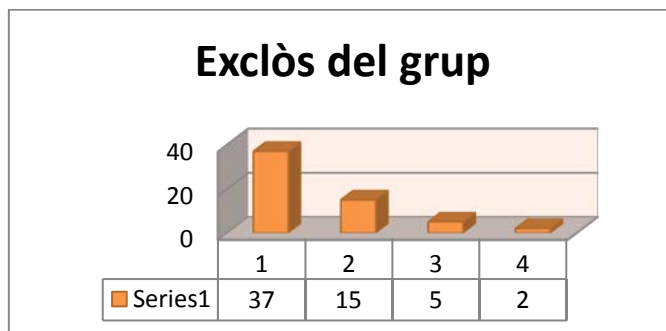
- **Figura 6: La pregunta feia referència sobre si algun company li havia cridat mai.**

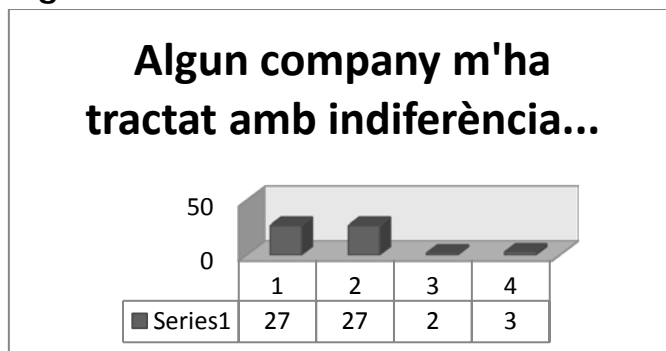
- **Figura 7: Algú ha explicat rumors sobre mi...**

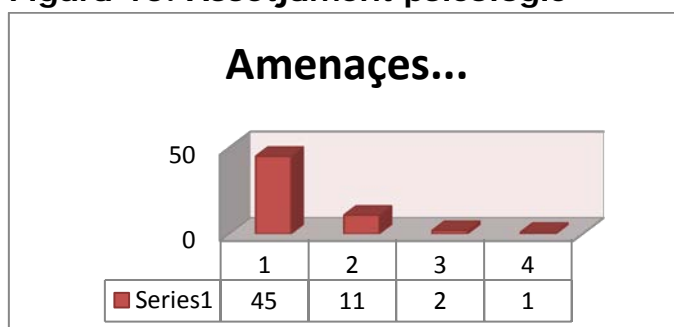
- **Figura 8: Excloure del grup**

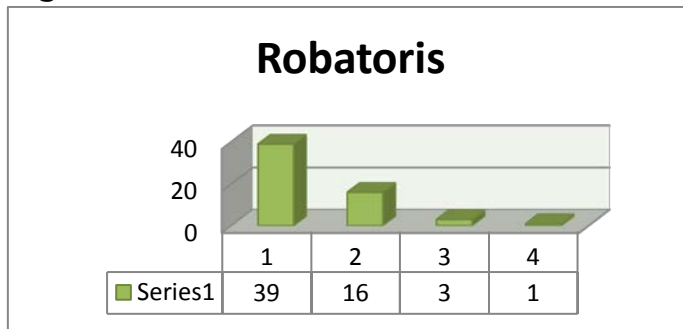
- **Figura 9**

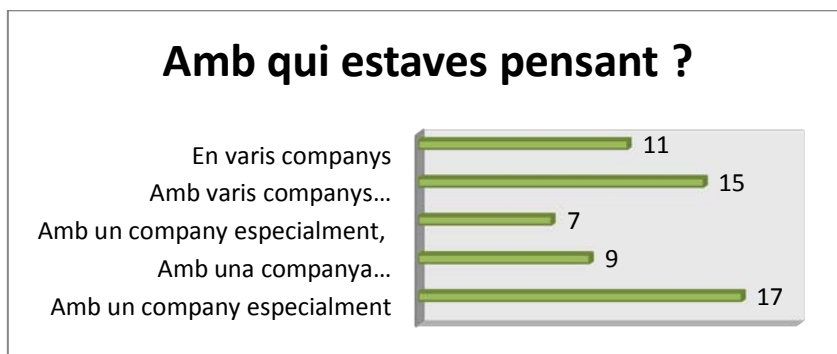
- **Figura 10: Assetjament psicològic**

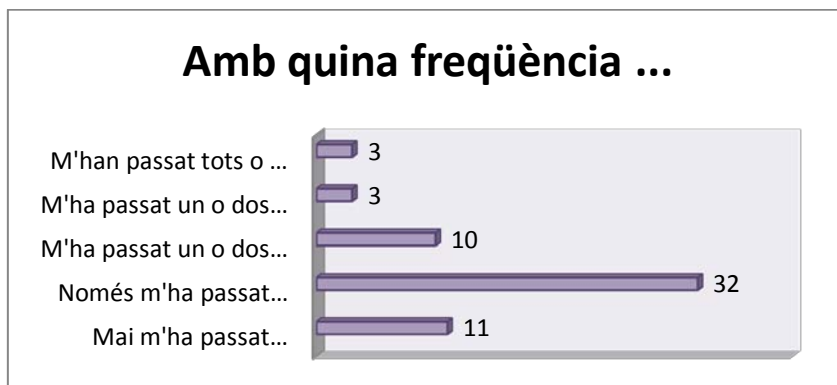
- **Figura 11**

- **Figura 12: Qui és el responsable d'aquests assetjaments.**

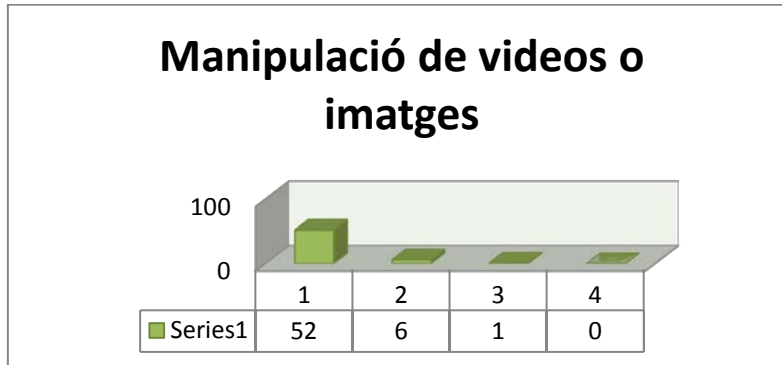

- **Figura 13: Amb quina freqüència.**

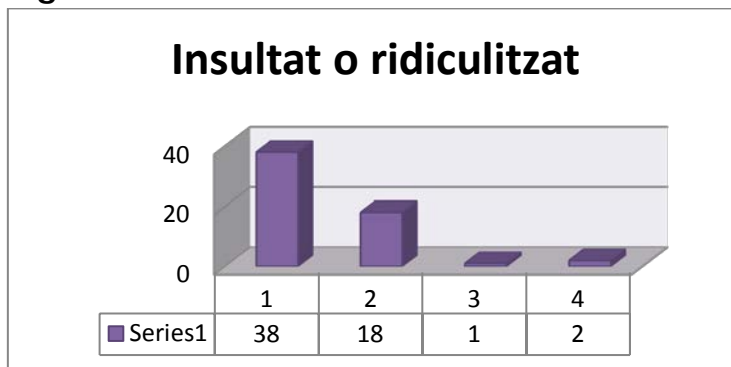

ASSETJAMENT MITJANÇANT L'ÚS DE LES TIC

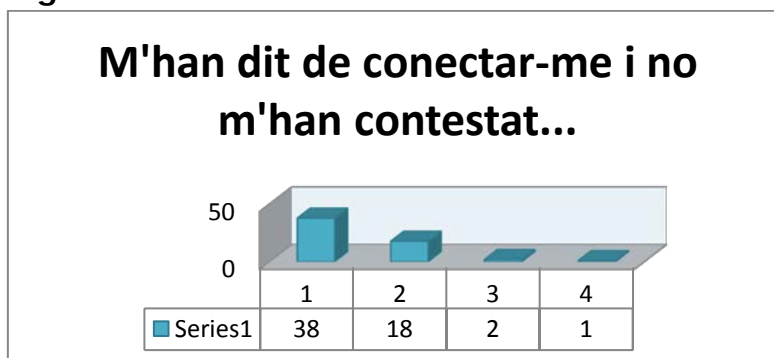
- **Figura 14: Telèfon Mòbil**

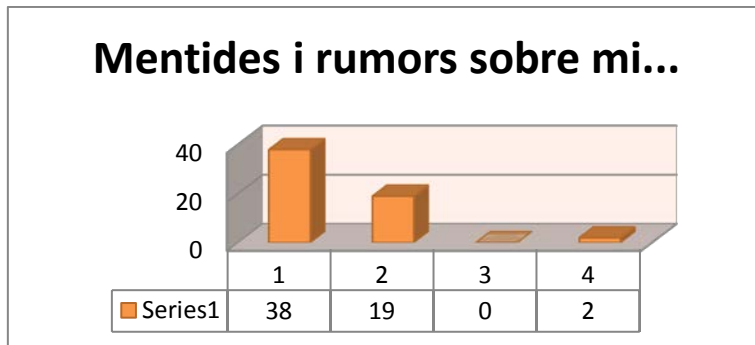
- **Figura 15: Internet**

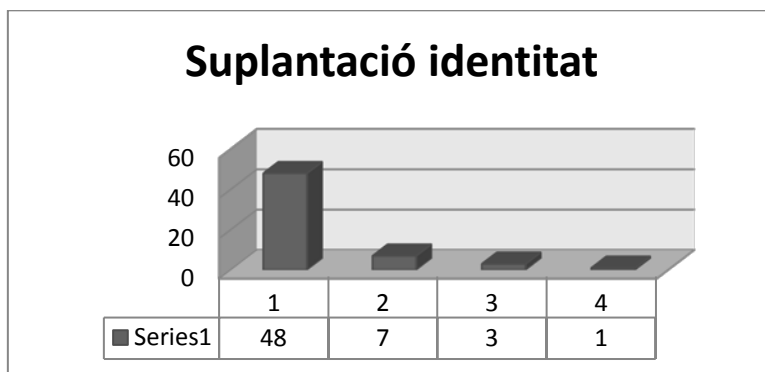
- **Figura 16**

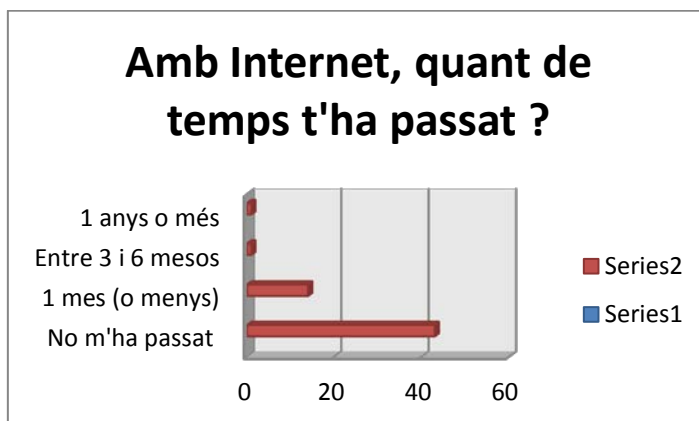
- **Figura 17**

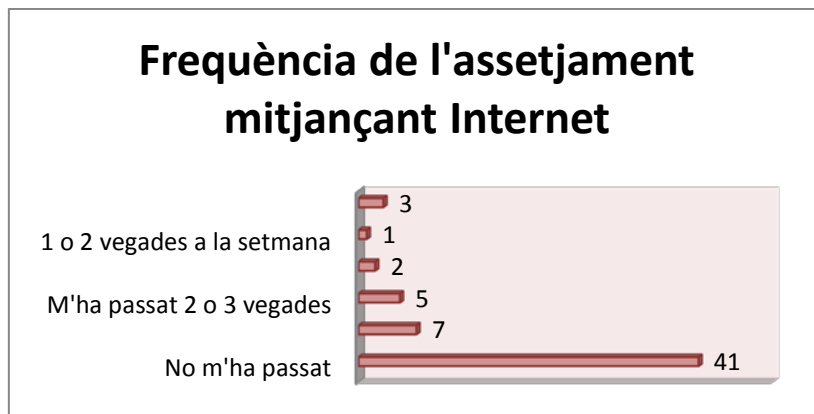
- **Figura 18**

- **Figura 19: Cronicitat**

- **Figura 20: Frequència**

Annex III

Programa d'Intervenció en Prevenció de l'assetjament escolar

PROGRAMA D'INTERVENCIÓ

OBJECTIU PRINCIPAL DE LA INTERVENCIÓ: Prevenció de la violència escolar i millora de la convivència del centre.

La nostra intervenció se centrarà en la **disminució de la incidència o eliminació dels factors de risc** tant del centre, com de l'alumnat professorat i família, i **optimitzar la transmissió i posta en pràctica d'habilitats socials i competència social** que afavoreixin la llibertat personal, la responsabilitat, la ciutadania democràtica, la solidaritat, la tolerància, la igualtat, el respecte i la justícia, així com ajudar a superar qualsevol discriminació, **l'educació per la prevenció de conflictes i per la resolució pacífica dels mateixos i també la no-violència en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.**

OBJECTIUS	OBJECTIUS ESPECÍFICS
<p>1. Educació per la prevenció de conflictes i per la resolució pacífica dels mateixos en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social.</p>	<p><u>Àmbit d'intervenció: Alumnes.</u> 1.1.- Conscienciar dels beneficis del respecte de les normes de convivència. 1.2.- Atendre les necessitats dels alumnes i detectar conflictes. 1.3.- La resolució dels conflictes mitjançant el tracte entre iguals. <u>Àmbit d'intervenció: Professors.</u> 1.1.- Identificar els casos de violència escolar i conèixer el protocol. 1.2.- Millorar el clima de treball i convivència del professorat. 1.3.- Aconseguir que els docents proposin activitats que motivin la convivència entre alumnes. 1.4.- Millorar l'efectivitat de l'aplicació de les normes de convivència.</p>
<p>2. Optimització de la transmissió i posta en pràctica d'habilitats socials i competència social.</p>	<p><u>Àmbit d'intervenció: Alumnes.</u> 2.1.- Ajudar a un millor coneixement de les pròpies capacitats, motivacions i interessos. 2.2.- Millorar la pràctica d'habilitats socials i competència social. <u>Àmbit d'intervenció: Professors.</u> 2.1.- Promoure la competència social en els alumnes. <u>Àmbit d'intervenció: Famílies.</u> 2.1.- Col·laborar en la transmissió d'habilitats socials en els seus fills.</p>

<p>3. Disminució de la incidència o eliminació dels factors de risc tant del centre com de l'alumnat, professorat i família.</p>	<p><u>Àmbit d'intervenció: Alumnes.</u> 2.1.- Foment del respecte a la diversitat i convivència entre alumnes de diferent ètnia. 2.2.- Detectar casos d'absentisme i fer-los disminuir. <u>Àmbit d'intervenció: Famílies.</u> 2.1.- Millorar la col·laboració i implicació dels pares amb el centre en respecte al comportament dels alumnes.</p>
---	---

- **Metodologia a utilitzar:**

En aquesta intervenció assumirem el punt de vista de l'enfocament ecològic (Bronfenbrenner, 1997), considerant que les causalitats que donen com a resultat els problemes del centre són interaccions entre patrons variables a tots els nivells, des de el personal o familiar fins a l'organització i clima del centre. D'aquí ve la necessitat d'intervenir en els diferents subsistemes que integren el centre escolar, a nivell de l'alumne, de la classe, de la convivència en el centre i dels pares i famílies. En l'optimització de les habilitats socials també seguirem els fonaments del model ecològic. Assumim que els dèficits d'habilitats dels alumnes no són inherents a l'adolescent, sinó de la vulnerabilitat davant el context particular que el rodeja. Per tant en el nostre programa si volem optimitzar la competència social hem de proporcionar recursos en l'entorn per facilitar el desenvolupament d'habilitats i produir canvis i modificacions de les condicions de risc.

Tot i que el nostre enfocament serà l'ecològic les tècniques d'intervenció que utilitzarem seran variades, des de tècniques conductuals fins a cognitives i de control de l'entorn.

Pel primer objectiu "**1. Educació per la prevenció de conflictes i per la resolució pacífica dels mateixos en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social**", emprarem les següents tècniques:

- Grups de discussió: Podem definir-lo seguint a Muchielli com "aquell grup, l'objectiu del qual és fer una confrontació d'opinions, d'idees o de sentiments, amb la finalitat d'arribar a unes conclusions, un acord o unes decisions" (Muchielli, 1972).
- Reunions: Les reunions s'usen amb el propòsit de discutir un tema o un assumpte predeterminat. Són molt útils per cultivar el contacte personal, la comunicació, i compartir coneixements.
- Entrenament en resolució de problemes interpersonals: s'entrenen habilitats implicades en la resolució de conflictes

interpersonals com; habilitat per elaborar un pensament alternatiu que impliqui diverses solucions davant un problema, capacitat per establir una relació causa - efecte entre la pròpia conducta i els efectes que aquesta produeix, pensament per avaluar els efectes positius o negatius de les solucions plantejades, i capacitat per planificar els mitjans o passos necessaris per assolir una meta final.

- Millora del clima de relació; propiciarà la comunicació positiva basada en l'acceptació incondicional de cada alumne, el modelat continu del professor i l'establiment de metes i objectius, tant grupals com individuals.
- Activitats participatives: activitats que impliquin la repartició de funcions i responsabilitats que busquin la necessitat d'aconseguir el consens grupal i l'èxit entre tots, suposa un desenvolupament d'aspectes que afavoreixen el sentiment de pertinença a un grup i d'identificació amb els iguals.
- Context facilitador i reforçador: si la resolució pacífica de conflictes són valorades per l'entorn, augmentarà la possibilitat d'adquirir-les i posar-les en pràctica.

En el segon objectiu "**2. Optimització de la transmissió i posta en pràctica d'habilitats socials i competència social**" usarem les següents tècniques d'intervenció:

- Instruccions: s'usen de forma fonamental en l'inici del programa d'optimització d'habilitats, encara que s'utilitzaran al llarg de tot l'entrenament. Inclouen informació específica dels comportaments adequats, explicacions clares dels mateixos, i raons que expliquen la importància d'aquestes conductes.
- Modelat: consisteix en que una persona competent en les conductes objecte d'entrenament, les emet de forma adequada en presència dels subjectes que seran entrenats i aquesta execució sigui reforçada.
- Role-playing: consisteix en practicar massivament les conductes que són objecte de intervenció per valorar-les i en conseqüència reforçar-les o no immediatament.
- Retroalimentació: en realitat és en part inseparable de la representació conductual, sol realitzar-se immediatament després, o inclús de forma simultània, ja que consisteix en proporcionar informació al subjecte del grau de competència que ha mostrat en l'execució de les habilitats socials perquè aquest pugui perfeccionar-les.
- Reforçament: es tracta de proporcionar conseqüències positives al subjecte quan aquest hagi emès les conductes adequades o ha realitzat alguna de les aproximacions que es desitgi reforçar.
- Reestructuració cognitiva: és un conjunt d'estratègies que intenten fer al subjecte conscient dels seus errors i distorsions

cognitives, amb el fi de controlar les seves auto verbalitzacions i pensaments negatius.

Per últim pel tercer objectiu "**3. Disminució de la incidència o eliminació dels factors de risc tant del centre com de l'alumnat, professorat i família**", s'empraran les següents tècniques:

- Tutories entre iguals: contribueixen a que els iguals ajudin a aquells companys que no coneixen que son diferents en aspectes cognitius, cronològics, ètnics... i augmenta l'acceptació mútua i l'assoliment de metes comuns interpersonalment. Aquesta tècnica l'emprarem pel foment de la bona relació entre grups de diferent ètnia o cultura de l'escola.
- Activitats participatives i reunions: hem definit els conceptes en els punts anteriors.
- Tècniques de control de l'entorn: penalitzar les conductes inadequades (per exemple l'absentisme) i reforçar positivament les adequades (arribar a l'hora a classe).

Planificació del programa

Destinatari de la intervenció: **ALUMNES**

DENOMINACIÓ	OBJECTIU	ACTIVITATS	METODOLOGIA	RESPONSABLE	TEMPORALITZACIÓ	RECURSOS
Programa d'activitats multiculturals	Foment pel respecte a la diversitat i convivència entre alumnes de diferent ètnia	Tornejos esportius. Tutoria entre iguals	Activitats participatives Tutoria entre iguals	Departament d'Activitats Extraescolars Tutors	Des de octubre fins al juny (durant tot el curs escolar)	Instal·lacions esportives del centre i els seus materials. Professor d'educació física.
Recollida d'informació dels alumnes.	Atendre les necessitats dels alumnes i detectar conflictes.	Reunions periòdiques amb la junta de delegats. Informe dels alumnes individual i de grup.	Reunions, taula rodona. Enquestes a través de tutoria.	Cap d'estudis	Cada trimestre.	Enquestes per prevenir les situacions conflictives i Bullying.
Creació d'una aula de convivència	La resolució mitjançant el tracte entre iguals	Les pròpies del funcionament de l'aula	Persuasió i dissuasió. Discussió entre iguals. Context facilitador i reforçador	Els membres de l'aula coordinats pel cap d'estudis i departament d'orientació.	Des d'octubre fins al juny (durant tot el curs escolar)	Un espai on reunir-se.
Pla d'actuació en casos d'absentisme	Detectar els casos d'absentisme i fer-los disminuir.	Recopilació d'informació sobre absentisme. Comunicacions a les famílies.	Seguiment a través de reunions amb els tutors.	Tot el professorat	Des d'octubre fins al juny (durant tot el curs escolar)	Fulls de registre d'absentisme.

Pla d'acció tutorial	Ajudar a un millor coneixement de les pròpies capacitats, motivacions i interessos.	Exercicis dins l'espai de tutoria	Millora del clima de relació. Activitats participatives. Clarificació de valors i reestructuració cognitiva. Context facilitador i reforçador.	Departament d'orientació i tutors	Des d'octubre fins al juny (durant tot el curs escolar)	L'aula i el seu material.
Difusió dels drets i deures i normes de convivència	Conscienciar dels beneficis del respecte de les normes de convivència	Explicació als alumnes de les normes de convivència	Discussió entre iguals. Instrucció. Activitats participatives a les tutories.	Tutors	Durant el mes d'octubre.	Resum dels drets i deures, i de les normes de convivència.
Programa d'habilitats socials	Millorar les capacitats dels alumnes en quan a la convivència	Les previstes en el programa	Consultar el Document 1 de l'annex .	Tutors i psicòleg del centre.	D'octubre a novembre.	Espai de l'aula

Destinatari de la intervenció: **PROFESSORS**

DENOMINACIÓ	OBJECTIU	ACTIVITATS	METODOLOGIA	RESPONSABLE	TEMPORALITZACIÓ	RECURSOS
Pla d'actuació en casos de violència escolar	Identificar els casos de violència escolar i conèixer el protocol	Difusió entre el professorat de les claus i terminologia específica per identificar la	Reunions entre tutors. Tècniques de control de l'entorn	Tot el professorat	Durant tot el curs.	Resum amb les claus i terminologia empleada pels casos de violència

	d'actuació	violència escolar i difusió del protocol				escolar i resum del protocol d'actuació.
Foment de les relacions entre el professorat	Millorar el clima de treball i convivència entre el professorat.	Reunions periòdiques per aclarir discrepàncies.	Activitats participatives i grup de discussió.	Tot el professorat	Periodicitat mensual.	Una aula de reunió.
Fomentar el disseny d'activitats que millorin el clima de convivència	Aconseguir que els docents proposin activitats que motivin la convivència entre alumnes	Comunicació d'aquestes activitats als departaments perquè s'incloguin en la programació.	Activitats participatives	Professorat.	Durant tot el curso escolar.	Material propi de l'aula.
Difusió de les normes de convivència	Millorar l'efectivitat en l'aplicació d'aquestes normes.	Entrega d'una còpia de les normes de convivència	Reunions i instrucció.	Caps d'estudi i departament i professorat	Durant el mes de setembre	Document de les normes de convivència
Formació en habilitats socials i conflictes en adolescents	Promoure la competència social en els alumnes	Reunió formativa amb el psicòleg del centre	Reunions i instruccions	Comissió psicopedagògica	Durant el primer trimestre.	Aula per reunir-se

Destinatari de la intervenció: **FAMÍLIES**

DENOMINACIÓ	OBJECTIU	ACTIVITATS	METODOLOGIA	RESPONSABLE	TEMPORALITZACIÓ	RECURSOS
Difusió de les normes de convivència i funcionament de l'institut	Millorar la col·laboració i implicació dels pares en respecte al comportament dels alumnes.	Reunió amb els pares després de l'avaluació inicial.	Reunions, instruccions.	Cap d'estudi, departament d'orientació, tutors	Al mes de setembre	Resum de les normes de convivència i de l'IES. Espai per reunir-se-
Formació en habilitats socials per adolescents	Col·laborar en el foment de la competència social en els seus fills	Reunió formativa	Reunions, instruccions, activitats participatives, grup de discussió	Departament d'orientació i tutors	Durant el primer trimestre.	Aula per reunir-se.

ANNEX

Document 1: Pla d'acció del programa d'habilitats socials aplicat als alumnes

Nº SESSIÓ	OBJECTIU	METODOLOGIA	ACTIVITAT	RECURSOS	TEMPORALITZACIÓ	INDICADORS D'AVAUACIÓ
1	Conèixer el programa d'intervenció en habilitats socials a desenvolupar. Comprendre què son les habilitats socials.	<ul style="list-style-type: none"> Dinàmica de grup. Instrucció Retroalimentació 	Coneixem el programa d'habilitats socials i comprenem el que són les habilitats socials	Pissarra Papers Bolígrafs	90 minuts	<ul style="list-style-type: none"> Formula preguntes sobre el programa Proposa temes per ser insertats al programa

2	Fomentar les relacions interpersonals positives amb els iguals i adults del seu entorn.	Instrucció	Conversem amb l'adult	Pissarra Papers Bolígrafs	90 minuts	Identifica i defineix les habilitats bàsiques per relacionar-se amb adults.
3	Fomentar la salutació com una expressió de cortesia i amabilitat	Role-Playing Retroalimentació	Saludem per ser amables.	Pissarra Papers Bolígrafs Vídeo	90 minuts	Practicar la salutació com a cortesia en dramatitzacions
4	Aprendre formes constructives de solucionar els conflictes	Instrucció i modelat Role-playing Retroalimentació	Solucionem de manera intel·ligent els conflictes que es presenten	Pissarra Papers Bolígrafs vídeo	90 minuts	Participa activament a la classe
5	Practicar les habilitats conversacionals	Instrucció Retroalimentació	Practiquem les habilitats conversacionals en la persona humana	Pissarra Papers Bolígrafs vídeo	90 minuts	Identifica les habilitats conversacionals que te.
6	Valorar la importància de saber iniciar, mantenir, acabar una conversació en un context	Role-playing Retroalimentació	Aprenem a iniciar, mantenir i finalitzar una conversació	Pissarra Papers Bolígrafs vídeo	90 minuts	Practica les habilitats d'iniciar, mantenir i finalitzar en una dramatització.
7	Conèixer les diverses tècniques per unir-se a una conversació	Instrucció Pràctica Retroalimentació	Coneixem tècniques per unir-nos a una conversació de grup.	Pissarra Papers Bolígrafs vídeo	90 minuts	Identifica les diferents tècniques per unir-se a una conversació de grup.

	grupal en un context donat.					
8	Definir les habilitats relacionades amb els sentiments i emocions propis	Instrucció retroalimentació	Coneixem les habilitats relacionades amb els sentiments i emocions	Pissarra Papers Bolígrafs vídeo	90 minuts	Identifica les habilitats relacionades amb les emocions i sentiments
9	Expressar mitjançant diversos medis les seves emocions agradables i desagradables de forma pertinent i adequada	Dinàmica grupal	Expressem les nostres emocions	Pissarra Papers bolígrafs	90 minuts	Identifica les emocions agradables i desagradables i la seva expressió.
10	Aprendre a defensar els propis drets i opinions en el context escolar i comunitat	Instrucció Role-playing retroalimentació	Reconeixem i defenem els nostres drets i opinions	Pissarra Papers bolígrafs	90 minuts	Pràctica d'habilitats de defensar els propis drets i opinions.

Annex IV

Pla de Convivència SES Gurb

PLA DE CONVIVÈNCIA

PRINCIPIS, EXPECTATIVES I CONDUCTES: Alumnes de 1r. A i 1r. B

Principis	Expectatives professorat i alumnes	Conductes	Conductes problema	Mesures correctores
<p>1. Volem que els alumnes i els professors utilitzin els coneixements, les destreses i les habilitats que posseeixen per resoldre problemes de forma autònoma, flexible, consensuada i creativa per tal de poder-se afirmar individualment i col·lectiva.</p>	<p>Ser reflexiu</p>	<p>1. Pensar abans de parlar i actuar.</p>	<p>1. Parlar abans de pensar. 2. Actuar de manera impulsiva, sense pensar.</p>	<p>1. Fer un advertiment sobre la conducta problema. 2. Fer un full de registre per ajudar a reflexionar i autocontrolar-se. 3. Sanció acadèmica.</p>
	<p>Tenir iniciativa</p>	<p>1. Treballar sense que t'ho diguin (amb autonomia). 2. No fer les coses per obligació. 3. Participar a la classe i en grups</p>	<p>1. No participar mai. 2. Creure's el rei i manar a la resta de companys/es. 3. Ser mandrós, apàtic. Demanar ajuda per tot.</p>	<p>1. Reconduir l'alumne cap a la conducta esperada amb gestos o verbalment i fomentar la seva participació en les activitats proposades. 2. Reconduir l'alumne per treballar</p>

		<p>cooperatius.</p> <p>4. Ser capaç de liderar amb esforç per tirar endavant la classe i el grup cooperatiu.</p>		<p>l'autocontrol i mesurar la reiterada intervenció a classe.</p> <p>3. Sanció acadèmica.</p>
	<p>Ser creatiu</p>	<p>1. Tenir bones idees.</p> <p>2. Proposar idees amb imaginació</p>	<p>1. Tenir tanta imaginació que crees coses molt allunyades de la realitat.</p> <p>2. No tenir idees bones i no pensar.</p>	<p>1. Quedar-te a l'hora del pati a fer les coses endarrerides fins que les acabis</p> <p>2. Fer un full d'avantatges i inconvenients.</p>

Principis	Expectatives professorat i alumnes	Conductes	Conductes problema	Mesures correctores
<p>2. Volem que els alumnes i els professors exerceixin la seva professió amb responsabilitat i actuïn de manera ètica per contribuir a l'èxit del centre, tot entenent que l'avaluació i l'autoafirmació és una bona estratègia per a la millora.</p>	Ser responsable	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fer tots els deures 2. Complir les normes 3. Fer la feina ben feta 4. Carregar la bateria 5. Organitzar i planificar les tasques acadèmiques. 6. Tenir cura del material i dels espais. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. No complir les normes 2. No fer els deures 3. No cuidar el material 4. Passar del que et diuen 5. Treballar desorganitzadament o sense seguir el pla de treball. 6. No mantenir els espais nets i endreçats. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fer deures a l'hora del pati 2. Pagar o reposar el material malmès 3. Fer a mà el què no pots fer per manca de bateria 4. Demanar disculpes i fer el què et diuen 5. Sanció acadèmica 6. Netejar els espais del centre.
	Ser honrat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dir la veritat/ser sincer 2. Reconèixer els 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dir mentides 2. Dir la veritat, però ferint les persones 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demanar disculpes en públic o per escrit. 2. Demanar ajuda

		errors 3. Demanar ajuda	3. No demanar ajuda	3. Sanció acadèmica
	Ser crític	1. Saber fer crítiques 2. Aprendre de les crítiques 3. Aprendre dels errors 4. Auto-avaluar-se	1. Criticar per molestar als companys 2. Criticar sense oferir alternatives. 3. Ofendre la gent 4. No acceptar les crítiques i no rectificar	1. Reconèixer l'error públicament 2. Demanar disculpes 3. Acceptar crítiques 4. Omplir un full de qualitats i defectes 5. Omplir una graella d'anàlisi de problemes 6. Sanció acadèmica

Principis	Expectatives professorat i alumnes	Conductes	Conductes problema	Mesures correctores
<p>3. Volem que els alumnes i els professors col·laborin entre ells i comparteixin el seu treball de manera assertiva a dintre el centre i amb l'entorn tot essent capaços de formular opinions amb independència de criteri.</p>	Ser col·laborador	<ol style="list-style-type: none"> 1. Contribuir amb el grup cooperatiu 2. Ajudar les altres persones que ho necessitin 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fer-li la feina als companys 2. Ser egoista i no ajudar 3. No intentar fer aportacions al grup. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reflexionar sobre l'actitud de poca col·laboració. 2. Avaluar el grau de participació.
	Ser assertiu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saber dir les coses amb bones maneres, educació i tranquil·lament; dient el que penses. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tenir intenció d'ofendre 2. Contestar malament. 3. Ser massa susceptible. 4. Reaccionar agressivament a un comentari. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reflexionar sobre la manera de dir les coses empàticament. 2. Rebobinar i fer-ho bé. 3. Donar temps per a la reflexió personal.

	Ser comunicatiu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Parlar amb el grup cooperatiu 2. Ajudar a fer anar bé el centre 3. Expressar-se i dir el que penses 	<ol style="list-style-type: none"> 1. No exterioritzar els propis pensaments 2. No relacionar-se amb les altres persones 3. Tenir vergonya de parlar dels teus problemes. Parlar massa 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Augmentar les activitats que permetin a l'alumne superar la introversió. 4. Advertir públicament de l'excés de comunicació. 5. Exigir que es demani torn de paraula. 6. Donar eines que millorar l'autocontrol.

	Ser empàtic	2. Entendre les persones i la societat 3. Estar per les altres persones 4. Tenir bons amics 5. Posar-te a la pell dels altres	2. Passar de tothom 3. No escoltar 4. Ficar-te a on no et demanen 5. Ser egoista i només pensar en tu	empàtic afecten a totes les conductes anteriorment descrites. Les mesures correctores s'aplicaran en funció de la conducta mostrada.
	Ser optimista	1. Pensar que tot anirà bé/ser positiu. 2. Pensar en positiu; si t'esforces tot és possible	1. Ser negatiu 2. Pensar que no te'n sortiràs	1. Donar espai a la reflexió i valorar de manera constructiva les accions dels alumnes.

Principis	Expectatives professorat i alumnes	Conductes	Conductes problema	Mesures correctores
<p>4. Volem que els professors i els alumnes acullin i comprenguin a cada persona per com és i treballin amb tothom aprofitant allò que cadascú té de bo amb l'objectiu de fer millor el centre i l'entorn.</p>	<p>Ser respectuós</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tracte correcte amb persones, materials i bens 2. No dir coses desagradables a les persones 3. Respectar tant les teves coses com les dels altres. 4. Respectar el torn de paraula. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malmetre o sostreure material. 2. Falta de respecte a les persones 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rectificar en públic la falta de respecte. 2. Restituir el material malmès o sostret. 3. Sanció acadèmica 4. Demanar disculpes públicament. 5. Restituïr els possibles danys. 6. Sanció acadèmica
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Saber escoltar 	<ol style="list-style-type: none"> 1. No deixar dir les idees a l'altre gent 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Les conductes resultant a ser poc

	Ser empàtic	<ul style="list-style-type: none"> 2. Entendre les persones i la societat 3. Estar per les altres persones 4. Tenir bons amics 5. Posar-te a la pell dels altres 	<ul style="list-style-type: none"> 2. Passar de tothom 3. No escoltar 4. Ficar-te a on no et demanen 5. Ser egoista i només pensar en tu 	<p>empàtic afecten a totes les conductes anteriorment descrites. Les mesures correctores s'aplicaran en funció de la conducta mostrada.</p>
	Ser optimista	<ul style="list-style-type: none"> 1. Pensar que tot anirà bé/ser positiu. 2. Pensar en positiu; si t'esforces tot és possible 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Ser negatiu 2. Pensar que no te'n sortiràs 	<p>1. Donar espai a la reflexió i valorar de manera constructiva les accions dels alumnes.</p>

Annex V

Instruments

POR FAVOR, LEE ESTO CON ATENCIÓN

Somos un grupo de investigadores de la Universidad de Valencia que estamos interesados en saber cómo es la convivencia en chicos y chicas de tu edad. Por ello, queremos que nos respondas a algunas preguntas sobre una serie de situaciones que pueden estar ocurriendo en tu colegio y fuera de éste. **TODA LA INFORMACIÓN ES ANÓNIMA**, ya que no te pedimos que nos des tu nombre. Ni tus profesores ni tu familia ni nadie van a saber lo que has contestado.

Por eso, es **MUY IMPORTANTE** que contestes con sinceridad a todas las preguntas, ya que ello nos permitirá conocer mejor cómo es vuestra realidad. **RECUERDA QUE NO ES UN EXAMEN**, así que no hay respuestas correctas ni incorrectas. Tan sólo queremos saber tu opinión.

Por favor, rodea con un círculo tu respuesta o escribe en la línea lo que te pedimos

Soy Chico: 1 Soy Chica: 2

Edad _____

¿En qué país has nacido? _____

Si no has nacido en España, cuanto tiempo llevas viviendo aquí:

 Menos de 1 año-----1

 Entre 1 y 5 años-----2

 Más de 6 años-----3

País de nacimiento de mi padre: _____

País de nacimiento de mi madre: _____

¿Con quién vives?

 Con mi padre y con mi madre----1

 Sólo con mi madre-----2

 Sólo con mi padre-----3

 Con mi madre unas temporadas y con mi padre otras-----4

 Con otros familiares-----5

¡RECUERDA QUE EL CUESTIONARIO ES ANÓNIMO Y NADIE VA A SABER LO QUE HAS RESPONDIDO!

A continuación, verás unas frases que se refieren a comportamientos que algunos chicos y chicas realizan en el colegio.

Por favor, contesta con sinceridad y sin ningún miedo si algún compañero/a del colegio o instituto para molestarte de verdad, se ha comportado así contigo el curso anterior.

1	2	3	4
Nunca	Algunas	Bastantes	Muchas
	Veces	Veces	Veces

- Algun compañero/a me ha pegado o golpeado para hacerme daño de verdad----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a ha contado mentiras sobre mí para que los demás no quieran venir conmigo----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a se ha metido conmigo----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha gritado----- 1 2 3 4
- Cuando algún compañero/a se ha enfadado conmigo me ha apartado de mi grupo de amigos para que no jugara o participara en alguna actividad----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha insultado---- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha ignorado o tratado con indiferencia----- 1 2 3 4
- Cuando algún compañero/a se ha enfadado conmigo me ha tratado con indiferencia o me ha dejado de lado----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha amenazado----- 1 2 3 4

- indiferencia o me ha dejado de lado para conseguir lo que él/ella quería----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a se ha burlado de mí para fastidiarme de verdad----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a ha contado rumores sobre mí y me ha criticado a mis espaldas----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha robado----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha tratado con indiferencia o me ha dejado de lado a propósito para que me sienta mal----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha dado una paliza----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a se ha metido con mi familia----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a ha compartido mis secretos con otros----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha acusado de algo que yo no he hecho----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a le ha dicho a los demás que no sean mis amigos/as----- 1 2 3 4
- Algun compañero/a me ha despreciado o humillado.----- 1 2 3 4

Cuando has respondido a las preguntas anteriores, ¿en quién estabas pensando?

En un compañero especialmente	1
En una compañera especialmente	2
En un compañero especialmente, acompañado de un grupo de amigos/as que le apoyan	3
En una compañera especialmente, acompañada de un grupo de amigos/as que le apoyan	4
En varios compañeros/as que son un grupo de amigos	
En varios compañeros/as que no son amigos entre sí	5

Estas situaciones que te han ocurrido en el colegio, ¿con qué frecuencia te han pasado?

Nunca me han pasado esas cosas	1
Solo me han pasado 1 o 2 veces en el curso	2
Me han pasado 1 o 2 veces durante varios meses	3
Me han pasado 1 o 2 veces a la semana durante varios	4

